

A KIP-PEL KÖNNYEBB!

A Rotary Club Budapest-Margitsziget GG1990184 sz. Global Grant
projektjének hivatalos kiadványa

Budapest, 2022

A könyv megjelenését a GG1990184 sz. Global Grant keretében a Rotary Club
Budapest-Margitsziget támogatta

Szerkesztette:
Tarcza Zoltán

Lektorálta:
Földi Judit
Stenczinger Csilla

Borítóterv és nyomdai előkészítés:
Bukodi Attila

Kiadja:
Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft.

TARTALOM

Tatai Katalin, Stein János: Köszöntő	5
Stenczinger Csilla: Köszöntő	5
Barabási Csilla: Köszöntő	6
Tarcsa Zoltán: Bevezető gondolatok egy könyv elé	7
B. Nagy Éva: A KIP fontos hozadéka	11
Stenczinger Csilla: A Losi a KIP-ben, a KIP a Losiban.....	23
B. Nagy Éva: Gondolatok egysikertörténetről	37
Földi Judit: A képzés, avagy az ötlettől a megvalósulásig	40
Dr. Dankáné Hány Ildikó: A KIP mint az egyik lehetséges módszer	51
Mikus Judit: A KIP a Budapest XXI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskolában	58
Horváth-Bócsi Irén: KIPattannak az új módszerek	65
Markos Gabriella: Tapasztalataink a KIP-pel	70
Therneszné Magyar Katalin: KIPróbáltuk, adaptáltuk, bevált	73

MELLÉKLETEK

Óralátogatási szempontsor a KIP-es tanórák elemzéséhez a pedagógus minősítési kompetenciák indikátorai alapján	81
1. mintaóra: „Maga a sötét, de benne rejlik a láng és a fény”	92
2. mintaóra: A csodálatos emberi test	103
3. mintaóra: Többet ésszel, mint erővel	112
4. mintaóra: „Én elmentem a vásárba fél pénzzel”	123
Fotóalbum	139

Tatai Katalin, Foundation Chair, Rotary Club Budapest-Margitsziget
Stein János, Global Grant projektvezető

KÖSZÖNTŐ

A Rotaryval több mint 20 évvel ezelőtt kerültem kapcsolatba, és azóta is rendkívül meghatározó az életemben, a Rotary Club Budapest-Margitszigetnek pedig már lassan 3 éve tagja vagyok.

Fontosnak tartom elmondani, hogy a Rotary egy globális nemzetközi közösség, amelyben a tagok arra törekednek, hogy a világban terjedjen a megértés és a jó szándék, a szervezet minden ember számára nyitott, függetlenül bőrszíntől, hittől, vallástól és nemtől.

A KIP egy speciális kooperatív tanulási eljárás, mely a különböző társadalmi helyzetű, különböző képességű és teljesítményű gyerekek hatékony együttnevelését tűzte ki célul; így nem csoda, hogy a Rotary Club Budapest-Margitszigetnek szívügye lett, hogy ne csak a budapesti Losonci Téri Általános Iskolában ismerjék meg ezt a csodálatos tanu-

lási módszert, ahol az elmúlt 20 évben már számos sikert tudhattunk magunk mögött, hanem az egész országban.

A projekt vezetése azt a célt tűzte ki, hogy egy Global Grant keretein belül a Rotary Club Budapest-Margitsziget fő szponzorálásával további négy iskolának is megadja ezt a nagyszerű lehetőséget. A nemes célt közös erővel több magyarországi és számos nemzetközi Rotary-klub összefogásával sikeresen el is tudtuk érni, melyre rendkívül büszkék vagyunk. A pályázat lezárása nem egy búcsú a KIP-től, hanem egy mérföldkő, hogy a Rotary Club Budapest-Margitsziget továbbvigye ezt a képzési formát, hogy újabb és újabb iskolák számára tudjuk elérhetővé tenni e módszert, mellyel számos tanárnak és diáknak szeretnénk segítő kezet nyújtani.

Köszönettel tartozunk a résztvevő tanároknak, mentoroknak és támogatóinknak, akik egy emberként közös erővel összefogva megmutatták, hogy egy rendkívüli helyzetben is bármi megvalósítható. Találkozunk a következő Global Grant-nél!

Stenczinger Csilla, címzetes igazgató,
a Losonci Téri Általános Iskola igazgatója 2005-2020 között

KÖSZÖNTŐ

A KIP története számomra a BIZALOM története. Bízunk tanítványainkban, akik nyitottak, kiéheztettek a szabad gondolkodásra és alkotásra, a kiegyensúlyozott emberi kapcsolatokra.

Bízunk a módszerben, amely lehetőséget ad a gyerekeknek és a pedagógusoknak is tudásuk újszerű alkalmazására, a csapatépítésre, a hátrányok enyhítésére.

Bízunk partnereinkben, a Rotary közösségében, mentoraink tudásában és elkötelezettségében.

Bízunk magunkban és egymásban, a LOSIban, hogy kitartó munkával, a részletekre való odafigyelés mellett távlati céljaink megvalósulnak. Azaz hatékony módszert alkalmazunk multikulturális összetételű közösségeinkben, a szórt képességekkel rendelkező tanulók esélyegyenlőségének érdekében.

Bízunk pedagógustársainkban, hogy átadott ismereteinket és tapasztalatainkat hozzánk hasonló lelkesedéssel és kreativitással alkalmazzák szerte az országban.

Köszönöm, hogy ennek a bizalommal teli légkörben zajlott értékközvetítésnek részese lehettem!

Barabási Csilla,
a Losonci Téri Általános Iskola jelenlegi igazgatója
KÖSZÖNTŐ

Tisztelettel köszöntöm a kiadvány olvasóit a Losonci Téri Általános Iskola intézményvezetőjeként.

A Rotary Club Margitszigettel való több mint 10 éves együttműködés kiemelkedő állomása volt az a támogatás, melynek segítségével iskolánk pedagógusai elsajátíthatták a Komplex Instrukciós Program metodikáját. Mivel mindig is módszertani sokszínűségre törekedtünk, örömmel vettük, hogy palettánkat még egy elemmel bővíthettük. Tanítványaink, kollégáink visszajelzései meggyőzőek voltak a módszer hatékonyságának bizonyítására.

Megtiszteltetésként éltük meg, amikor pedagógusainkat a Rotary Club tudásuk, tapasztalataik átadására kérte fel, elindítva ezzel a KIP-képzést négy másik intézmény számára. A Losi képzői szerepével iskolánk tevékenységi köre is bővült, a képző csapat pedagógusai pedig lehetőséget kaptak arra, hogy kilépve a mindennapokból, magasabb szintű szakmai munkában vehessenek részt.

Gratulálok a résztvevőknek a pályázat sikerességéhez, és kívánom, hogy a módszer mindenkinek meg hozza a várt eredményt.

Tarcsa Zoltán

BEVEZETŐ GONDOLATOK EGY KÖNYV ELÉ, AVAGY EGY INNOVÁCIÓ IGAZ TÖRTÉNETE

A magyar pedagógia rendszerváltás utáni útja az innovációs kísérletek mérföldköveivel van tele. Az 1990-es évek alulról szerveződő, helyi sajátosságokra épülő innovációs törekvéseit előbb a PHARE-programok, majd az Európai Unió tagjainak járó támogatások bürokratikus fészesebb, de önkéntes programjai váltották fel. Ezzel egyidejűleg indultak államilag támogatott innovációk (mint amilyen a minőségfejlesztést a középpontba állító Comenius 2000 Közoktatási Minőségfejlesztési Program, vagy a kompetenciaalapú oktatási csomagok bevezetését támogató programok voltak). Az innováció, ha nem is ért el minden iskolát, sokhelyütt jelen volt, legyen szó egy új tornaterem felépítéséről vagy új pedagógiai módszertan bevezetéséről. Ám a hatalmas lendület idővel elfáradt, s mára inkább csak a felülről indított, az iskolák szintjén gyakran nem túl nagy lelkesedéssel fogadott törekvésekben jelenik meg a jelenlegi gyakorlat megváltoztatásának kísérlete.

Nem csoda hát, hogy napjainkban az intézmények önálló kezdeményezésén (és értelemszerűen fenntartóik támogatásán) alapuló innováció ritka, mint a fehér holló. A pedagógusoktól gyakran jelentős többletmunkát, a szűkös forrásokból dolgozó fenntartóktól odafigyelést és pénzt igénylő innovációs befektetés rendszerint „csak” nehezen és sokára mérhető tanulási eredményességet (pedagógiai hozzáadott értéket), esetenként pedagógusi sikerélményt szül. Ezek azonban a legtöbbször nem bírnak elegendő motivációs erővel, hogy egy közoktatási intézmény innovációs projekt megvalósítására adja a fejét.

És mégis: az ebben a könyvben bemutatott történet egy sikeres innováció története. A történet arról szól, hogy egy intézmény (a budapesti Losonci Téri Általános Iskola) pedagógusai miképpen próbálkoznak valami újjal, esetünkben a KIP-nek rövidített Komplex Instrukciós Program nevű kooperatív tanulásmódszertan bevezetésével, majd miképpen válnak fokozatosan előbb mestereivé, utóbb multiplikáló képzőivé az általuk alkalmazott módszerek. S szól ez a könyv azokról az intézményekről, amelyeknek pedagógusai több-kevesebb kétellyel és több-kevesebb lelkesedéssel arra az útra lépnek, hogy az olykor mostoha körülmények ellenére is több energiát fordítsanak pedagógiai hatékonyságukra. A Budapest XXI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola, a Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom Utcai Telephelye, a Cházár András EGYMI Bárczi Gusztáv Tagintézménye és a Szent Anna Katolikus Általános Iskola pedagógusai bejárták ezt az utat, a külső, mentori segítséggel támogatott tanulás és önképzés útját, az utat, amelynek eredményeképpen elmondhatják: a KIP-pel könnyebb!

A könyv tehát az ő történetük. Bemutatja az első kezdeti lépéseket, amelyeket a mentorintézmény tett meg csaknem egy évtizeddel ezelőtt. Képet ad annak a képzésnek a megszületéséről és megvalósításáról, amelyben az intézmény pedagógusai felismerték, hogy immár megszerzett tudásuk továbbadása vált egyik fontos feladatukká. Láthatjuk e folyamatot egy igazgató és egy a programban résztvevő mentor szemével is, valamint megtalálhatóak e könyvben olyan rövid összefoglalók és pedagógusi reflexiók, amelyek azt mutatják, hogy az innovációba bekapcsolódó intézmények vezetői

és kollégái miképpen élték meg azt az időszakot, amely a módszer első kipróbálásától az első tapasztalatok megszerzéséig vezetett.

Az út pedig nem volt könnyű, semmilyen értelemben sem. Egy új módszer elsajátítása, a pedagógiai gyakorlat átalakítása akkor is többletmunkát igényel a pedagógustól, ha azt nem honorálja más, „csak” a megtartott órák utáni kedvező visszajelzések, a tanulók mosolya, és hosszabb távon tanulási eredményességük növekedése. Ám ezúttal a világtörténelem egyik legsúlyosabb járványa is nehezítette az amúgy sem egyszerű feladatot. Országok zárkóztak be, iskolák zártak be szerte a világon. A magyar pedagógusoknak is egyik napról a másikra kellett felfedezni és megtanulni az online-létet, s egy rövid ideig úgy tűnt, a megkezdett innovációnak hamar vége szakad. Ám részben a pedagógusok kitartó tenni akarásának, részben a projekt finanszírozójaként és szakmai támogatójaként működő Rotary Club Budapest-Margitszigetnek köszönhetően a program folytatódhatott, a feltételek továbbra is adottak voltak.

Szóljunk végül e könyv két másik fontos fejezetéről is! A bevezetők után képes tájékoztató olvasható a KIP főbb alkotóelemeiről, melyet B. Nagy Éva, a módszer magyarországi meghonosítója állított össze. E rövid bemutatás nem pótolhatja a módszert alaposan, elemeiként bemutató pedagógiai, didaktikai írásokat. Reményeink szerint azonban alkalmas arra, hogy érzékletessé tegye, hogy a KIP módszer az intézményi szintű támogató környezet megteremtésétől a kooperatív tanulásszervezési eljárások professzionális alkalmazásán keresztül a pedagógus személyiségének (pedagógiai ars poeticájának) a program elveihez való igazításáig terjed.

A melléklet jól használható szakmai anyagot biztosít gyakorló pedagógusok, közoktatási szakemberek, vezetők számára. Az óralátogatási szempontsört Stenczinger Csilla állította össze, aki minősítő szakértőként, iskolaigazgatóként, pedagógusként megélt tapasztalatai alapján nyújt segítséget a KIP-es foglalkozások tudatos tervezéséhez és elemzéséhez. A minta-óravázlatok bemutatják egy egy KIP-es óra tervezetét, azt az alapos előkészítő munkát, ahol minden momentum jól átgondolt, tudatosan építkező folyamatot bizonyít. A tapasztalatokról számolnak be a pedagógusok néhány soros reflexiói. Konkrétan mutatják meg azt, milyen pedagógiai szemlélet született és honosodott meg e program eredményeképp.

E könyv valamennyi szerzője egyaránt reméli, hogy az itt bemutatott történet inspirálóan hat majd azokra, akik végiglapozzák e kiadványt. Hogy e könyv által talán sok intézményvezetőben, sok kollégában megerősödik a kíváncsiság, hogyan működik a módszer, miképpen lehetne alkalmazni saját pedagógiai gyakorlatukban. Hogy talán megnő az érdeklődés más, a módszert már bevezetett intézmények gyakorlata iránt, s hogy a más intézménytől való tanulás (a benchmarking, ahogy a modern szakzsargonban mondják) a szervezet kultúrájának részévé válik. Hogy talán több kollégában megfogalmazódik, hogy a módszer elsajátítását szervezett keretek között, pedagógus-továbbképzéseken, óralátogatásokon keresztül próbálja meg mélyebben megismerni. Hogy talán az intézményfenntartókban is erősödik a szándék, hogy a tanulási eredményességet innovatív módszerek bevezetésével erősítse, megadva hozzá a szükséges szakmai és anyagi támogatást.

Hogy mindez illúzió lenne? Akik a könyvet írták, tudják, nagy ábrándok kellene ahhoz, hogy a változás elkezdődhessen. Kívánjuk, hogy a változás útján sokan kövessék e könyv szereplőit!

A KIP-es iskola alkotórészei

- Konstruktív, nyitott végű feladatok.
- Csoporton belüli függőség (szükségük van egymásra a feladat sikeres elvégzéséhez, megoldásához).
- Központi gondolkör (adott tanítási téma vagy témakör, amely köré a tevékenységek, feladatok rendeződnek).
- Többféle intelligencia, képesség alkalmazása.

Kiemelt szerep jut:

- a tanulók kérdéskultúrájának;
- az információk hozzáférhetőségének;
- egyéni és csoportos válaszadásnak (vita, megbeszélés, közös döntéshozatal);
- az ösztönzésnek, hogy a tanulók egymás ismereteit is forrásként használják;
- a tanuló-tanár interakciónak;
- a tanulók egymás közötti interakciónak;
- a többféle képességet igénylő feladatoknak;
- a kölcsönös tiszteletnek, segítségadásnak és együttműködésnek.

AZ ÚT, AMELY ODAVEZET

Iskolavezetői támogatás, kiscsoportos munkára alkalmas tantermi berendezés, forrásanyagok elérhetősége, eszközök, technikai feltételek biztosítása.

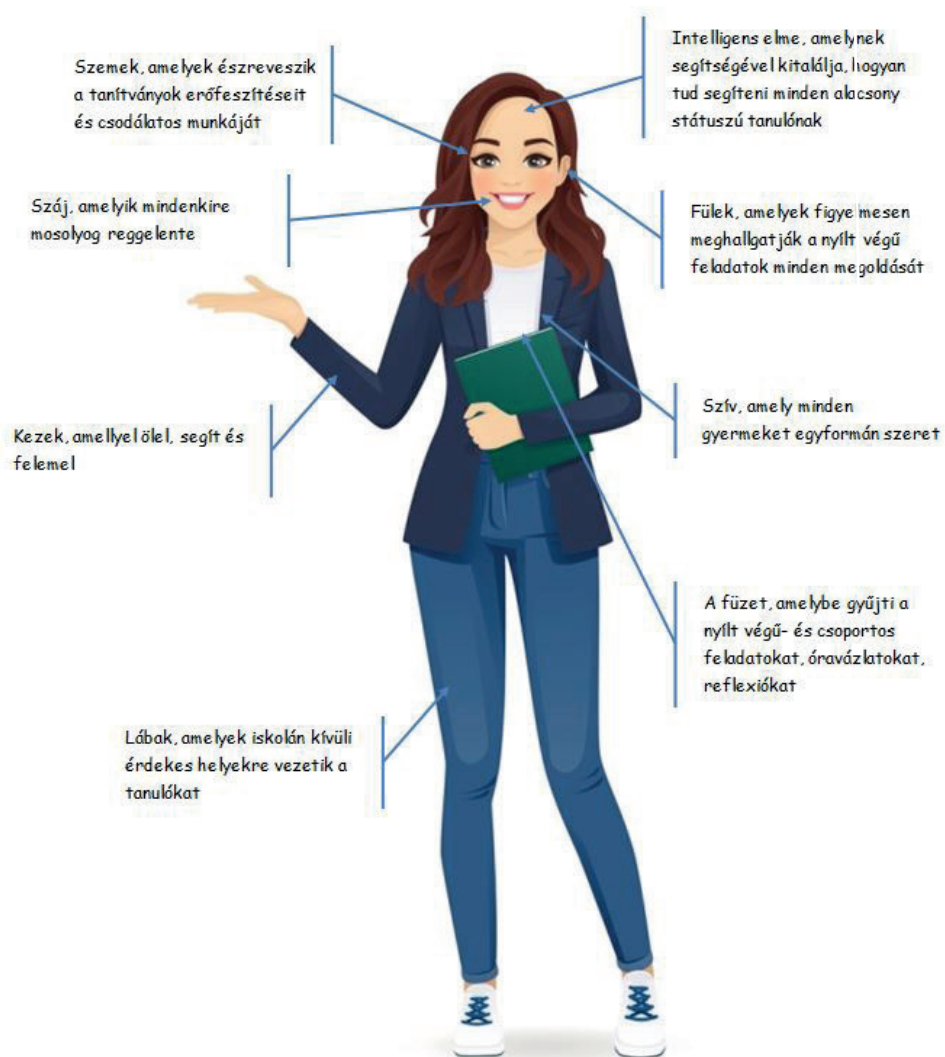
STABIL ALAPOK

Sokféle képességre épített tanítási egység, amely magas fokú gondolkodási képességet igényel a fő téma köré szervezett aktív csoportmunkára alapozva.

Speciális instrukciós stratégia, amelyen keresztül a tanár felkészíti a tanulókat az együttműködési normákra, valamint azokra a szerepekre, amelyek saját csoportmunkájuk vezetéséhez szükségesek.

A tanuláshoz az egyenlő hozzáférhetőség biztosítása, felkészítés az osztályon belüli státuszproblémák felismerésére és kezelésére.

A **KIP**-es tanár *alkotó*részei

A KIP alkotóelemeinek többsége nem minősíthető újdonságnak. Más együttműködést igénylő vagy tanulói heterogenitást figyelembe vevő módszerek már ismertté tették azokat, sőt jelen vannak a pedagógiai gyakorlatban. Ahogy azonban ebben a tanulási-tanítási stratégiában összekapcsolódnak, kiegészítik egymást, egyedülálló hatást képesek kifejteni. Éppen ez a jellemzője teszi egyedivé és eredményessé az alkalmazását.

A KIP húsz éves hazai történetének tapasztalata alapján megfogalmazható annak hozadéka, hatása a pedagógiai munkára, a diákoknál ugyanúgy, ahogy a módszert alkalmazó tanároknál is. Ezen túlmutatóan nyugodt szívvel állítom, hogy az iskola egészére is. Az iskolára, mint szervezetre gyakorolt hatása csak azokban az intézményekben mutatható ki, amelyekben a módszer alkalmazása intézményesült. Szervesen beépült a mindennapi osztálytermi munkába, a tanári kar meghatározó része rendszeresen él a KIP módszerrel vezetett órák tartásával, ahol az iskolavezetés folyamatosan gondozza és visszajelzéseivel támogatja a pedagógusok munkáját, biztosítja a belső és adott esetben a külső továbbképzési, fejlesztési lehetőségeket. Ebben a tekintetben jelentős motiváló hatása van a külső látogatók számára tartott nyílt napoknak, bemutató óráknak. A pedagógusok kilépnek a mindennapi tevékenységekből, és megmutathatják magukat a tágabb szakmai érdeklődők körének. Kipróbálás után megjelenik az iskolai dokumentumokban.

1. EGYÜTTMŰKÖDÉS, PARTNERI KAPCSOLAT

1.1. Tanulók

Az együttműködés markáns jellemzője a KIP-nek. A tanulói kiscsoporton belüli együttműködés alapfeltétele az eredményes feladatmegoldásnak. A jól, kihívóan és természetesen pontosan és érthetően megfogalmazott, a tanulók felkészültségéhez, képességeihez igazított, megfelelő léptékű nyitott végű csoportfeladat arra készíti a tanulókat, hogy az adott időkeretben közösen oldják meg a feladatot. Ez egyéni és csoportos felelősségvállalást is jelent.

Az együttműködés eredményessége a csoport tagjai közötti kommunikáción múlik jelentős részben. A nyitott végű feladat megoldásához szükséges a figyelem, megbeszélés, adott esetben vita, érvelés, kérdések felvetése, döntéshozatal. Itt jegyzem meg, hogy sajnálatosan a módszernek éppen ez az esszenciális eleme sokkal több figyelmet és időráfordítást igényel, mint amennyit a hazai 45 perces órák lehetővé tesznek. Az idő szorítása miatt ez a fontos elem sérül. Az eddigi tapasztalatok alapján javaslom a KIP módszerrel tartott órák 2x45 percre bővítését, amikor már a tanulók és a tanárok is otthonosan mozognak a KIP „útvesztőiben”.

Fontos, hogy a feladatmegoldásban résztvevők aktívan vegyenek részt a tevékenységekben, osszák meg maguk között a részfeladatokat a jó minőségű eredmény, valamint a

rendelkezésre álló időkeret betartása érdekében. Az időkeret bővítése nemcsak a magasabb szintű kommunikációt teszi lehetővé, hanem azon témakörök igényes feldolgozását is, amelyek során több tantárgyi anyag ismereteit kötjük össze (tantárgyi koncentráció). Az együttműködés nemcsak a tényleges feladatmegoldásban jelenik meg, hanem a társas készségekben, az egymásra figyelésben, a segítségkérésben és nyújtásban, elfogadásban, szolidaritásban.

A feladat megoldásához mozgósított akadémikus/alap- és intellektuális készségek mellett a társas készségek fejlesztése érdekében kiemelt jelentősége van a hosszú távon változatos és heterogenitást szem előtt tartó csoportalakításnak. A csoportösszetétel tehát változó, ennek következtében a tanulók megtanulják elfogadni egymást a közös munkában. A csoporton belüli képességek mintája is sokféle és együttesen eredményes. A tevékenységeken keresztül mozgósított készségek, képességek tudatosításának nagy a jelentősége a tanulói önismeret, önértékelés szempontjából, de hasonlóképpen az egymással szembeni elvárások tekintetében is. Ehhez szervesen hozzátartozik a pedagógus részéről a tevékenységek megtervezésekor (kiscsoport részére a feladat összeállításakor) a különböző képességek figyelembevétele. A feladat megoldása során pedig a tanári megfigyelés, amely a csoportdinamikai folyamatokon túl, az egyéni hozzájárulások (ismeret, ötlet, javaslat, képességek alkalmazása, stb.) követését is jelenti. Ez a tudatos pedagógiai tevékenység a tanári elvárást is módosíthatja egyes tanulókkal kapcsolatban, amely hatással van a tanulók egymás közötti kapcsolatára, egymás elfogadására, a kölcsönös elvárások alakulására.

A tanulók tanulási motivációját is kedvezően befolyásolja a közös tevékenység. A KIP az osztályon belüli társas kapcsolatokra is hatással van. Ezt a hatást szociometriai méréssel lehet követni. A mérési eredmények a pedagógiai beavatkozások, az egyéni fejlesztések szükségességére hívják fel a figyelmet.

Vácott (a Cházár András EGYMI Pivár Ignác Tagintézményében) Kubanek Krisztina 4. osztályos tanulóknak tartott órát az állatok védelméről, a méhek életéről. (Említsük meg itt, hogy az osztályba enyhe értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott gyermekek járnak, közülük egy fő egyben autista is.)

Az órát követő beszélgetésen elmondta, hogy nem állt szándékában még csoportmunkát adni a gyerekeknek, csak később, de a KIP kipróbálása, bevezetése mégis arra sarkallta, hogy korábban alkalmazza azt. Az osztály összetétele szerencsés, elég nyugodtak, és támogatással képesek a csoportmunkára. Pedagógus segítségével a csoportfeladatot megértették, majd elosztották egymás között a munkát (a méhkaptár lakói, a méhcsalád tagjai, a lép) az egyénileg elkészített rajzokat egy nagy papírra ragasztották.

„A diákoknak is új és örömteli tapasztalat, hogy a tanulás igazán cselekvő módon is történhet a saját és társai erőfeszítéseinek összeadásával. Megfigyeltem, hogy a gyerekek ezeken az órákon magabiztosabbak és kevésbé feszültek. Sokkal kevesebb a fegyelmezési probléma és az elkalandozás a tananyagtól. A hatékony együttműködés szabályait egy-két alkalom után kívülről fűjják, és jobban is figyelnek rá, mint a hagyományos órákon.”

Czifrik Piroska - LOSI

„Fegyelmezetlen osztály, lehetetlen csoportmunkában dolgozni, nagy a zaj mindig. Veszekednek, megsértődnek. A KIP-es órán békésen dolgoznak, érdekli őket a feladat, kreatívak, csendes munkazaj, eredményes megoldások.”

Makai Eszter – LOSI

„A gyerekek jól fogadták, hogy csoportban dolgozhatnak, már várják is, mikor lesz újra ilyen óra. Eleinte azt vettem észre, hogy néhányan különösen örültek, hogy csoportban kell dolgozni, mert úgy gondolták, így nekik nem kell semmit csinálni. Hamar rájöttek, hogy ez nem így van, a csoportban mindenkinek megvan a saját feladata. Volt, amikor a szerepeket még nekem kellett kiosztani, de mostanra már ez is gördülékenyen megy.”

Sipos Gábor – LOSI

Válogatás a válaszokból:

Kedvelem, mert:

- *könnyebb tanulni (5. osztály)*
- *jobban, hamarabb lehet megtanulni a tananyagot (5. osztály)*
- *érdekesebb, könnyebb (5. osztály)*
- *jobban meg lehet érteni (7. osztály)*
- *jobban tudok figyelni (7. osztály)*
- *többet tudok egy órán tanulni, és segítenek a többiek (7. osztály)*
- *tetszik, mert izgalmas (7. osztály)*
- *játékosan és érthetőbben lehet megérteni a tananyagot (7. osztály)*
- *csoportban kell lenni és ez könnyebb a tanulásban (8. osztály)*
- *mert könnyebben tanulunk, és akik egy kicsit visszafogottabbak, könnyebben vesznek részt az órán (8. osztály)*
- *mert érdekesebbé változott (8. osztály)*
- *meg tudjuk beszélni, és jobban a fejünkben marad (8. osztály)*
- *a több információ miatt (8. osztály)*
- *ha valamit nem értek, akkor az, aki velem egykorú és egy csoportba tartozunk, jobban az én nyelvemen tudja elmagyarázni (8. osztály)*

A LOSI-ba járó tanulók válaszai alapján megállapíthatjuk, hogy a válaszadók több, mint 90%-a kedveli a KIP-es órákat. A legtöbben szórakoztatónak, érdekesnek tartják, és szeretnek csoportban dolgozni.

1.2. Pedagógusok

„Higgy abban, hogy tanítványaid minden nap akarnak valami újat tanulni.”

Bob Algozzine: Bölcsességek tanári kiskönyve

Talán nem tévedek sokat, ha azt mondom, hogy még tetten érhető az a hagyományos beállítódás és gyakorlat, hogy „az én házam, az én váram”, vagyis az osztályom, a termem az én birodalmam. A pedagógusok nehezen engednek be látogatót az órára. Talán ezen sokat módosítottak az utóbbi évtizedek változásai, módszertani sokszínűsége. A projektek térhódítása például óhatatlanul együttműködésre készítette a tanárokat. A KIP módszer bevezetése és alkalmazása során a pedagógusok spontán tartanak megbeszéléseket, tanácskoznak, mérlegelik a tervezett, az elkészült óravázlatokat, elemzik a nyitott végű csoportfeladatokat, vagy azt, hogy az egyéni feladatok a csoportfeladatra épültek-e.

Az együttműködés másik változata, ha egymás óráit látogatják, és a tapasztaltakat megbeszélik. Az elemzés, megbeszélés, visszajelzés érinti a foglalkozás elemeit, összpontosíthat az óra tartalmára, a KIP módszer jellemző jegyeinek meglétére és teljesülésére, de kiterjedhet a csoportok magatartására, aktivitására. Fontos az is, hogy alkalmanként egy-egy tanulónál tapasztalt tanulmányi teljesítményben vagy a társas kapcsolatokban megjelent változás (pozitív vagy negatív) miatt az osztályban tanítók közösen megtekintsenek egy-egy órát, és megbeszéljék a lehetséges pedagógiai beavatkozás szükségességét, mikéntjét. Hasonlóképpen közös gondolkodásra hívhatja a tanárokat a mérési eredmények elemzése, és azokra építve a tennivalók megtervezése tanulócsoporthoz vagy egyes tanulóhoz.

Tapasztalatom szerint a nyitott végű csoportfeladatok megfogalmazásáról és azok léptékéről indul először a közös gondolkodás párokban vagy kisebb csoportokban. A Nagy Gondolat elég kihívó-e? Felkelti-e a tanulók érdeklődését? A közös gondolkodást a közös ötletelés gazdagítja. Az ötletek, a részfeladatok sokfélesége, azok változatai, a tevékenységek változatossága, sokféle képességre épülése mozgatja meg a kollégák fantáziáját.

A pedagógusok professzionális együttműködése, szakmai, pedagógiai helyzetek, problémák, kihívások megbeszélése úgy vélem, jelentős hozzájárulás a KIP módszernek az iskolákban. A módszert alkalmazók közül legtöbbször kiválasztódik egy elkötelezett kisebb csoport, akik a gondozóivá, szervezőivé és fenntartóivá válnak a KIP térhódításának az intézményben. Munkacsoportok alakulnak: mérés, belső képzés, óravázlat elemzés, óralátogatások, nyílt napok, stb. Több intézményben az iskola honlapján hozzáférhetővé teszik a tapasztalatokat, óravázlatokat a tágabb nyilvánosság számára, de működtetnek zárt csoportokat is az iskolán belül. A tantárgyi ismeretek átadását a módszer alkalmazása változatosabbá, a pedagógiai tevékenységet tudatosabbá teszi. Megítélésem szerint a pedagógusok szakmai presztízsét emeli, magasabb minőséget biztosít a munkának. A tantestületek támogató és alkotó közösséggé válnak.

„A képzés résztvevőinek létszáma 20 fő. 2016 szeptemberében a tanév kezdetekor 30 pedagógus lesz a KIP módszer ismeretének a birtokában olyan szinten, hogy tudja a gyakorlatban alkalmazni. A LOSI-ban a KIP módszerrel első körben megismerkedő tanítók munkacsoportja megkezdte azt a tevékenységet (egymás támogatása, kölcsönös

óralátogatások, óravázlat elemzés), amely a módszer intézményen belüli fenntarthatóságához jelentősen hozzájárul.

Részlet a Befogadó iskola” Projekt előrehaladási beszámolójából (2016)

A módszer másik előnye (amit ritkábban szoktunk emlegetni), az a kollégák között létrejövő közösségteremtő erő. Az eddig sem rossz közösséget egy még magasabb szintre volt képes emelni. Sokszor szünetekben csak azért szaladunk át egymáshoz, hogy segítséget vagy megerősítést kérjünk egy-egy KIP-es óravázlatához, vagy megosszuk egymással egy jól sikerült óra örömét. Előfordul, hogy a villamoson erről beszélgetünk, ötleteket adunk egymásnak! Élmenynyé válik maga a felkészülés is.”

Földi Judit, LOSI

”Számomra egy új kihívást jelentett, hétvégeken át ültem és ülök a számítógép előtt, kutatok, szerkesztek, tervezgetek, átgondolom a csoportbeosztást, gyerekközeli és gyakorlati feladatokon töröm a fejem, 30 év után a kiegészítő mentett meg.”

Makai Eszter - LOSI

1.3. Iskolán kívüli együttműködések

A KIP-et befogadó iskolákra többnyire jellemző a nyitottság. Legtöbbjük nemcsak az iskolai falain belül, hanem azon kívül is keresi a partnereket, hogy fejlődjön, bővítse tanulói számára a lehetőségeket, pedagógusai számára a fejlődést, a módszertani paletta gazdagítását. Nem témája a tanulmánynak a jelenlegi oktatáspolitikai helyzet, az iskolák, iskolavezetés és a pedagógusok lehetőségeinek (önállóság, autonómia, források rendelkezésre állása, továbbképzések elérhetősége, stb.) elemzése. A tanulmányban saját tapasztalataimat foglalom össze, elsősorban szem előtt tartva a LOSI-ban szerzetteket az elmúlt időszakban (2014 -2022).

Külső kapcsolatok:

- Civil szervezetekkel – a LOSI partnerei visszatérők, mint például az Artemisszió Alapítvány, a Rosa Parks, vagy a Rotary Club Budapest-Margitsziget.
- Más KIP módszert alkalmazó iskolákkal – részvétel 2016-ban az MTA Székházában rendezett országos konferencián, amelyen személyesen jelen volt a módszer egyik kidolgozója Rachel A. Lotan, a Stanford Egyetem professzora, valamint a DEA (Digitális Esélyegyenlőség Alapítvány) által szervezett szakmai fórumokon.
- Superar Zeneművészeti Alapítvány Magyarországgal, amely *„képzett zenészek segítségével biztosít ingyenes művészeti képzést és a kulturális életben való aktív részvételt gyermekek és fiatalok számára. Célunk, hogy az aktív muzsikálás sokrétű, pozitív hatása minden gyermekhez és fiatalhoz eljusson, függetlenül kulturális, vallási, nyelvi és szocioökonómiai háttérétől”*. Az Alapítvány munkatársai dolgoznak a LOSI tanulóival is.
- Szaktárgyi együttműködések: például a KIP matematika online csoport, amelyet a Gödrei Körzeti Általános Iskola igazgatója, Lakosné Németh Erika szervez.

- Éveken át a VIII. kerületi Pedagógiai Napok rendezvényein KIP nyílt órákat, szakmai megbeszéléseket, bemutatókat tartottak a LOSI pedagógusai.
- A Rotary Club Budapest-Margitszigettel való több éves együttműködés alatt az iskola több nyílt óra látogatását szervezte a klub hazai tagjainak, valamint külföldi, elsősorban német klubokból érkező érdeklődő látogatóknak.

2. HÁLÓZATOSODÁS

A fejlődés egyik útja a KIP módszert alkalmazó iskolák szakmai együttműködése. Ehhez persze szerencsés lenne valamivel nyugodtabb társadalmi (több szempontból is szétszabdó tágabb és szűkebb közösségek), szakmai feltételrendszer. Ezt a képet még árnyalja a legutolsó évek járvánnyal súlyosbított környezete. A biztonságos utat az online kommunikáció, kapcsolat jelenti, amely azonban nem pótolja a személyes eszme- és tapasztalatcserét, a kölcsönös intézmény és óralátogatásokat, műhelymunkákat.

A Rotary Club Budapest-Margitsziget által adott támogatás lehetővé teszi a KIP továbbképzést követő mentori, támogató együttműködést a képzők, mentorok és a képzés résztvevői között, de erősíti a programban résztvevő iskolák együttműködésének lehetőségét, a hálózatosodást, a tapasztalatok, a tudás átadását, megosztását. Amennyiben a járvány fenyegetése veszít erejéből, és a Rotary Club Budapest-Margitsziget szándéka szerint folytatódik a KIP bevezetésének támogatása további iskolákban, úgy bővíthet a szakmai együttműködésen alapuló hálózat is, országosan.

Szerencsésnek találok, hogy a Global Grant által támogatott programban résztvevő intézmények között van egyházi és állami fenntartású is. A fenntartók nem gördítettek akadályt a programban való részvételt illetően az iskolák elé.

A szakmai együttműködések felvetnek kérdéseket, amelyekre meg kell találni a megfelelő válaszokat. Ilyen kérdések lehetnek a pedagógusok által készített óravázlatok szerzői jogai, személyiségi jogok a nyilvánossággal és a fényképekkel kapcsolatban, a fenntartók hozzájárulása, támogatása az iskola részvételéhez a programban. Fontosak a jogi és szervezeti keretek, hatáskörök egyértelműsítése, a nyugodt és folyamatos munkához. Kidolgozott, előkészített formanyomtatványok, együttműködési megállapodások készítése ajánlott.

Az iskolák tapasztalatainak és eredményességének, a KIP hatásának mérése, különböző módszerekkel való vizsgálata igen fontos. A projektben résztvevő intézmények változásainak követése érdekében érdemes néhány mérési módszert mindenkinek alkalmazni, így a hosszútávú változás, eredmény átláthatóvá, megfigyelhetővé és elemezhetővé válik.

3. KREATIVITÁS, ÖTLETGAZDAGSÁG

A KIP módszer magába foglalja, szinte rákényszeríti a módszert megismerőre, alkalmazóra a kreativitást, az ötletgazdagságot. Mit is értek ezalatt? A Nagy Gondolat megfogalmazása teszi próbára a pedagógusokat először. Ne legyen könyvszagú, ne ismétlje meg a munkafüzet vagy a tankönyvszövegét. Ne legyen szürke, unalmas, már jól ismert patent. Legyen frappáns, humoros, kihívó, érdeklődést felkeltő rövid szöveg, amely a fő témára hívja fel a gyerekek figyelmét. Ilyenkor az ötletelés során előkerülnek idézetek, kérdések, szólások, közmondások. Ezek eleinte kissé ügyletlenek, kevésbé fantáziadúsak, de folyamatos a fejlődés és rövid időn belül a kollégák már sziporkáznak. Kérnek segítséget egymástól, kinek mi a véleménye, van-e használható, jó ötlete.

A következő kihívás a csoportfeladatok megfogalmazása. Az órán feldolgozandó anyag rész, témakör csoportfeladatokkal történő változatos feldolgozása, sokféle tevékenységen keresztül, változatos készségek, képességek mozgósításán át. Embert próbáló pedagógiai alkotómunka. Kezdetben megizzasztja az embert, majd ráérezve az alkotómunka ízére, élvezik a kollégák, szinte lubickolnak saját flow-élményükben, amelyet gyakran megosztanak a többiekkel.

Fontos tapasztalatom a továbbképzéseken az, hogy a felszín alatt milyen fantáziadúsak. Fontos, hogy a mélyben szunnyadó ötletgazdagságukat, kreativitásukat életre keltsük, megerősítsük, és szembesítsük velük. Ennek tudatosítása sokban hozzájárul a módszer elfogadásához és az alkalmazás iránti elkötelezettséghez.

A KIP – más, a tanítási-tanulási folyamatot gazdagító, változatosá tevő módszerekkel együtt – megszakítja az osztályterem egy részére jellemző monotóniát, a megszokást, megtöri a könyvszagú tanulást-tanítást, helyette teret ad az értelmiségi alkotómunkának, az önálló tanulói felelősségvállalásnak és kreativitásnak.

Mielőtt bárki azzal vádolna, hogy nincs itt az ideje a tündérmeséknek, állítom, hogy igenis a tapasztalatok azt mutatják, hogy – nem csak ebben az elmúlt közös 7 évben, de a KIP hazai 20 évében – vannak kiváló pedagógusok, a hivatás iránt elkötelezett kollégák, akik kisebb-nagyobb csodákra képesek úgy, hogy szakmailag magasabb minőséget képviselnek.

Az ünneplés, elismerés ösztönző hatású. Előfordul, hogy a kiváló eredmény, teljesítmény elszigetelten valósul meg, nem kap nyilvánosságot, nem kíséri érdemi elismerés. Ilyen előfordulhat osztálytermi munka során is. Egy olyan tanulónak a remek teljesítménye, értékes hozzájárulása egy feladat megoldásához, aki nem hívja fel magára, vagy eredményére a figyelmet. De gyakrabban olyan tanulónál fordul ez elő, akivel szemben alacsony az elvárás, társai, de a tanár sem figyel rá, nem is veszik észre, hogy ebben a feladatban sikeres volt. Míg az elismerés szárnyakat adhat valakinek a még jobb, még eredményesebb munkához, addig a jó, vagy akár kiváló teljesítmény elismerésének hiánya, főleg abban az esetben, ha az ismétlődik, aláássa az önbizalmat. Ettől saját belső elvárásunk szintje csökken, vagyis beindulhat egy folyamatosan romló teljesítmény. Ebből kimászni külső segítség nélkül csak keveseknek sikerül. A kiváló pedagógus képes személyre szóló visszajelzést adni. Ez az egyik feladata is a csoportmunkák alatt, hogy figyelje a tanulókat, hogyan és mivel járulnak hozzá a közös feladat megoldásához.

Nincsen egyformán időnk minden gyerekre. Néha egy-egy kérdés, utalás arra, hogy követjük fejlődését, eredményeit, elegendő ahhoz, hogy érezze, fontos nekünk, figyelünk rá. A KIP jó lehetőséget biztosít azzal, hogy a csoportmunka alatt lehetősége van a tanárnak a megfigyelésre, emlékeztető feljegyzések készítésére, amelyek azután személyre szabott visszajelzésként jutnak el a tanulókhöz.

A kiváló tanár tevékenységei, gondolatai és erősségei több mozgásteret élveznek a KIP módszer alkalmazása közben, mint egy hagyományos tanórán. Ösztönösen vagy tudatosan, elméleti felkészültségének és gyakorlati tapasztalatainak, sőt intuíciónak köszönhetően zsonglörködik a rendelkezésére álló eszköztárral. Dicsér, simogat, díjat ad, kiteszi a fényképét az osztály falára annak, aki éppen remekelt. Megtisztelő, kihívó feladatot ad, bízik a másokban, jól becsüli fel – netán ismeri? – a természetes tehetségeket, azonosítani tudja az erősségeket, de leginkább tanítványai fejlődése hozza lázba.

"Megfigyeltem, hogy a saját osztályomban, néhány diák több órán keresztül sem dolgozott, nem vett részt a csoport munkájában. Testbeszédük is egyértelmű volt, hátradőltek, karjukat a másik szék támlájára tették és nézelődtek. Két másik tanuló viszont teljesen a maga kezébe vette az irányítást, és senkit nem engedett a feladathoz, mondván „ti úgy sem tudnátok ezt megoldani”. A következő KIP-es órát felvettem, és osztályfőnöki órán levetítettem a csoportmunkáról és a beszámolókról szóló részeket. Arra kértem a gyerekeket, hogy figyeljék a csoportok munkamódszereit és a produktumok minőségét. Majd azt kérdeztem tőlük, látnak-e összefüggést. Mintha pedagógiai szakemberek lennének, sorolták a hibákat és a célravezető munkamódszereket, nekem semmit nem kellett hozzátennem. A következő órán mindenki dolgozott, még ha csak a vágást vagy ragasztást végezte is el, de részt vett a csoport munkájában!"

Földi Judit - LOSI

Most éppen úgy érzem magam, mintha tündérmesét írnék. Pedig én is találkoztam két olyan tanárral, akik ugyan igencsak különbözőek voltak, az egyik férfi, másik nő, egyik családos, másik egyedülálló, egyik halk szavú, másik vibráló, dinamikus. A közös az volt bennük, hogy mindent megtettek, hogy minél többet tudjunk, nem csak a tantárgyukról, hanem a világról, az életéről, és mindegyiknél néha úgy éreztem, hogy csak nekem szól az óra. Hálás vagyok érte ma is. Emlékszem mondataikra, gesztusaikra, arra, hogyan reagáltak a váratlan eseményekre az óra alatt. Az órák hangulatára. Emberileg nagyon közel álltak hozzánk, a kor és státuszkülönbség, mondhatnám hatalmi távolság ellenére.

Azt gondolom, nem kell „simfelni” az új, vagy a mostani pedagógus generációt. Közöttük is vannak csiszolt és csiszolatlan gyémántok, és régen sem volt mindenki mestere a hivatásának, ha őszinték vagyunk legalább magunkhoz.

Az elmúlt 7 év a LOSI tanáraival és a jelenlegi programban résztvevő iskolák kollégáival töltött közös munka erősítette bennem az optimizmust és a hitet, hogy a nehéz körülmények ellenére is vannak kiváló pedagógusok. A járvány okozta betegségek, félelmek, többletmunka és váratlan akadályok mindenkit megpróbáltak, de bízom abban, hogyha visszatérnek a békésebb körülmények, ezek a kollégák ismét szárnyra kapnak.

4. SZEREPEK, NORMÁK

Az előzőekben kiemelttem néhány jellemző és fontos elemét a KIP módszernek. Olyanokat, amelyekkel kapcsolatban a tapasztalataim erőteljesek voltak. A KIP építőkövei a szerepek és normák. Ezek teszik lehetővé a tanári közvetlen irányítás nélkülségét a tanórán, keretet adva a csoportos és egyéni önálló munkának. A felelősségvállalást a tanulási folyamatért egyénileg és csoportosan is. A szerepek és a normák nem jelentenek önmagukban újdonságot a pedagógiai gyakorlatban. A gyerekek már az óvodában találkoznak velük. Itt inkább arra térnek ki, hogy a szerepek elnevezése (kistanár, menedzser, kapitány, írnok, jegyzetelő, krónikás, beszámoló, riporter stb.) a szereppel járó feladatokkal teszik lehetővé, hogy a tanár a közvetlen irányítás és ismeretátadás helyett megfigyelhesse a csoportok vagy egyének munkáját, arról akár feljegyzést is készíthessen. A szerep elnevezések változhatnak. Igazodhatnak az életkorhoz vagy akár a feldolgozásra kerülő témakörhöz. A normákat is igazthatjuk a csoport sajátosságaihoz. A felső tagozatban, vagy középiskolában

alkothatnak a tanulók közösen is normákat, amelyek eleget tesznek annak az elvárásnak, hogy tudjanak önállóan dolgozni, hatékony és eredményes feladatmegoldást tegyenek lehetővé. A normáknak van olyan funkciója is, hogy a tanár és a tanuló közötti kommunikációt segítse. Magatartási vagy csoportdinamikai probléma esetén a tanár közvetlenül nem az adott tanulóra vagy a csoportra szól rá, nem közvetben avatkozik a történésekbe, hanem normá(k)ra hívja fel a figyelmet, amelyről megfélekedtek a munka hevében, vagy megszegtek és ebből adódott a problémás helyzet. A szerepek és normák minimálisra csökkentik (csökkenthetik) a tanári közvetlen kontrollt, a fegyelmezést. Ezen keresztül pedig a tanár-tanuló kapcsolata sokkal inkább partneri, mint alá-fölérendelt, ennek megfelelően a kommunikáció minősége is változik.

5. KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK, TEHETSÉGEK, STÁTUSZKEZELÉS

Az előzőekben már említettem, mennyire fontos, hogy elsősorban a csoportfeladatok megfogalmazásánál, de az egyénieknél is tudatosan állítsuk a tanulókat kihívások elé, hogy a tevékenységek során mozgósítaniuk kelljen képességeiket, tehetségüket. A képességek, tehetségek fejlődését, tudatosítását csak a tevékenységek és az azokra adott visszajelzések biztosítják. Különösen nagy jelentőséggel bír ez az alacsony státuszú tanulók esetében.

A KIP módszer összetettségére jó példa, hogyan egészítik ki és erősítik egymást a fő pillérek, mint a képességek, készségek, tehetségek fejlesztése, valamint a státuszkezelés, mint tudatos pedagógiai tevékenység a tervezéstől a megvalósulás során a tanulónak adott visszajelzésig. A nyílt, csoport vagy az egész osztály előtt adott elismerő és pontos visszajelzés hatással van a tanuló csoporton/osztályon belül elfoglalt helyzetére, megítélésére. A visszajelzésen keresztül az egyéni önismeretre, önértékelésre van hatással a pedagógus, de nem kevésbé jelentős a hatása a csoporton belüli kapcsolatrendszerre, egy-egy tanuló megítélésére. A tanári értékítélet mintaadó.

A státuszkezelés, mint tudatos pedagógiai tevékenység, megkülönböztető jellemzője a módszernek. Indirekt módon természetesen más módszerek és pedagógiai tevékenységek során is jelen van, de a KIP esetében ez markáns pillére a módszernek.

A státuszkezelés szükségességének egyik mutatója a csoportról/osztályról készített szociográfia/szociometria. Ez a mérőeszköz tükröz egy pillanatnyi helyzetet, viszonyrendszert a csoport tagjai között, de alapul is szolgál a pedagógiai beavatkozások megtervezésének egyéni tanulói szinten éppúgy, mint csoportszinten. Ez a tervezési folyamat lehet egyéni tanári tevékenység, de az adott osztályban tanítók együttműködésével közösen végzett munka is.

Részlet egy korábbi kérdőív válaszaiból (LOSI):

Mit gondolsz változtak-e az osztálytársaid közötti kapcsolatok a KIP-es órákra jellemző együttműködések, csoportmunkák miatt?

A kérdés azt feszegeti, hogy van-e és milyen hatással a módszer alkalmazása a gyerekek közötti kapcsolatra. A válaszok alapján azt mondhatjuk, hogy jó a kapcsolat a gyerekek között, és jellemzik is néhányan, hogy miben látják a KIP szerepét a változásban.

- jobban odafigyelnek, mint a rendes órákon (5. osztály)
- jobb az összhang (5. osztály)
- sokkal kedvesebbek, segítőkészek lettünk (5. osztály)
- kedvesebbek vagyunk egymáshoz, kevesebb a veszekedés, verekedés (5. osztály)
- hogyha valaki nem ért valamit, akkor nyugodtan kérhet segítséget a másiktól (7. osztály)
- többet segítenek (7. osztály)
- régen, akik nem vettek részt a csapatmunkában, most ezek az aktívabbak (7. osztály)
- az osztálytársaim és közöttem lévő barátság változott (7. osztály)
- nem vágnak bele egymás szavába, és meghallgatják egymást (7. osztály)
- megértjük egymást, összedolgozunk (7. osztály)
- mert meghallgatjuk egymás véleményét és jobban megismerjük (8. osztály)
- sokkal jobban állunk egymáshoz; meg mi mindig is együttműködtünk (8. osztály)
- jobban odafigyelnek, próbálnak ők is részt venni (8. osztály)
- ha az egyik megérti az anyagot, el tudja magyarázni a társainak is (8. osztály)
- csoportban én is segíthetek másokon (8. osztály)

6. HETEROGENITÁS, ROTÁCIÓ

A KIP módszer alkalmazásakor az együtt dolgozó kiscsoportok összeállítása is kihívás elé állítja a tanárokat, de a tanulókat is. A csoportalakítás szempontja a heterogenitás és a rotáció. A heterogenitás jelentősége, hogy a csoporton belül megjelenő sokféle képesség, tehetség biztosítsa a nyitott végű feladat sikeres megoldását, másrésztől azonban a társas képességek fejlődését teszi lehetővé: elfogadás, tolerancia, segítségnyújtás, segítség elfogadása, közös élmény, osztozás a sikerben, alkalmanként a kudarcban.

A rotáció a szerepek váltását jelenti a csoporton belül. Így minden tanuló kipróbálhatja, gyakorolhatja a különböző szerepekkel járó helyzeteket, készségeket, képességeket, amelyek a gyakorláson keresztül fejlődnek. Például az írást, mint jegyzetelő vagy író, a beszédet, előadást, mint beszámoló vagy riporter, vezetői képességet, mint kistanár vagy csoportvezető/menedzser, aki gondozza, figyeli és irányítja a csoporton belüli feladatmegosztást, de az időfelelős feladata is fontos, hiszen a vállán nyugszik annak a felelőssége, hogy a csoport az adott időkereten belül oldja meg sikeresen a feladatát. A rendfelelős figyel a normál munkaszakra, és arra, hogy a csoporton belüli viták ne fájuljanak el, végül az eszközfelelős feladata a csoportfeladat megoldásához szükséges eszközök biztosítása. Csak ő mehet a szükséges és adott esetben hiányzó eszközökért, forrásanyagokért a közös asztalhoz vagy polchoz.

A szerepek természetesen nem minden tanulónak testhezillőak, de fontos, hogy mindegyikben kipróbálja magát és a tevékenységhez szükséges képességei fejlődjenek. A szerepekkel járó feladatok ellátásának sikeressége jelentősen hozzájárul az önértékelés, önbizalom erősödéséhez. Kiemelten fontos, hogy az a tanuló, aki különben talán soha nem állna ki, hogy ismertesse a csoport eredményét, bemutassa produktumukat, itt megteszi, és élvezzi a csoporttagok figyelmét, segítőt együttműködését, ahogy felkészítik őt a beszámolóra. Ez a pozitív tapasztalat hozzásegítheti az esetlegesen gátlásokkal küzdő,

alacsony önértékelésű gyerekeket is ahhoz, hogy bátrabban kommunikáljanak, prezentáljanak, így fejlesztve e XXI. században kiemelten fontos képességet. Kevés olyan tantermi módszer van, amely ennyire harmonizál a modern elvárásokkal. Sok egyéb mellett a KIP fejleszti a problémamegoldást, a kritikai szemléletmódot, a kreativitást, divergens gondolkodásra készítet.

A normák a hatalom, a tanári illetékesség (részbeni) átruházását jelenti a tanulók számára, lehetővé téve az önálló tanulást, keretet adva a hatékony, eredményes munkának. Az illetékesség átadásával természetes módon együtt jár a felelősség delegálása is a csoport tevékenységéért, az egyéni munka eredményességéért, a tanulási folyamatért. A tanulók felelősséget kell, hogy vállaljanak a tanulási folyamatért.

A fenti alkotóelemei a KIP módszernek hozzájárulnak az osztály, a tanulóközösség és a pedagógus kapcsolatának pozitív változásához, valamint mérséklik a konfliktusok súlyosságát, csökkentik azok számosságát. Amennyiben jól működnek ezek az elemek, nemcsak az osztálytermen belül, hanem iskolai szinten – több tanár, több tantárgy tanítása során, megfelelő gyakorisággal alkalmazza –, akkor az intézmény egészére is jótékony hatással van.

7. SZEMÉLYRE SZABÁS

A KIP tanítási-tanulási módszer a társas tanulásra, a társas képességekre épít, de van lehetőség a személyre szabásra is. Kézenfekvő az egyéni feladatok megfogalmazásánál az adott tanuló tudását, képességét figyelembe venni, számára akár névre szólóan megfogalmazni az egyéni feladatot. Az egyéni adottságok, képességek ismeretében hatékonyabb a visszajelzés, ha személyre szabott a mondandónk, észrevételünk. Testreszabott figyelemmel fordulhatunk egy-egy tanulóhoz az órai csoportmunka megfigyelésekor, illetve a megfigyelések, vagy tanulmányi eredmények, valamint magatartási változások esetében, amikor a megfelelő pedagógiai beavatkozást tervezzük a tanuló támogatására vagy a probléma kezelésére.

8. DIGITALIZÁCIÓ ÉS A KIP

A digitalizáció, az IKT eszközök alkalmazásában nem vagyok jártas. A kollégák között is vannak, akik kevésbé mozognak otthonosan ezekkel az eszközökkel, míg mások – a gyerekek többségének örömeire – alkalmazzák azokat a tanórákon. A LOSI-ban is élnek a digitális oktatás lehetőségeivel, és a közelmúltban, talán a Covid19-járványnak "köszönhetően" többen is próbálkoztak, vagy rákényszerültek a távoktatásnak erre a változatára. Persze a gyakorlat teszi a mestert, mint tudjuk, és a kreativitáshoz szokott pedagógusok közül többen próbálkoztak a KIP módszer digitális változatával. Nemcsak az osztálytermi órák alatt alkalmazott tabletekre és laptopokra gondolok, az elég kézenfekvőnek tűnik számomra, ha van elég rendelkezésre álló eszköz, hanem a kiscsoportok tagjai közötti kapcsolat az interneten keresztül lehetővé teszi, hogy számukra így jöjjön létre a csoportfeladat közös megoldása. Ez már egy másik szint. A Global Grant programon belüli akkreditált pedagógus-továbbképzés egyik modulja mára digitális tanulás és a KIP összekapcsolása volt, példákkal, gyakorlatokkal, az alkalmazható applikációk, szoftverek bemutatásával. Itt említem meg, hogy a képzők az új felnőttképzői szerepükre felkészülve alapos tanulmányokat

folytattak, és rugalmasan alkalmazkodtak a feladathoz. Mondhatnám saját tapasztalataikat, amelyeket az iskolák bezárása alatt szereztek, konvertálták átadható tudássá, továbbfejlesztett innovációként. Születtek óravázlatok digitális tanulásra-tanításra.

9. ÖSSZEZŐ GONDOLATOK

2014 és 2021 közötti esztendőik alatt a LOSI-ban a KIP jelenléte és alkalmazása az első képzéstől és szárnypróbálgatástól a képzői és mentori tevékenységig igen szép eredményt felmutató folyamaton ment át. Az első képzésen résztvevők közül többen megkedvelték a módszert, elköteleződtek mellette. Közülük kerültek ki azok, akik a kollégáknak bemutatták, akik a módszer első érzékelhető eredményeit, élményeit megosztották a többiekkel. Lassan nőtt a KIP módszert alkalmazók köre, részben a további képzéseknek, és a belső önképzésnek, szakmai együttműködésnek köszönhetően. Az érdeklődőket támogatták a jártasabbak, tapasztaltabbak. Szinte észrevétlenül, de tudatos vezetői támogatással alakult meg egy KIP módszertani, szakmai csoport, amelynek nagy szerepe volt abban, hogy a belső képzések, kölcsönös óralátogatások, óravázlat elemzések, tanulói és csoportok eseteinek megbeszélése magasabb szintre emelje a KIP módszer alkalmazását és a professzionális pedagógiai munkát az iskolában. A következő fejlődési lépcső a módszer intézményesülése, vagyis a Pedagógiai Programba, iskolai dokumentumba való bekerülés. A legelkötelezettebbek közül kerültek ki azok, akik felkészültek a felnőttképzési feladatra (továbbképzés és gyakorlati tapasztalat), valamint a mentori tevékenységre és a tanácsadói feladatra.

A LOSI referenciainstítútményi szerepét sikeresen bővítette a KIP módszertan tudásmegosztásával.

Én ezt a hét éves folyamatot sikernek minősítem. Sikernek, azért mert a pedagógusok közül sokan valódi értelmiségi és alkotó munkát végeznek, és sikernek, mert a módszer alkalmazásának haszonélvezői a gyerekek, a tanulók!

Minden elismerésem a folyamatban résztvevőknek: Stenczinger Csilla igazgatónak és az iskola remek pedagógusainak, a KIP-es csapatnak. Hálás vagyok a Rotary Club Budapest-Margitszigetnek tagjainak az erkölcsi és anyagi támogatásért, mert ez tette lehetővé a továbbképzéseket és a folyamat gondozását. Végül remélem, hogy erre az alapra a továbbiakban is lehet építeni, és a gyerekek javát szolgáló módszer alkalmazása a LOSI-ban természetes része lesz a mindennapoknak a jövőben. Képesek lesznek mintát adni más iskolák tanárainak tudásuk, tapasztalataik megosztásával.

Örülök, hogy részese lehettem a történeteknek.

Stenczinger Csilla

A LOSI A KIP-BEN, KIP A LOSI-BAN

A LOSI: egy nem általános általános iskola

A Józsefváros szívében működő Losonci Téri Általános Iskolát, becenevén LOSI-t, részben éppen sajátos fekvése teszi nem általánossá. Tanítványaink sokszínű összetétele helyi adottság. A szociális problémák nálunk halmozottan jelentkeznek. A nem megfelelő lakáshelyzet, a megélhetési gondok, a szülők alacsony iskolázottsága meghatározzák a gyerekek mindennapjait. A határon túlról, illetve a keleti országrészről a fővárosba érkezők kerületünkben találnak lakhatást. A világ válságterületeit elhagyni kényszerülő, nem magyar anyanyelvű gyerekek meggyötört lélekkel érkeznek hozzánk. Nehéz a tanulásra összpontosítani tanítványaink figyelmét, motiválni őket a számukra sokszor érdektelen és értelmezhetetlen tudás megszerzésére. Ha találomra benyitunk egy terembe, látunk magyar, roma, távol- és közel keleti gyerekeket is. Magas a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő, illetve sajátos nevelési igényű tanulók száma. A lassú, körülményes kivizsgálások során nem kap elég hangsúlyt a tanulók közösségben mutatott viselkedése, tanulási nehézsége, ezt is helyben kell megoldani. A helyzetet tovább nehezíti az iskolaérettségi szintet el nem ért gyerekek iskolába kényszerítése, mert az előrelátó szülői háttér általában hiányzik.

Azok a pedagógiai feladatok, melyek sokszor szólam szintjén jelennek csak meg a közoktatási retorikában, mint az integráció, felzárkóztatás, esélyegyenlőség, tehetségbeazonosítás, nálunk a napi munka része. Differenciált oktatást biztosítani sem azt jelenti, hogy a gyengébb és jobb tanulók részére két feladatsort készítünk, hanem szinte egyénre szabottan kell oktatnunk. A Józsefváros iskoláiban a nevelési feladatok jelentős része is a közoktatásra, az óvodára és az iskolákra hárul. Valódi kihívást jelent a továbbtanulásra

való felkészítés is, hiszen a 16 éves iskolakötelezettségi korhatár tanulóink egy részénél azt jelenti, hogyha tanulmányaikat nem folytatják, akkor nyolc osztályos végzettséggel, szakma és érettségi nélkül kell megállni helyüket a későbbiekben. Mindennek ellenére tanítványainkról elmondhatjuk, hogy kreatívak, kíváncsiak, szeretetehesek, hiszen mindenki jó valamiben!

A LOSI: a Rotary Club Budapest-Margitsziget fogadott gyermeke

Különleges támogatókra leltünk a Rotary Club Budapest-Margitsziget lelkes csapatában. Kapcsolatunk több mint tíz éves. Az iskola udvarának veszélyes burkolatát kicserélték, a kisudvaron homokozót építettek. Karácsonyi vásáron árulták tanítványaink alkotásait, ebből támogatták a táborozó gyerekeket. Sporteszközöket, játékokat ajándékoztak nekünk, a folyosókra játszó-szigeteket varázsoltunk segítségükkel. Rászoruló gyerekeket kulturális eseményekre vihettük támogatásukkal. A Covid19-járvány alatt a legszegényebb családoknak étkezési vásárlási utalványt adtak, digitális eszközökkel segítették a távoktatásban részt venni nem tudó gyerekeket.

A Rotary Club Budapest-Margitsziget pályázati munkájának köszönhetően a District Grant pályázataik kedvezményezettjei voltunk. A LÜK módszertanát is segítségükkel vezettük be a Losiban, melynek során pedagógusképzéssel, LÜK eszközökkel, az Országos LÜK Bajnokságon való részvételi lehetőséggel gazdagodtunk. Ez utóbbit 2021 szeptemberében Radó Dominik országos első helyezéssel „hálálta meg” a harmadikos korcsoportban, felkészítő tanítója dr. Dankáné Hány Ildikó. A klub tagjai részt vettek iskolai rendezvényeinken, projektnapokon aktív szereplőként segítették munkánkat. Megismerték az itt tanuló diákokat, a pedagógusok igyekezetét, szűkös lehetőségeinket.

Ezen időszakban több iskola-összevonas, átszervezés történt, az iskolánk állami fenntartású lett. A nemzetközi felmérések adatai megerősítették a személyes tapasztalatainkat. Egyre jobban sújtja közoktatási rendszerünket a spontán szegregáció. Egyre nehezebb lehetőséget adni a leszakadásra ítélt csoportoknak, az iskola csak részben képes a szociális hátrányokat kompenzálni. A tanulói összetétel addig nem tapasztalt problémákat hozott felszínre. Fokozottan jelentkezett a durva beszéd és viselkedés, a kiközösítés. Az összeszokott osztályközösségek nem tudtak megbirkózni a nagy tanulói fluktuációval, nem fogadták be az új gyerekeket, és az újak sem akarták magukévá tenni elvárásainkat, szokásainkat. Próbálkoztunk többféle módszerrel, számtalan lehetőséget kínáltunk a gyerekeknek a közösségfejlesztésre.

A tanulók egy részét a sport segítségével tudtuk aktivizálni. Szívesen vettek részt tanítványaink az évfolyam vagy tagozat szintű projekteken, ahol a tananyaghoz kapcsolódóan, interaktívan dolgozhatták fel az adott témákat. Pedagógiai Programunkban külön fejezet szól a játék fontosságáról, nevelő hatásáról, módszertani szerepéről. Ünnepeink, hagyományörző eseményeink sem „iskolaszagúak” voltak. Színielőadások, változatos tevékenységeken alapuló témanapok mellett számos iskolán kívüli programot is szerveztünk. Igyekeztünk a szülőket is megnyerni, hiszen sokan iskoláskori sikertelenségük miatti ellenérzéseiket átadták utódjaiknak.

Mérhető eredményt értünk el a kéttanítós módszer innovatív alkalmazásával. Fejlesztő pedagógus és osztálytanító páros közös óravezetésével tanulhattak elsőseink heti 10 órában.

A módszer segítségével nőtt az első osztályt értékelhetően végzők száma. Alapkészségeik megerősödtek, könnyebben pótolták a hiányokat, jutottak át az elakadásokon.

2015-ben referenciaintézményi minősítést értünk el. A tudásmegosztás újabb lehetőséggel bővült. A pályázatban résztvevő kollégák meg tudták mutatni azt a példaértékű munkát, melyet „nehézített pályán” végeznek. A hozzánk érkező tantestületeknek be tudtuk bizonyítani, hogyha a jó nevelőtestületi közösség elkötelezi magát, mer újítani, új módszert bevezetni, és ezt a tevékenységet tudatosan fejleszti, mérhető eredményeket, látványos fejlődést ér el.

A bemutatók után jóleső elismeréseket kaptunk. Ezekre a pozitív visszajelzésekre is nagy szüksége van a pedagógusoknak, hiszen nincs értékelve a minőségi munka! Áttörő sikert azonban nem értünk el. Elsősorban felső tagozaton nőtt az évfolyamismétlők száma, jelen volt hétköznapjainkban az agresszivitás és a motivátlanság.

A LOSI módszertani megújulása, a KIP

A rotarysták külön csapatot hoztak létre iskolánk támogatására, akikkel közösen kerestünk a Losi problémáira megoldást. Nevelőtestületi és iskolavezetőségi értekezletek, esetmegbeszélések állandó témája volt az útkeresés. Tudtuk, hogy „aki áll, az meghal!”, idézve egyik kollégám segélykiáltását.

Világossá vált, hogy a kihívásra módszertani megújulás a válasz.

A Rotary Club Budapest-Margitsziget partnerünk volt a közös gondolkodásban, a lehetőségek felkutatásában. Ez azért volt különleges, mert a közoktatás bonyolult rendszerében ezt az érzékenységet, segítőkészséget, elhatározottságot nem tapasztaltuk. Nemcsak anyagi fedezetet biztosítottak számunkra, de felelősen ellenőrizték a Losiban folyó változásokat.

A KIP módszerben találtuk meg azt a lehetőséget, mellyel sikerült motiváló tanulási környezetet teremteni, és egyben kezelni a marginalizálódó, tanulási nehézségeiket halmozó tanulók helyzetét. A 2014-2015. tanévben 14 felsős kolléga, köztük az iskola vezetősége végezhetett el a 60 órás KIP képzést. Képzőnk és mentorunk B. Nagy Éva közoktatási szakértő, közösségünk tagjává vált.

A képzés, szemben számos más pedagógusképző tanfolyammal, az elmélet mellett azonnali gyakorlati ismereteket is adott. Nem ígért gyors győzelmet, de szellemi felfrissülést, pedagógiai innovációt és rengeteg munkát, igen. Külön köszönet az első önkéntes kollégáknak, akik felvállalták ezt a munkát, és ezzel igen magasra emelték az elvárásokat a nevelőtestülettel szemben is! Olyan szellemi közösséget alakítottunk ki, akikhez tartozni megtiszteltetés volt. Akik fáradtan, de mindig mosolyogva hoztuk az új ötleteket, próbáltuk ki az új módszert.

A tanév végi beszámolókat megerősítették:

„Jó módszer mellett köteleztük el magunkat!” (Földi Judit)

„Saját tapasztalatom szerint kétféle módon lehet nálunk órát tartani. Vagy rendkívül erős kézzel, nem engedve, hogy elkalandozzanak, minden percüket lekötve, vagy KIP módszerrel. Ezt nagyon élvezik és az óra végi egyéni kérdéseknél kiderült, hogy mégis megjegyezték a legfontosabb tudnivalókat.” (Kiss Tímea)

A módszer leglelkesebb szurkolói éppen a gyerekek voltak. Azonnal felismerték a lehetőséget kreativitásuk és tehetségük megmutatására. Szinte követelték a KIP-es órákat, nem várt teljesítménnyel kápráztatták el egymást és bennünket is.

A következő tanévben 28 pedagógus kapott 60 órás képzést. A már végzett kollégák, bár még maguk is tanulták az új módszert, „nyitott ajtó” mellett tanítottak. Elkezdődött a hospitálások rendszere, amely megemelte pedagógiai munkánk színvonalát. Új kommunikáció alakult ki. A jobbító szándékú óraelemzésekkel valamennyien tanultunk. Eltűnt a személyeskedő, egymás háta mögött elszuttogott kritika, amely életünk számos területére jellemző. Olyan intenzív munka folyt, hogy az iskolai struktúrájának is követnie kellett a változást. Megalakult a KIP munkaközösség, nevelési-oktatási céljainkat új tartalommal töltöttük meg.

A kerettantervek elvárják a tanulók tevékenykedtetésén alapuló tanítását, az élethosszig tartó tanulásra való felkészítést. Az ismeretek merítésénél javasolják a tanulói környezetet, a tömegkommunikációt, a világhálót, a statisztikákat, a szöveges források lehetőségeit. Kiemelik a tanulás tanításának, a szociális kompetenciák fejlesztésének, a kritikai gondolkodásra nevelésnek fontosságát. A tanulók élénk, alkotó fantáziájára való támaszkodást javasolják. Ám a közoktatási rendszer nem teremtette meg a pedagógusok ehhez szükséges módszertani fejlődésének lehetőségeit, a digitális környezetet, eszközszükségletet!

A KIP munkaközösség e fenti célok mentén határozta meg konkrét feladatait. A magyar nyelv és irodalom, történelem, hon- és népismeret, etika és osztályfőnöki órák módszertana újult meg elsőként. A természettudományos tantárgyak tanítói is bekapcsolódtak a munkába, elsősorban az új anyagrészek bevezetésénél és a gyakorlásnál, összefoglalásnál használva a KIP módszertanát.

„Kicsit nehéz volt kilépni a megszokott „értékelő formából”. Itt a lényeg mindig a mindenki valamilyen jó koncepció, a felhőtlen együttléten, illetve az egymástól tanuláson van. El kell fogadniuk, hogy mindenkinek van olyan képessége, ami alkalmassá teszi őt az eredményes közreműködésre. Mindenre szükség van!” (Kovácsné Kuti Zsuzsanna)

Az alsó tagozaton, és egy évvel később a napköziben dolgozó kollégák, a belső képzések segítségével vezették be a KIP módszertanát. Törekedtek, hogy egyre több csoportmunkát szervezzenek, nyílt végű feladatokat adjanak már a legkisebbeknek is. Használták a felelősi rendszert és a KIP módszertanban használt közösségi elvárások szabályrendszerét.

„Kezdetben nagyon bátortalanul nyúltam a módszerhez, egy-egy órán csak a módszer néhány elemét mertem alkalmazni. Gyakorlatilag a gyerekekkel együtt tanultam meg, örömeiket látva kezdtem felszabadulni és bátorodni. Tavaszra odáig jutottunk, hogy két bemutató óránk is volt.” (Harcziné Kosár Andrea)

Természetesen a kollégákat, ha maguk nem elkötelezettek, tartós eredménnyel nem lehet motiválni egyetlen módszer alkalmazására sem. Addig nincs is baj, míg a pedagógus rendelkezik más, jól működő módszertannal, amit sikeresen alkalmaz munkája során. De, ha csak a panasz marad, hogy kinek miért könnyebb, mint neki, ott az iskolavezetésnek be kell avatkoznia.

Nekem könnyű dolgom volt. A változásra megérett a helyzet, ezt ki tudtuk mondani, a változtatás igénye mindannyiunkban jelentkezett. A munkájukkal eddig is példát mutató kollégák lettek az első körös képzés résztvevői. Ők „húzták” magukkal a nevelőtestület tagjait, tudatos munkával és látható lelkesedésükkel. Amikor egy fárasztó nap után leültünk beszélgetni ötleteinkről, amikor nagyokat nevtünk egy-egy félresikerült feladaton, amikor elcsodálkoztunk nem várt tanulói teljesítmények láttán, alkotómunkát végeztünk, és ehhez szívesen csatlakoztak nevelőtestületünk évtizedek óta együtt dolgozó tagjai.

„Ebben a tanévben kezdtem KIP módszerrel tanítani. Vizuális kultúra, technika-életvitel, magyar nyelv és irodalom tantárgyakból. Ma már könnyebb felkészülnöm egy-egy témára. Kiváló módszer, főleg akkor jól alkalmazható, ha egy témát sok szempontból szeretnénk feldolgozni, megközelíteni. Az óra menete is sokkal jobban megy, tudom tartani az időkeretet, a megvalósításra is van elég idejük a gyerekeknek. Valóban láttam a módszer jelentőségét több esetben is, amikor a nagyon lemaradt tanuló is be tudott kapcsolódni a munkába, amikor a teljesen zárkózott kapcsolódni tudott társaival. Valóban sikerélményt élnek át a gyerekek, kivétel nélkül. Büszkén húzták ki magukat, hogy a csoport tagjai lehettek. Időnként, ha két túl erős irányító kerül véletlenszerűen a csoportba, ott is erősen formálódik jellemük. Önismeretre tesznek szert a tanulók. (...) Különösen nehéz volt, amikor Pakisztánból érkezett gyerekek is ültek KIP-es órán. Mivel nem volt közös nyelvünk, így a tableten fordítottam nekik úgy, hogy az urdu nyelven írt karaktereket ellenőrizni sem tudtam... A kommunikációs nehézségek ellenére is be tudták vonni őket a munkába a csoporttársak.” (Wágner Rita)

Iskolavezetőként a kollégák „helyzetbe hozásával” lehet legjobban motiválni. Kiváló munkaközösség-vezetőt választottunk Földi Judit személyében. Igazi, vérbeli pedagógus, integráló személyiség, olyan példakép, aki a hétköznapi munka során szerezte meg a pedagógustársak bizalmát és elismerését.

Második évünkben a KIP munkaterv már tartalmazta a belső képzések és hospitálások rendszerét. Mentorok segítették a kezdők munkáját, ami nemcsak óralátogatásokból állt. Folyamatos párbeszéd, ötletek és tapasztalatok átadása, a nehézségeken való közös átjutás volt a legfőbb eredménye a pedagógusok együttműködésének. Gyűltek a vázlatok, ezeket megosztottuk egymással. Az azonos tantárgyakat tanítók teljes tananyag-részek feldolgozását vállalták magukra.

„Továbbra is élvezem a KIP-es órák tervezését. Idén nagy segítségemre volt az ötödikes irodalom tananyag, melyben szinte minden témakörhöz lehetett készíteni KIP-es órát. Készítettem vázlatokat a népmesékhez, a János vitéz szinte minden fejezetéhez, a Bibliához, a családi lírához is. A gyerekek nehezen vették tudomásul, hogy szerepeik feladatait maradéktalanul teljesíteni kell. Neheztelt a visszahúzó gyerekeket rávenni arra, hogy legyenek ők a beszámoló, vagy egy extrovertált gyerekkel megértetni, hogy nem mindig ő a kistanár. ...Tanév végére már a fiúk és a lányok is nyitottak egymás felé.” (Makai Eszter)

A tantermek is kezdtek átalakulni. Csoportmunkához rendezett padok és székek, kis előadói porondok jelentek meg. A falakra kikerültek a KIP normái. A polcokon, ablakokon, folyosókon a gyerekek alkotásai hirdették a munka sikerét. Rendszeresen kiállításokat rendeztünk a legjobb produktumokból, melyeket az iskola honlapján megjelentettünk. Az osztályfőnökök a Facebookon keresztül osztották meg a KIP-es órák sikereit a családokkal.

A kollégák gondolkodása is kezdett átalakulni. Megváltozott kérdéskultúrájuk, óravezetési attitűdjük. Magamon is éreztem, hogy máshová kerül a hangsúly nem KIP-es óráimon is. Partneri szerepem került előtérbe, és sokkal élvezhetőbbé vált a munkám a gyerekek és magam számára is. A Losit „belengte a KIP szelleme!”

„Számomra valóban megújulást jelent a KIP. Állandóan töröm a fejem, hogy lehet „kipesíteni” a tananyagot. Megint van az a jó kis izgalom, vajon hogyan jönnek be elképzeléseim? Nagyon sok témát dolgoztunk át KIP-es módszertannal. Bevallom, néha elsőként a „nemszeretem” leckéket. Így lett nem is olyan „unalmas” a munkásmozgalom vagy az ipari forradalom története. Ha nekem valaki korábban azt mondja, hogy a hetedikesek lelkesen fogják feldolgozni ezeket az anyagrészeket, biztosan nem hiszem el. És láss csodát!” (Szabó Rita Csilla)

Tudatosná vált a tanulói státuszkezelés. Elkészültek az első szociometriák, melyek összehasonlítási alapot jelentettek a későbbi mérésekhez. Motiválóan hatottak a tanórai videós felvételek, valamint a külsős kollégák és a mentoraink óralátogatásai. Kezdtett híressé válni a Losiban folyó munka. A Józsefvárosi Pedagógiai Napokon bemutatókkal készültünk. Kerületünk más iskoláiból önként jelentkeztek nyílt óráinkra, szakmai napjainkra kollégák. Úgy gondolom, hogy erre a lelkesedésre lehetne alapozni a pedagógusok képzését, hiszen minden iskolában dolgoznak olyan pedagógusok, akiktől érdemes lenne tanulni!

Referenciainstítúciónként is erre köteleztük el magunkat. Hozzánk érkeztek pedagógusok, nevelőtestületek tanulni, néhány kollégánk vidéken kezdte meg a KIP oktatását. A tudásmegosztás útján elindultunk, ezzel vette kezdetét a felnőttoktatási tevékenységünk.

Tanítványaink elé új kihívásokat állítottunk. Őket is gondolkodó, alkotó szerepre készítettük fel, nem passzívan befogadó és a tananyagot szó szerint visszaadó eminenseket „nemesítettünk”.

„Úgy gondolom, hogy a KIP-es órák egyik célkitűzése az is, hogy a tanulók majd képesek legyenek önállóan is a rendelkezésre álló források közül a megfelelőeket kiválasztva, saját gondolataikat megfogalmazva egy esszét vagy előadást elkészíteni. Eleinte nehéz volt elfogadtatni velük, nemcsak internetes keresésből és másolásból áll a feladat, hanem saját alkotásaikra vagyok kíváncsi. (...) Néha meglepő, hogy milyen alapvető szavakat, kifejezéseket nem értenek. Úgy gondolom, a KIP erre a problémára is megoldás lehet.” (Földi Judit)

A középiskolában továbbtanuló diákjaink ezt emelték ki: csoportmunkában az átlagnál jobban teljesítenek, előadásmódjuk, szóbeli megnyilvánulásaik magasabb szinten állnak társaiknál.

A Rosa Parks Alapítvány segítségével tanulói, szülői és pedagógusi elégedettségi felmérés készült. Az elemzett adatlapok alapján kirajzolódó probléma-térkép mentén fejlődhetünk tovább. Fontos pont volt ez pedagógiai tevékenységünkben, a KIP módszertanának

beépülése során. Külső szakértő értékelt munkánkat, tükröt tartva sikereink és nehézségeink elé. Az előttünk álló utat is kijelölte. Egyértelművé vált, hogy a tanulók értékelik és hasznosnak tartják a KIP-es órákat, kiemelték azok hangulatát, a tanulói együttműködés sikerességét. A pedagógusok többsége támogatta a KIP-et, bár ahogy várható volt, akadtak elutasító kollégák is.

A szülők körében azonban kevésbé volt ismert innovációnk. Nem jutott el a hír a szülőkhöz, aminek okait nem vizsgálta a felmérés. Mi azonban úgy gondoltuk, próbálunk ezen segíteni. Szülői értekezleten tájékoztattuk, nyílt órákra invitáltuk, sőt, bevontuk őket a közös órai munkába. Az egyik legkedvesebb szülői visszajelzés is ilyen alkalom után született: „Ha engem így tanítottak volna, ki sem lehetett volna zavarni az iskolából!”

Tudjuk, hogy ahogyan Anja Tuckerman könyvének címe mondja „*Sokfélék vagyunk!*”, és ezt büszkén vállaljuk. E könyv feldolgozását vállalták KIP módszerrel Harcziné Kosár Andrea tanítványai a Rosa Parks Alapítvány segítségével. Török, kínai, roma, vietnámi, mongol, afgán, magyar gyerekek mutatták meg a projekt zárórendezvényén, hogy együtt tudnak és szeretnek tanulni! Az alapítvány támogatásával versenyt hirdettünk. A legjobb vázlatot, a legjobb produktumokat kiállítottuk és tanulmányi kirándulással jutalmaztuk.

A tanévetek a pedagógusok motiválásával kezdtük. A KIP tanári workshop, az augusztusi alakuló értekezletek után, állandó programunkká vált. A tanítás nélküli munkanapokon is a KIP módszertanához kapcsolódó tevékenységeket végeztünk. A témához kapcsolódó előadások, játékok, bemutatóórák és megbeszélések segítettek tudatosítani és „sínen tartani” a módszert, valamint segített megnyerni az új kollégákat a KIP szellemisége mellett.

A tanulóktól pozitív visszaigazolást jelentett, amikor a szokásos Diákönkormányzat által szervezett tanév végi fordított napon a nyolcadikosok KIP-es órát tartottak nekünk, pedagógusoknak!

A LOSI mesterei

A KIP módszer hatását a pedagógiai munka több területén éreztük, mértük. Az évek alatt végbemenő változások közül az alábbiak jelentek meg legmarkánsabban:

Tanulói közösségekre gyakorolt hatás

- sikeres tanulói együttműködések
- valamennyi tanuló bevonása a munkába
- türelmes, segítő, odafigyelő közeg kialakulása
- segítség kérésének és adásának kulturált megjelenése
- szerepvállalás, felelősségvállalás a közösség sikeréért
- érzelmek kulturált kifejezése
- szervezettség, rend, fegyelem a munka sikerességének érdekében

Tanulástechnikai hatás

- folyamatos figyelem-fenntartás, motiválás
- széleskörű kompetenciafejlődés
- szövegértés, lényegkiemelés készsége javul
- kommunikáció fejlődik (tanuló-tanuló, tanuló-közösség, tanuló-pedagógus viszonylatában)
- differenciált munkamegosztás, tehetség beazonosítása
- csoporton belüli mentorpárok spontán kialakulása
- önálló és csoportos véleményalkotás
- vita- és érveléskultúra fejlődése
- esztétikai szempontokra való odafigyelés
- digitális tudás alkalmazása
- mélyebb, gyakorlathoz köthető tudás

Pedagógusra, nevelőtestületre gyakorolt hatás

- tudatosult pedagógiai tevékenységek
- szakmai fejlődés
- szaktárgyi elmélyülés
- alkotó fantázia szárnyalása
- folyamatos megmérettetés vállalása
- önbecsülés növekedése
- útkeresési lehetőségek keresése, nyitottság
- digitális kompetencia fejlődése
- tanítványok jobb megismerése, differenciálás lehetőségeinek tudatos kihasználása
- órai szerep megváltozása
- a kérdéskultúra színesebbé válik
- a pedagógusok tanulói értékelése árnyaltabb, pozitívabb lett
- a kommunikáció a KIP-ben érintettekkel folyamatossá vált
- a tudásmegosztás pedagógiai munkánk fontos elemeként jelent meg

A pedagógusok alkotó fantáziája, lelkesedése izgalmas újításokat hozott. Az iskolánkban működő kéttanítós módszer összekapcsolása a KIP módszerrel természetesen adódott. A gyerekeket közösen támogatták a tanórákon, foglalkozásokon a kollégák. A lemaradóknak nagy segítséget jelentett a bizonytalanságok gyors leereagálása, a személyre szóló megerősítés. A kicsiknél az alapkészségek nem állnak olyan szinten, hogy a szövegek tanulói feldolgozása, vagy a válaszadás kivitelezése teljesen önállóan sikerüljön. Általában csoporttagként tekintettek a gyerekek az éppen segítő szerepben lévő pedagógusra. A tanítók közötti kulturált kommunikációt, az udvariassági formákat akaratlanul is követték a tanulók. Használták azokat a kifejezéseket, amelyek az egymás mellett élést könnyítik meg: szebben kértek, kérdeztek, köszönték meg társuk segítségét, vagy dicsérték meg egymás teljesítményét.

A hagyományos iskolai projektek is átalakultak. Részben a digitális lehetőségek adtak új teret, új típusú feladatokkal, értékeléssel. A szokásos projektnapok, témahetek egyre több KIP-es állomással gazdagodtak, ahol nem volt rossz válasz! A nyílt végű feladatokat lelkesebben oldják meg a gyerekek, hozzá tudják tenni saját véleményüket.

A KIP csak egy szelete az iskolai életnek. A napi feladatok és gondok, az állandó változásokhoz való alkalmazkodás kihívást jelent az iskola teljes közösségének. Vannak olyan területek, ahol évek óta nem sikerül tökéletes megoldást találni. Nevelőtestületi értekezleten a KIP módszerével kerestünk új ötleteket. Azt tapasztaltuk, hogy a pedagógusok fantáziája is merészebb nyílt végű feladatok megoldásakor. Használható, és mivel a közösség közösen hozta létre, a nevelőtestület által eleve támogatott megoldások születtek például az ügyeleti rendszer gyermek-barátabb megoldásában, vagy a napközi megújítására.

A KIP tanulásakor nem sejtettük, hogy a módszer milyen új lehetőségeket rejt elkötelezett pedagógusaink előtt. A pedagógus életpályamodell lehetőségei közül a jelenleg elérhető legmagasabb fokozat az általános iskolákban a mesterré válás. Szakértői és iskolavezetői munkám legszebb állomásai, amikor a pedagógus hivatás mestereinek tevékenységét ismerhetem meg. Büszkék lehetünk innovátor mesterpedagógusainkra!

Földi Judit a történelem tantárgyhoz kapcsolódó iskolai szintű projektnapok egyik megálmodója. „KIP a projektben” című mesterprogramja során a KIP módszer alkalmazásával dolgozzák fel tanítványai a történelmi eseményeket. A program egész tanéven átívelő, felmenő rendszerben működő struktúrában működik.

„Mesterprogramom a korábbi években megrendezett történelmi projektnapok teljes tanévre való kiterjesztése, melyben iskolánk felső tagozatos tanulói az adott korszakkal műzeumi foglalkozások, történelmi séták, irodalmi alkotások, filmek, internetes felületek segítségével foglalkoznak. Diákjaink minden hónapban kapnak az adott történelmi korszakhoz kapcsolódóan feladatokat. Minden havi témához több feladat tartozik, melyek közül a tanulók választhatnak, csak a nekik tetszőt kell kidolgozni. Így a tanulás „szórakozássá” is válik. A programban a projekt módszert ötvöztem a Komplex Instruktív Program elemeivel, vagyis a gyerekek néhány kivételtől eltekintve nyílt végű feladatokat kapnak, melyekhez a forrásanyagot is biztosítom, és csoportokban dolgoznak.

Legfőbb céljaim tanítványaim szociális kompetenciáinak és szövegértésének fejlesztése, a tudás és tájékozottság megszerzése iránti igény kialakítása. A színvonalatlan

szabadidő eltöltése helyett szeretnék más alternatívákat mutatni a gyerekeknek. Szeretném, ha eljuthának múzeumba, ha rájönnének, hogy az internetet hasznos dolgokra is lehet használni, és hogy színvonalas, nívós filmek is léteznek.

Fontos a tanulók motiválása, sikerélményhez juttatása. A logikai készség, a fantázia, a kreativitás fejlesztése. A lényegkiemelés, a képi és szöveges információk együttes kezelése, a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. A saját vélemény kialakítása, majd a vita, az érvelés és a megbeszélés utáni közös döntéshozatal. Napjainkban rendkívül fontos a digitális kompetencia fejlesztése, ezért több feladat megoldása során is számítógépes ismereteiket kell a gyerekeknek aktivizálniuk.”

Szabó Rita Csilla szintén a történelemhez kapcsolódó rendhagyó múzeumi órákon alkalmazza a KIP módszertanát, „KIP a múzeumban” címmel.

„A KIP módszer hatékony iskolánkban. A motiváltsági szint ezeken az órákon lényegesen magasabb. Így született meg az ötlet, hogy mesterprogramomban a kettőt ötvözsem. Múzeumi foglalkozásokat tartok KIP módszerrel elsősorban a Magyar Nemzeti Múzeumban, de vannak foglalkozások a Szépművészeti Múzeumban, a Holokauszt Emlékközpontban, illetve történelmi sétákra is sor kerül KIP foglalkozással együtt, például az Aquincumi Múzeum és romkertben, 1956-os helyszíneken, az 1848-as forradalom helyszínein. A program megvalósítása már három éve zajlik.

A gyerekek számára vonzó, hogy az iskola megszokott zárt falai közül kimozdulhatnak. A foglalkozásokon megismerkedünk a kiállítás anyagával egy általam tartott tárlatvezetésen, amikor én átismételjük a tankönyvből tanultakat a kiállított tárgyak segítségével, játékos formában. Ezt követően kapják a csoportok a nyílt végű feladatokat, amiket a kiállítás anyaga és hozzá kapcsolódó, általam szerkesztett források segítségével oldhatnak meg. Könnyebben és szívesebben értelmezik a szövegeket, hiszen „kézzelfogható” források is kiegészítik azokat.

A feladatok között itt is sok a kezűgyességet, kreativitást igénylő, így sikerélményekhez juthatnak azok is, akik nehezebben sajátítják el a tananyagot. Mindenkinek fontos feladata és felelőssége van a csoport munkájában. Játékosan, kreativitásukat megmutatva végeznek komoly munkát. Az együttműködés elengedhetetlen a produktumok elkészítéséhez, így szociális kompetenciájuk is fejlődik.

Ezt követően egyéni feladatot is kap mindenki, aminek segítségével újra megerősítjük a legfontosabb információkat. Szinte észrevétlenül tanulnak, és a többszörös rögzítés eredménye megmutatkozik a számonkérések alkalmával.

A rendhagyó foglalkozásokon végzett munkát értékeli a gyerekek is, és én is. Jó jegyeket szerezhetnek, ami segíthet a bukás, majd ennek következtében a lemorzsolódás elkerülésében is. A legjobb, legszebb munkákból minikiállítást készíthetünk, ami szintén megerősítheti a gyerekeket abban, hogy érdemes és érdekes iskolába járni és ott tudást szerezni, a munkában részt venni.

A nyelvi problémákkal küzdő tanulók számára is lehetőséget nyújtanak a foglalkozások a nonverbális információk általi megerősítés révén a magyar nyelv elsajátítására, a bukásmentes továbbhaladásra.”

Dr. Dankáné Hány Ildikó az 1-4. osztályosok körében alkalmazza a KIP módszert. Mestermunkája: *KIP-KOOP - Tevékenységközpontú módszerek adaptálása sajátos szociokulturális háttérrel rendelkező közösségben.*

A program során az első osztályba érkező gyerekek felmérése után rendszeres KIP-es órákat tart a kolléganő. Egyéni tanulói portfólió készül az így tartott órák során. Projektek, tanórán kívüli foglalkozások rendszere egészíti ki a tanórai tevékenységeket. Kiemelem a pedagógus tudásmegosztó tevékenységét is. Munkaközösség-vezetőként példát ad a módszertanok alkalmazása során a folyamatos fejlődés, a nyitottság és a tudatos alkotómunka tekintetében.

Gaál Emőke szintén továbbgondolta a KIP módszerrel történő tanítás lehetőségeit. Rendhagyó és rendszeres könyvtári foglalkozásokon nemcsak az olvasás gyakorlásán van hangsúly, de meg is szeretteti a könyveket, ráéreznek a gyerekek az olvasás örömére.

„A könyvtári foglalkozások és az azt követő KIP-es órán feldolgozott olvasmányélmények, tapasztalatom szerint, nagyon motiválóan hatnak, miközben számos kompetenciájuk fejlődik.”

Rábel Margit a digitális kompetencia fejlesztésére fókuszál a „KIP a digitális világban” fejlesztő innovatori mesterprogramjában. Olyan szoftvereket, offline és online digitális lehetőségeket keres és próbál ki, amelyek a KIP módszerével szervezett tanórák különböző didaktikai egységeinél jól használhatóak. Segítik a pedagógusok munkáját, motiválják a tanulókat amellet, hogy közben megtanulják az IKT eszközök alkalmazását, rendeltetészerű kezelését. A KIP segítségével a valóság és a digitális világ közötti egészséges egyensúlyt szeretné kialakítani a tanulók gondolkodásmódjában. Célja, hogy az alkotás öröme hagyományos, manuális tevékenységekkel és a digitális eszközök használatával egyaránt megérintse a diákokat.

Kovácsné Kuti Zsuzsanna a „Gyerekjáték a múzeumban” címet adta pályamunkájának. Rendszeres múzeumi foglalkozásait a Magyar Természettudományi Múzeumban tartja, utána a tananyag KIP módszerrel történő feldolgozása az iskolában történik. A tanulók természettudományi érdeklődését alapozza meg a tevékenységsor úgy, hogy közben a kompetenciafejlesztés számos területen történik. Kiemelten foglalkoznak a környezetvédelemmel. A biodiverzitás és az ökológiai lábnyom fogalmának bevezetése, tudatosítása történik a projekt során. Mivel Zsuzsanna néni osztályában is sok a nem magyar anyanyelvű tanuló, külön kihívást jelent integrálásuk. A KIP módszer segít a gyerekek bátor megnyilvánulásait előhívni.

Minősítő szakértőként az ország számos helyére eljutottam, találkozhattam a közoktatás különböző területén dolgozó kollégákkal. Egyre erősödött bennem az érzés, hogy a pedagógustársaim kiéhezettek a dicséretre, motiválhatóak lennének a fejlődésre. Sokszor hiányzott a „só meg a bors” a látott órákon, hiányzott a motiváló hangulat, a valódi differenciálás. A szép digitális anyagok, a már jól begyakorolt tananyag-feldolgozás sem adták meg a lehetőséget a közös munka örömeinek megtapasztalására, a kreatív munkára. Tapasztalataimat összegyűjtve készítettem el azt az óralátogatási szempontsört, mely nemcsak a pedagógus minősítések során használható, de segít a tervezőmunkában, az órák megbeszélésében is.

A LOSI a pedagógusképzésben

Referenciainstítúciónként számos alkalommal tudtuk megmutatni a hozzánk látogató kollégáknak a Losiban zajló munkát, innovációkat.

A Rotary Club Budapest-Margitsziget kezdeményezésére, a Global Grant pályázat lehetőségeit kihasználva vágtunk bele egy újabb kihívás megvalósításába. A Rotary által támogatott intézmények pedagógusainak felnőttképzés és mentorálás keretében sikerült átadni tudásunkat, a KIP módszertanát.

A képzésben résztvevő intézmények:

- Baja, Sugovica Sportiskolai Általános Iskola
- Budapest, XXI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola
- Nyírtelek, Szent Anna Általános Iskola
- Szentendre, Cházár András EGYMI

Tudtuk, hogy a tanítás mellett nehéz lesz megszervezni a képzésre való felkészülést, a képzést és a mentorálást, az utánkövetés munkáit.

A LOSI 10 fős „élcsapata”, B.Nagy Éva és Báthory Mária mentorok, a Prekog Alfa Kft. és természetesen a rotaristák közös munkája nyomán ismét új „szárnyakat kapott”.

A pályázat során:

- részt vettünk a pályázat tervezésében,
- segítettünk a pályázati kiírás elkészítésében, a pályázatok bírálásában,
- a jelentkező iskoláknak bemutató foglalkozásokat és tájékoztatásokat adtunk,
- fogadtuk a pályázatot támogató magyarországi és német Rotary tagjait,
- tájékoztattuk munkánkról a Rotary magyarországi szervezeteit,
- személyes beszélgetések során segítettünk az iskoláknak, intézményvezetőknek meghozni a döntést, az elköteleződést a képzés és a KIP módszer bevezetése iránt,
- felkészültünk a felnőttképzés módszertanára,
- innovatív képzési struktúrát alakítottunk ki: gyakorlatközpontú, forgószínpad-szerű, jól befogadható 60 órás képzés tananyagának kialakításával,
- felvettük a kapcsolatot az iskolákkal,
- hirtelen alkalmazkodtunk a Covid19-járvány okozta helyzethez,
- óravázlatokat elemeztünk,
- 2*30 órás képzésen együtt dolgoztunk a négy iskola lelkes csapatával,
- „kihelyezett” 30 órás képzést tartottunk a szentendrei kollégáknak,
- helyszíni óralátogatásokon adtunk segítséget,
- segédanyagokat és tanulmányokat készítettünk,
- folyamatosan tájékoztattuk munkánkról a partnereket,
- a pályázati munka elemeivel megjelentünk a projekt honlapján,
- utánkövetési tevékenységünk során az iskolák módszertani megújulásának lépéseit támogatjuk,
- kiadványt készítünk,
- az éves beszámoló anyagának összeállításában részt veszünk,
- projektzáró aktív résztvevői leszünk,
- barátokat, alkotótársakat szereztünk!

Privát zárszó

Óralátogatásaim során csodákat éltem meg.

A csoda már akkor kezdődött, amikor láttam együtt dolgozni kollégáimat. Az a rengeteg idő, a részletek csiszolásával töltött beszélgetések, a tanórák utáni lelkesedés vagy elke- seredés önmagában is meghatott. Az esti, hétvégi baráti beszélgetések témája is a KIP körül forgott: új ötletek megosztása, ihlet merítése a kolléga szavaiból, bosszankodás, ha valami nem úgy történt, ahogy terveztük.

Sohasem fogom elfelejteni azt a magyar irodalom órát, ahol a gyerekek Radnóti köl- tészetével ismerkedtek. A feladatok között szerepelt állókép készítése a munkatáborról, levél küldése az otthoniaknak, nekrológ írása is. A tanórából már csak néhány perc volt hátra, az óráról mondtak értékelést a gyerekek. Az egyik fiúból önkéntelenül tört ki a mon- dat: „Ennek soha többé nem szabad megtörténnie!”

Mi más lenne tanításunk lényege?!

Biztos vagyok benne, hogy nem csak én gondolok ezekre az órákra. A tanítványaink is jobban emlékeznek a kis Buddha tanításaira, a kötelező irodalmak nehezen érthető szava- ira, vagy éppen a fás szárú növények részeire, mint a tanárok akár káprázatos előadásaira!

Igazgatóként különleges élmény volt elindítani és fejleszteni a KIP módszertant a Losi- ban. A bevezetőben érintett nehézségekre önmagunkban nem sikerült volna hatékonyan válaszolni. Kellott hozzá a gyerekek lelkesedése, ötletei, visszajelzései, a Rotary Club Bu- dapest-Margitsziget erkölcsi, szellemi és anyagi támogatása, kollégáim hite, tudása, nyi- tottsága, rengeteg munkája, vezetőtársaim támogatása, közösségünk ereje, B. Nagy Éva szakmaisága, személyisége, Báthory Mária felnőttoktatási tapasztalatai, a Prekog Alfa Kft-nek és vezetőjének, Tarcsa Zoltánnak szakmai tudása és emberi támogatása.

Ezúton szeretném megköszönni a KIP alkalmazásában együttműködők munkáját!

Pedagógusi és igazgatói munkám legnehezebb része számomra az ellenőrzés és értéke- lés volt. Soha nem szerettem egy érdemjeggyel megítélni tanítványaim munkáját, hiszen egy folyamatot sem lehet részeinek eredményeivel jellemezni. Kollégáim szerteágazó munkájának megítélésében lehetetlen volt az árnyalatokat kifejezni, különösen jutalma- zási lehetőség híján.

KIP-es munkánk eddigi értékelése mégsem okoz problémát. A nagy KIP-es csapat, amely most kibővült a négy iskola képzett pedagógusaival, lehetőséget ad tudásunk to- vábbi megosztására.

Hálásan és büszkén mondhatom: jeles munkát végeztünk!

(Az idézetek forrásai a Losonci Téri Általános Iskola tanév végi beszámolóí 2014-2020.)

MINDENKI JÓ
VALAMIBEN.
LOSI a
KIP-ben!

Beszámolók.
Záró konferencia

A KIP intézményesülésének
nyomon követése.
Elemző és
értékelő
tevékenységek

Mentori
tevékenységek
online és a
helyszíneken,
a támogatott
iskolákban.

Szakmai
anyagok
készítése
digitális és
nyomtatott
kiadványokhoz.

Hatvan óras
képzés,
forgószínpad-
szerű, gyakorlat-
centrikus.
önfejlesztő
tevékenységsorral

Bemutatók,
előadások,
hospitális
lehetőség
biztosítása
partnereinek

Felkészülés a
pedagógus-
képzésre,
egydi
módszertan
kidolgozása.

Pályázat
előkészítése,
közreműködés
a kiírásban és
az elbírálásban.

GONDOLATOK EGY SIKERTÖRTÉNETRŐL

Nyugodt szívvel állíthatom, hogy a Losonci Téri Általános Iskolában az elmúlt 7 esztendő nem szűkölködött sikerekben, annak ellenére, hogy a megtett út nem volt nehézségektől mentes. Mik voltak a siker kulcsai? Miért indulhatott a KIP hódító útjára ebben a VIII. kerületi iskolában?

Csak felsorolásszerűen az összetevők:

- az iskola belső kultúrája (tanuló – befogadó szervezet);
- az iskola vezetője;
- a tantestület szerencsés összetétele;
- elkötelezett, nyitott gondolkodású pedagóguscsoport;
- korábbi tapasztalatok új megközelítések, módszerek bevezetését illetően;
- együttműködések, projektek közösen civil szervezetekkel;
- több éves zökkenőmentes együttműködés a Rotary Club Budapest-Margitszigettel.

És persze akadályok, buktatók is akadtak:

- nehéz a váltás a megszokottból az újba – pedagógusnak, tanulónak egyaránt;
- szkepticizmus az új módszerrel szemben;
- képességekben, felkészültségben, társadalmilag, nyelvi és kulturálisan igen heterogén tanulói összetétel;
- az oktatáspolitikában, valamint a iskola fenntartójában történt változások.

A siker kulcsai párhuzamosan a nehézségekkel, szubjektív tapasztalataim alapján, ahhoz a messze le nem becsülendő eredményhez vezettek, hogy a tantestületben alacsony szintű volt a fluktuáció, a gyerekek fizikailag és érzelmileg biztonságban érezték magukat. A pedagógusok felkészültsége és elkötelezettsége, valamint a tanulási környezet lehetővé tette az eredményes tanulási előmenetelt. A tanulmányi eredmények tetten érhetőek kiváló egyéni teljesítményeken (tanulmányi versenyek, sport- és művészeti díjak).

Az országos kompetenciamérés eredményei alapján azonban az összkép nem sorolja az iskolát a jó teljesítményű alapfokú intézmények közé. Ez véleményem szerint messzemenően igazságtalan megítélése az iskolában folyó oktató-nevelő munkának. A LOSI és a hasonló szociális, gazdasági és kulturális heterogenitást mutató intézményekben folyó tevékenység nem válik láthatóvá és érdemben értékelhetővé a hozzáadott pedagógiai érték figyelembevételével. A szakirodalomban és a szakmai fórumokon már évtizedekben számolható a téma jelenléte, a viták és a mérési, módszertani eljárások fejlesztése és eredményei, a hozzáadott pedagógiai érték figyelembevételére az iskolák és a pedagógusok munkájának minősítésére. Sajnálatosan marad a tanulmányi eredmények alapján történő rangsorolás – nem lebecsülve azt az eredményt – a hivatalos oktatáspolitikai részéről, amelyet azután a médiumok széles körben nyilvánosságra hoznak, megerősítve az amúgyis jelenlévő irányadó értéksorrendet, alkalmanként a sztereotípiákat.

A LOSI-ban és az általam ismert hasonló helyzetű általános iskolákban azonban a hozzáadott pedagógiai érték nagyon nagy jelentőségű. Az elért eredmények elsősorban ennek köszönhetőek. Milyen eredmények? Azok, amelyek lehetővé teszik a családi, földrajzi, szociálisan hátrányos helyzetből adódó hiányok és hátrányok mérséklését, adott esetben leküzdését, de mindenesetre a jobb élet- és munkaesélyek lehetővé tételét a gyermekek számára.

Azt tapasztaltam több esetben, hogy ezek a sok hátránnyal szembenező intézmények nyitottabbak a változásra, az új módszerekre, együttműködésre, hogy a nehézségek kezeléséhez minél gazdagabb eszköztárral rendelkezzenek. Jelentős szerepe van ebben a hozzáállásban az intézményvezető felkészültségének, attitűdjének, nyitottságának.

A LOSI több éven keresztül kölcsönös bizalmon alapuló együttműködést épített ki a Rotary Club Budapest-Margitszigettel. Ennek az együttműködésnek új elemeként 2014-ben a tantestületből egy kisebb csoport továbbképzését támogatta a Rotary Club, amelynek során a pedagógusok megismerkedtek a KIP tanulás-tanítási módszertanával és az alkalmazás módjával. Az első csoportot még kettő követte, így a tantestület meghatározó része a tanítási órák 10-15 %-ában gazdagította a módszertani palettát a KIP-el.

A KIP jelenléte a tanítás mindennapjaiban a bevont pedagógusok és a módszerrel tartott tanórák szaporodásával érezte hatását a tanulók magatartására, tanulására és egyéni fejlődésére. A változások érzékelhetővé váltak, illetve a KIP saját méréseivel (szociometria, megfigyelési lapok, kérdőívek) kimutathatókká váltak. Az idő haladtával és a gyakorlati tapasztalatok szaporodásával felvértezve, kialakult egy erősen motivált, a módszer iránt elkötelezett csoport, amely a KIP alkalmazását az iskolán belül gondozta, majd a kölcsönös óralátogatásokat, szakmai megbeszéléseket koordinálta, valamint biztosította a belső továbbképzést a módszert alkalmazók és az érdeklődő kollégák számára. Mindez természetesen az iskolavezetés támogatásával és aktív közreműködésével. Ennek a szakmai-pedagógiai együttműködésnek az eredményeképpen a KIP módszer intézményesült az iskolában.

A következő fejlődési állomás a kollégák részvétele más iskolák pedagógusainak továbbképzésében. A KIP továbbképzések egyik nagy értéke, hogy azok, akik a képzést tartják, maguk is alkalmazzák a módszert, így a hitelesség erősíti a képzési tartalmat. A LOSI pedagógusainak továbbképzését és a képzők továbbképzését is a Rotary Club Budapest-Margitsziget anyagi támogatása tette lehetővé.

Ki kell emelnem a Rotary Club Budapest-Margitsziget jelentős anyagi támogatásán túl azt, hogy a klub tagjai és vezetői folyamatosan követték a KIP intézményesülését, órákat látogattak, részt vettek az iskola programjain, és a saját klubjukon túl, a magyarországi Rotary-klubok nyilvánosságát is tájékoztatták a LOSI-ban történekről. Rendezvényeikre meghívták az iskola vezetőjét több alkalommal is, aki személyesen számolt be az elért eredményekről.

Az anyagi támogatás minden alkalommal előzetes és közös egyeztetésen alapult, majd annak felhasználása átlátható és követhető volt az összes résztvevő számára, a megfelelő dokumentáción keresztül is. Így válhatott ez az éveken át tartó közös erőfeszítés és munka hitelessé és minden résztvevő számára bizalmon alapulóvá.

Az együttműködés magasabb szintje jött létre, amikor a Rotary Club Budapest-Margitsziget Global Grant pályázatot adott be a Rotary Internationalhez. Ez a pályázat négy hazai hátrányos helyzetű általános iskolában tervezte a KIP módszer bevezetését. A program tartalmazta a pedagógusok továbbképzését, valamint a bevezetést kísérő mentori, szakmai támogató tevékenységet két tanéven keresztül. A Rotary Club Budapest-Margitsziget elnyerte a Global Grant támogatást, így az előzetesen megadott kritériumok alapján kiválasztott iskolákban megkezdődhetett a munka. A Rotary Club Budapest-Margitsziget szándéka az, hogy a pályázat által nyújtott szakmai támogatás ne csak egyszeri alkalom, hanem hosszútávú programja legyen tevékenységének.

A 2019 -ben elkezdődött a program, amelyben négy iskola vett részt. A tanulási folyamatot és a KIP módszer bevezetését sajnálatosan befolyásolta a Covid19-járvány.

A „*KIP – együttműködésen alapuló tanulási-tanítási módszer heterogén összetételű osztályok számára*” című 60 órás akkreditált pedagógus-továbbképzést és a mentori tevékenységet kezdetben az Alapítvány az Emberi Jogok és a Béke Oktatásáért (EJBO Alapítvány) vezetőjeként, majd az EDUCTRA Oktatási és Szervezési Bt. képviseletében szerveztem, koordináltam és szakmailag felügyeltem. A Global Grant program szakmai és szervezési koordinálását, gondozását – beleértve az akkreditált továbbképzéseket és a mentori tevékenységet – 2019-től a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. vette át tőlem. A Global Grant program keretén belül a továbbképzéseket már a LOSI pedagógusai mint felnőttképzők tartották, valamint a mentori tevékenységet is ők látják el.

Az elmúlt hét esztendő eredményeire büszke lehet az összes résztvevő. Mindenkinek a hozzájárulása szükséges volt, hogy a KIP intézményesüljön a LOSI-ban, hogy a résztvevő pedagógusok magasabb szinten gyakorolják hivatásukat a gyermekek fejlődése érdekében. A tanulók egyéni és társas kapcsolatainak fejlődése társul az interaktív, élményt adó tanulással. Meggyőződésem, hogy a fentiekben részletesebben kifejtett hozadékai a KIP módszernek hozzájárulnak a tanulók életésélyeinek javításához.

Abban is biztos vagyok, hogy a Rotary Club Budapest-Margitsziget támogatása jó befektetés a jövőbe, még akkor is, ha köztudott, hogy a befektetés az oktatásba csak hosszútávon fejt ki látványos hatását az egész társadalmat tekintve. Az elmúlt hét esztendő közös munkájának eredménye azonban kimutatható, mérhető és érzékelhető a pedagógusokon, a tanulókon és az iskola belső kultúrájában. Az élményt adó tanulás és tanítás hatással van minden résztvevőre, és nem múlik el az elkövetkező évek alatt sem a pozitív tapasztalatok lenyomata.

Földi Judit

A KÉPZÉS, AVAGY AZ ÖTLETTŐL A MEGVALÓSULÁSIG, A KOMPLEX INSTRUKCIÓS PROGRAM ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA CÍMŰ PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS TÖRTÉNETE

„Félig sem olyan fontos az, amit tanítunk gyerekeinknek, mint az, ahogy tanítjuk. Amit az iskolában tanultunk, annak legnagyobb részét elfelejtjük, de a hatás, melyet egy jó oktatási rendszer szellemi tehetségeinkre gyakorol, megmarad.”

(Eötvös József)

Teljes mértékben egyetértek Eötvös József szavaival, melyben a „jó oktatási rendszer” számomra a KIP módszert jelenti. Lehet, hogy felnőttként már nem emlékszünk a természettudományok, a világirodalom vagy a világtörténelem minden egyes tanult momentumára, de ha képesek vagyunk ismereteket meríteni könyvekből, képekből, tömegkommunikációs eszközökből, a világhálóról, statisztikai adatokból, grafikonokból, diagramokból, tárgyi és szöveges forrásokból, és ráadásul ezeket tudjuk értelmezni, majd következtetéseket levonni belőlük, akkor az iskola jól végezte feladatát. Márpedig a Komplex Instrukciós Program alkalmas mindezen képességek fejlesztésére amellet, hogy kommunikációs készséget és szociális kompetenciát is fejleszt.

Első találkozásom a KIP-pel elég banális volt. Egyik kollégám kérdezte, hogy nem akarok-e jelentkezni KIP oktatásra. Azon kívül, hogy ez egyfajta pedagógiai módszer, semmit nem tudtunk róla. „Kik jelentkeztek eddig?” – érdeklődtem. Kollégám sorolta a neveket. „Jó, akkor megyek, jó kis társaság, sokat fogunk nevetni, jól fogjuk magunkat érezni!” – válaszoltam alapos szakmai megfontolás után. És ebben nem is tévedtem! Valóban jól éreztük magunkat, csak kicsit másként, mint ahogy elképzelttem. Valódi, a mindennapokban használható módszert kaptunk a kezünkbe. Mondom ezt annak ellenére, hogy a program néhány elemét már pályám kezdete óta használtam: alkalmaztam csoportmunkát tanóráimon, adtam nyílt végű feladatokat a gyerekeknek, értékeltük is egymás munkáját, de ilyen módszertani egységbe összerakott, kerek egész pedagógiai szisztémával még nem találkoztam. Meg is fogott és azóta sem enged.

A KIP módszer bevezetése iskolánkban a Rotary Club Budapest-Margitsziget anyagi segítségével mellett B. Nagy Éva, a Komplex Instrukciós Program magyarországi meghonosítójának hihetetlen szakmai tudásával, gyerek- és pedagógus-barát szemléletével és fantasztikus személyiségével megspékelve történt. Lenyűgöző energiával, frissességgel és tapasztalattal rendelkezik. Szellemisségével, vagy csak egy-egy mondatával képes elérni, hogy az ember elgondolkodjon, majd módosítson olyan automatikusan elfogadott téziseken, amelyek évek óta irányítják munkáját. Rendkívül nyitott, tele ötletekkel, csak úgy „sodorja” az embert az újabb és újabb feladatok felé. Neki -és akkori igazgatónőm, Stenczinger Csilla ösztönző erejének - köszönhetem nemcsak a módszer megismerését, hanem azt is, hogy kiléptem az addigi komfortzónámból, és olyan feladatokat láttam el, amelyeket még soha.

Miután tantestületünk elsajátította a módszert, elindult a lavina: bemutató órák sora, kiadványok megjelenése! Rotary klubtagok, kerületi, budapesti és vidéki iskolák képviselői látogattak hozzánk, megbeszélések, értekezletek, konferenciák követték egymást,

sok-sok vendéget fogadtunk. A bemutató órák és a rengeteg megbeszélés következményeként iskolánk néhány pedagógusa (Stenczinger Csilla, Szűcs Enikő, Makai Eszter, Szabó Rita Csilla, Rábel Margit, Dr. Dankáné Hány Ildikó, Oláh Frida, Nyíró-Kovács Márta, Fegyver Ilona és Földi Judit) felkérést kapott a Rotarytól, hogy más intézmények pedagógusaival is ismertessük meg a KIP módszert. Nagy fába vágtuk a fejszénket, hiszen korábban még soha nem dolgoztunk felnőttképzésben, és egészen más alkalmazni egy módszert, mint továbbadni, megtanítani a használatát. Viszont mindannyiunkat izgatott, hogy milyen lenne egy kicsit kilépni a mindennapokból, egy kicsit mást csinálni, mint eddig. Néhány napos gondolkodás után megszületett a döntés, igent mondtunk.

„A cél terv nélkül semmit sem ér.”

(Csernok Miklós)

„A továbbképzés célja, hogy a résztvevők megismerjék a Komplex Instrukciós Programot, amely a csoportmunka új megközelítésén alapuló, a (szociálisan, nyelvi, képességek szerint) heterogén összetételű tanulócsoporthoz kifejlesztett tanulási-tanítási módszer. Ismerjék meg annak alapelveit, pedagógiai módszertanát, intézményi szintű bevezetésének feltételeit és gyakorlatát. Sajátítsák el a program bevezetése és alkalmazása során alkalmazható módszereket és azokat a pedagógiai technikákat, amelyekkel az esélyegyenlőség növelhető a heterogén összetételű osztályokban, és a hátrányos helyzetű, marginalizálódott tanulók az elvárások testre szabásával eredményesen motiválhatók, bevonhatók a tanulási folyamatba. A képzés bemutatja a Komplex Instrukciós Program helyét a korszerű pedagógiai elméletek és gyakorlatok között, a tematikai egységek pedig teljeskörűen felölelik a Komplex Instrukciós Program pedagógiai módszertanát: a nyílt végű feladatokat, a hatáskör-átruházáson és együttműködésen alapuló tanulást, a nyílt kommunikáció jellemzőit, a mérés és értékelés helyét és szerepét a programban, valamint a státuszprobléma jelenségét és a státuszkezelést” – írja a képzés tájékoztatója. De hogy lehet mindezt bemutatni, átadni a képzés résztvevőinek? Egyáltalán alkalmasak vagyunk erre a hatalmas feladatra? Kétségekkel teli izgalommal fogtunk hozzá a munkához.

Elkezdtük a felkészülést, elindult saját belső képző-képzésünk. Legelső feladatunk a 60 órás képzés munkamenetének összeállítása volt. Ebben hatalmas segítséget jelentett B. Nagy Éva. Az ő korábbi tapasztalataira épülő tematikáját kissé átalakítottuk, magunkra szabtuk, figyelembe véve, hogy mi az, amit mi át tudunk adni, mi az, amiben hitelesek vagyunk. Mi magunk is rengeteg továbbképzésen vettünk már részt. Tudjuk, hogy azok voltak sikeresek, melyek a gyakorlatban is hasznosítható tudást közvetítettek és praktikus tanácsokat adtak. Célunk az volt, hogy az elengedhetetlen elméleti ismeretek átadása mellett minél több gyakorlati tanácsot, segítséget tudjunk adni a kollégáknak, nem mellesleg úgy, hogy a saját bőrükön próbálják ki a KIP módszert. Ezért foglalkozásaink zömét is a módszer elemeinek felhasználásával terveztük meg.

A képzés témaköreit szétszortottuk egymás között, megbeszélve, hogy ki miből készül fel. Újraolvastunk régi pedagógiai és módszertani tanulmányokat, és újjal ismerkedtünk meg. Minden téma feldolgozásánál arra figyeltünk, mit profitálhatnak belőle hallgatóink. Elkészítettük ppt-inket és foglalkozásterveinket, majd megtartottuk egymásnak „óráinkat”. Keményen megkritizáltuk egymás óratervét, ötleteltünk és tanácsokat adtunk, újraírtuk

az óraterveket, majd néhány nap múlva valakinek sokkal jobb ötlete támadt, és kezdődött minden előlről. Felkészülésünket a felnőttoktatásban már többéves tapasztalattal rendelkező két supervisor, B. Nagy Éva és Báthory Mária segítette, akik a felnőttoktatás nehézségeivel, buktatóival és azok megoldásaival ismertettek meg minket.

A képzés első három napjának menetrendjét (órarendjét) is össze kellett állítani, figyelve a tematika logikai felépítésére, az elméleti előadások és gyakorlati foglalkozások ritmusára, az előadók és foglalkozásvezetők beosztására, és persze nem utolsó sorban a képzésben résztvevő kollégák munkaterhelésére. Azt is tudtuk, hogy a továbblépés érdekében ebbe a három napba nagyon sok ismeretnek bele kell férnie. Ahhoz, hogy a mentorált iskolák pedagógusai a képzésről hazatérve önállóan tudják majd elkészíteni saját óravázlataikat, nagyon feszes tempót kellett diktálnunk, így az órarend sem lehetett laza. Ezt a szoros időbeosztást csak annak köszönhetően tudtuk tartani, hogy a képzésre a ceglédi Hotel Aquarell szállodában került sor, bentlakásos formában. Ennek vitathatatlan előnye, hogy a képzés résztvevői megengedhetik maguknak, hogy csak a szakmai kérdésekre összpontosíthassanak. Teljesen kikapcsolhatják az otthoni teendőkkel kapcsolatos gondolataikat. Ráirányíthatják figyelmüket a szakmai munkára, a beszélgetések, diskurzusok az adott téma körül forognak. Ki lehet zárni egy kicsit a külvilágot és minden olyan tényezőt, amely elvonná a résztvevők figyelmét a képzés tartalmáról. Mindez igaz a képzőkre is. A három nap szinte minden perce az előadásokról és a foglalkozásokról szólt. Esténként össze tudtunk ülni, hogy megbeszéljük tapasztalatainkat, érzéseinket, és hogy reflektáljunk az aznapi eseményekre.

Miközben mi a pedagógiai, oktatási feladatokra fordítottuk figyelmünket, a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. Tarcza Zoltán vezetésével a képzés háttérmunkálataival foglalkozott, megteremtette a megvalósítás lehetőségét, intézte a pénzügyi feladatokat, a szállást, étkezést, és tárgyalásokat folytatott a Rotary megbízott tagjaival. Ez hatalmas segítség volt számunkra, hiszen ezen a területen végképp tapasztalatlanok voltunk!

Több hónapos felkészüléssel a hátunk mögött izgatottan vártuk a 2020. február 21-22-23-i képzést.

„Soha nem a kényelem szüli a sikert, vagy az, ha mindig a komfortzónánkban maradunk.”

(Oraveczi Nóra)

A februári három napról sok mindent el tudunk mondani, de azt, hogy kényelmes lett volna vagy, hogy a komfortzónánkon belül maradtunk volna, semmiképp! Az első nap egy kis gyomorremegéssel, folyamatosan egymás tekintetét, lelki támogatását keresve léptünk hallgatóságunk elé. Izgalmunk csak akkor hagyott alább, miután mindannyian átes-tünk a „tűzkeresztségen”, és megérettük, hogy képesek vagyunk átadni azt a többéves tapasztalatot, melyet eddigi munkánkkal megszereztünk.

Az első nap az iskolák bemutatkozásával kezdődött. Ezt azért tartottuk fontosnak, mert egyrészt többéves együttműködést terveztünk a mentorált iskolákkal, másrészt a Rotary céljai közé tartozik a képzésben részt vevő iskolák hálózatosodásának kialakítása is. Egyik célt sem lehet egymás megismerése nélkül elérni. Ezt elősegítendő a három nap alatt együtt dolgozó csoportokat is úgy hoztuk létre, hogy a négy iskola pedagógusait négyfelé szedve alakítottunk ki vegyes csapatokat.

A képzés alaphangulatát B. Nagy Éva nyitó előadása adta meg, aki a pozitív pszichológiáról és a flow-élményről beszélt, majd arról, milyen jelentősége van a szociológiai megközelítésnek a pedagógiai gyakorlatban, és melyek azok az együttműködésen alapuló új pedagógiai módszerek, amelyek ezeket figyelembe véve alakították ki programjukat. Egy pedagógus szakmai életében nagyon fontos, hogy nyitott legyen az újra, a korszerű módszerek megismerésére, az innovációra, hogy a tanítványai számára legalkalmasabb módszert ki tudja választani.

A következő előadás már konkrétan a KIP-ről, annak eredetéről szólt, kiemelve főbb jellemzőit és helyét a kooperatív tanulás-tanítási módszertanok között. Később választokat kerestünk azokra a kérdésekre, hogyan válasszuk ki a KIP-es óra tananyagát. Új anyag tanítására? Kiegészítő olvasmány feldolgozására? Gyakorló, rendszerező, összefoglaló, ismétlő óra tananyagaként? Milyen a jó Nagy Gondolat? Milyen a jó forrás? Saját tapasztalatból tudjuk, hogy ezek nem könnyű kérdések, mindannyian megküzdöttünk velük. Egy motiváló hatású, a közös munkát elindító Nagy Gondolat kitalálása még most is „meg tud izzasztani”.

Előkerültek természetesen más témakörök is, mint a motiváció szükségessége, a munka előkészítése, a megfelelő eszközök használata, időbeosztás és a tantárgyi koncentráció. Majd szimulált tanórán vettek részt a pedagógusok, hogy saját bőrükön tapasztalják meg mindazt, amit tanítványaik is érezni fognak egy-egy KIP-es foglalkozáson. Érdekes volt az óra után meghallgatni véleményüket, érzéseiket. Megtapasztalhatták, hogy mennyi mindent fejleszt ez a módszer, és miközben nagyon jól érezték magukat, rádöbentek, milyen komoly munka folyik az ilyen típusú órákon. A nap zárásaként két foglalkozás közül választhattak a résztvevők. Vagy egy másodikos KIP-es matematika óra felvételét nézhették és beszélhették meg, vagy a tanítás során használható közösségépítő játékban vehettek részt.

A szombati nap a KIP bevezetésének lépéseiről szólt, kiemelve a csoportmunka jellemzőit, a nyílt végű csoportfeladatok és a rájuk épülő egyéni feladatok követelményeit.

Szó volt a hatalom megjelenési formáiról az oktatás-nevelés folyamatában, annak megosztásáról, átruházásáról. Beszéltünk arról, hogy a tanár hagyományos szerepe átalakul: a facilitáló, háttérből irányító, buzdító, státuszkezelő szerepe kerül előtérbe, és hogy milyen fontos a csoportmunka alatti csoportdinamikai jelenségek megfigyelése. Megtárgyaltuk, hogyan kezelhető a csoporton belüli dominancia vagy éppen passzivitás, hogyan simítsuk el a konfliktusokat.

A KIP elengedhetetlen elemei a normák és szerepek, melyek a hatalom – illetékesség megosztását szolgálják a pedagógus és a gyerekek között, továbbá az óra gördülékenységét segítik. Saját élményekkel, példákkal illusztráltuk, hogyan lehet egy óra élvezetes a közös munka eredményeképpen, miért mondjuk, hogy a normák a szocializáció fontos elemei is, és hogyan erősítik a szerepek tanulóink önértékelését, önbizalmát.

A „Tücsök és hangya” meséjének feldolgozásán keresztül a képzés résztvevői gyakorolhatták adott nyílt végű feladatok megoldását, bemutatását, majd saját csoportfeladatok alkotását, illetve egyéni feladatok kitalálását. Öröm volt nézni a jó hangulatú foglalkozásokat, melyek főszereplője a humor és a nevetés volt. A csoportok produktumai pedig a pedagógusok kreativitását, ötletgazdagságát igazolták.

Ezen a napon egy újabb szimulációs óra mellett már az is előkerült, hogy néz ki egy KIP-es óravázlat. A Losonci Téri Általános Iskola pedagógusaitól elkért KIP-es óravázlatokat tanulmányozhatták és elemezhettké a kollégák, majd csoportokban dolgozva már saját óravázlat-tervet kellett elkészíteniük „Jeles napok: Húsvét” témakörben, melyhez a felhasználható forrásanyagokat mi szolgáltattuk. Az esti zárópanelen, csakúgy, mint előző este, megbeszéltük a nap folyamán felmerült kételyeket, kérdéseket, újdonságokat.

A vasárnap az értékelés-önértékelés témája jegyében zajlott. Az örök pedagógiai kétely most is felmerült: osztályozás vagy csak szóbeli értékelés legyen, mi a jutalom szerepe, egyáltalán kell-e mindig jutalmazni? Összegyűjtöttünk egy csomó értékelési lehetőséget: smiley, pontok, jelek, mágneslapok, kézjelek, szóbeli értékelés stb.

A nap legnehezebb feladata egy újabb óravázlat írása volt, de ezt már saját téma, tananyag felhasználásával mindenkinek önállóan kellett elkészítenie a mentorok segítségével mellett.

A képzés első 30 órájának lezárásaként értékeltük a három nap munkáját, és a jól végzett munka örömeivel indult mindenki haza. Ekkor még azt hittük, hogy hamarosan találkozzunk, és áprilisban sor kerül a képzés második részére. Sajnos az élet közbeszólt, és teljesen megváltoztatta terveinket.

„A siker egyik legfontosabb feltétele az új válaszok iránti nyitottság.”

(Anthony Robbins)

2020 márciusában a Covid19-járvány miatt bezárt az ország, az iskolák digitális oktatásra álltak át, a szállodák nem fogadhattak vendégeket, az emberek csak korlátozott létszámban gyűlhetnek össze. Ilyen körülmények között a második 30 órás képzést nem tarthattuk meg, viszont szeretnénk volna fenntartani azt a lelkesedést a kollégákban, amit a februári napokban tapasztaltunk. Így mi is átálltunk online kapcsolatra. Telefonon, e-mailben, messengeren, skype-on tartottuk a kapcsolatot mentoráltjainkkal, segítettünk nekik az óravázlatok elkészítésében. Ez a feladat a képzésről szóló tanúsítvány megszerzésének feltétele volt. Ellenőriztük az

elkészült munkákat, buzdítottuk azokat, akik egy kis lemaradásban voltak. De legfőképpen lelki segítséget nyújtottunk egymásnak – mi nekik, ők nekünk - egy olyan oktatási helyzetben, amelyet még soha nem kellett átélnünk.

A képzés folytatását ekkor őszre halasztottuk, reméltük, hogy szeptembertől már nem kell korlátozó intézkedésekre számítani, így a mentori munka az intézményekben folytatódhat majd, megtámogatva a képzésen elsajátítottakat. Abban bízunk, hogy szeptembertől visszatér az élet a „normális” kerékvágásba, és nem lesz szükség a projekt hivatalos futamidejének meghosszabbítására.

Mi mentorok természetesen újra elkezdjük a felkészülést a képzés második részére. Az előző 30 órával magasra tettük a képzés színvonalát, amit meg akartunk tartani. Ezért újult erővel és lelkesedéssel kezdtünk munkához. Júniusban, amikor az iskolákba a pedagógusok már visszatérhettek, összeültünk, és átbeszéltük a következő időszak teendőit, feladatait, ki miből készül a nyáron. Azt terveztük, hogy augusztusban leülünk az iskolák igazgatóival, hogy a bevezetésről beszéljünk, amit a következő tanév tanmeneteiben, munkaterveiben már meg kell jeleníteniük, s felvesszük a kapcsolatot a kollégákkal is: tanácsot adunk a bevezetéshez, lelkesítjük őket, és átbeszéljük a segítségadás-mentorálás módját. Az élet azonban megint közbeszólt.

Sajnos, a járványhelyzet miatt nem tudtuk az előre eltervezett munkát elvégezni 2020 őszén és télén, de még 2021 tavaszán sem. Nem tudtuk személyesen meglátogatni az iskolákat, és óralátogatásokkal, tanácsokkal segíteni az ott elkezdett KIP-es munkát. Több tankerület vagy fenntartó kifejezetten tiltotta a csoportmunka alkalmazását az iskolákban, enélkül azonban nem beszélhetünk KIP módszerről. Abban maradtunk, hogy mivel nem tehetünk mást, a mentorált iskolákkal tartjuk a kapcsolatot, ha bármiben segítségünket kéri, igyekszünk azt teljesíteni, de az érdemi munkát a második félfévre toljuk. A feladatok átcsoportosításával viszont elértük, hogy ne szakadjon meg még ideiglenesen sem a kapcsolat. A szociometriák, csoportprofilok elkészítését és a KIP-es adatbankban szereplő ötletek összegyűjtését kértük tőlük.

Decemberben „Mikulás” témakörben Stenczinger Csillával ketten összegyűjtöttünk jó néhány nyílt végű feladatot, amit szabad felhasználásra elküldtünk mind a négy iskolának. Januárban Szűcs Enikő készített egy KIP-es óravázlatot a Farsangról, mely több tanórán vagy akár napközis szabadidőben, illetve valamennyi általános iskolai korosztályban alkalmazható alapötletként. Ezt is eljuttattuk az iskoláknak. Több kollégától kaptunk visszajelzést, hogy szemezgettek ötleteinkből, és próbálkozásait siker koronázta a gyerekek körében. Tavasszal „KIP-Tavaszi” néven egy feladatbankot állítottunk össze, melyet szintén közkinccsé tettünk. Ebben szinte minden tantárgyhoz készítettünk motivációs feladatot, nyílt végű csoportfeladatot forrásanyaggal, egyéni feladatokat, és értékelést az adott témakörben. Reméltük, ez is segíthet abban, hogy a mentori kapcsolatok fennmaradjanak még ebben a különleges helyzetben is!

A bizonytalanság sajnos rányomta bélyegét tevékenységünkre, nem tudtuk, mikor és hogyan kerülhet sor a képzés második részére, és mikor tudunk személyesen találkozni mentoráltjainkkal.

Elkészítettük viszont azokat a mérési eszközöket, amelyeket majd a képzés során az óralátogatások alkalmával vagy a módszer eredményeinek értékelésekor használhatunk. Azt terveztük, hogy ezeket teszteljük saját iskolánkban a LOSI-ban, és ha kell, a tapasztalatok alapján korrigáljuk az esetleges hibákat.

Az óralátogatások értékeléséhez készített mérőeszközt ki is próbáltuk. „Megfigyelt (tanórát tartó) személyként” és megfigyelőként (mint az iskolai KIP munkaközösség vezetője) is volt alkalmam részt venni a tesztelésen. Az óra elemzésében, értékelésében, de a pedagógus felkészülésében és önértékelésében is nagy segítség az elkészült anyag. A többi mérési eszközt a tanév második felében terveztük kipróbálni, amire az újabb lezárások és az online oktatás újbóli bevezetése miatt már nem kerülhetett sor.

A Rotary-Margitsziget tagjaival közben is folyamatos volt kommunikációnk. Stein János úr rendszeresen szóban és írásban kért beszámolót a projekt menetéről. Személyes találkozásra a projektben közvetlenül érintett szakmai vezetőkkel a járványhelyzet miatt két alkalommal került sor. Telefonos, e-mailes és online formában egyeztetünk többször, kaptunk egymástól információt és megerősítő mondatokat is.

Végül is kénytelenek voltunk a projekt végső határidejére halasztást kérni, annak pozitív elbírálása után pedig módosítottuk az ütemtervet. Közben folyamatosan készültünk a képzésre, nem tudva, hogy mikor kerülhet rá sor.

A járványhelyzet alakulása végül is lehetővé tette a ceglédi képzés megszervezését, így újra teljes odaadással vetettük bele magunkat a munkába, újult erővel kezdtük meg a felkészülést, hogy megismételjük az előző sikerességét.

Persze, most sem lehetett figyelmen kívül hagyni a Covid19-járvány okozta helyzetet! A szentendrei iskola pedagógusai nem merték vállalni a szállodai képzést, így Cegléden három intézmény folytatta a felkészülést, de már nem kevert csoportokban. A fókuszba egyébként is a saját iskola KIP-esítése került, vagyis a módszer intézményesítése, megjelenése az iskolai dokumentumokban és a mindennapokban. A szentendrei kollégák képzésére augusztusban került sor saját iskolájukban, ugyanolyan tematika alapján, mint amit Cegléden alkalmaztunk.

A második 30 órás képzést még inkább a gyakorlati ismeretek szolgálatába állítottuk. Az egyetlen előadást - melynek témája a nyílt kommunikáció és tranzakcióanalízis a KIP-es tanórákon volt – 12 gyakorlatra épülő foglalkozás követte. Ezekben szóba kerültek a leadott óravázlatok típushibái és azok javításának lehetőségei, és persze nagyon kíváncsiak voltunk a kollégák első képzés utáni tapasztalataira, ki milyen sikerrel próbálta már ki a módszert saját gyakorlatában, mit szóltak hozzá a tanítványai, és ő hogy érezte magát a KIP-es órán. Beszélgettünk a Gardner-féle összetett/többféle intelligenciáról és arról, hogy az iskolai oktatás, nevelés célja az intelligenciák fejlesztése. Biztosítani kellene a tanulók számára, hogy a bennük rejlő intelligenciákat, tehetségüket és erősségeiket minél több alkalommal tudják gyakorolni, fejleszteni. Ötleteltünk arról, hogyan, milyen feladatokkal tudjuk fejleszteni a különböző intelligenciatípushoz tartozó tehetséges diákjainkat, és mivel legalább ennyire fontos az is, hogy saját magunkkal tisztában legyünk, azonosítottuk saját erősségeinket is, hiszen ránk is igaz a KIP jelmondata, miszerint „Mindenki jó valamiben!”

A KIP egyik legfontosabb eleme a státuszkezelés, a csoporton belüli dominancia kezelése, a perifériára szoruló gyerekek integrálása, melyhez elengedhetetlen a csoportdinamika folyamatos megfigyelése, a szociometriai mérések elvégzése, elemzése. Ennek a témának több foglalkozást is szenteltünk, azzal a céllal, hogy kollégáinknak bebizonyítsuk – amit mi már számtalanszor tapasztaltunk –, hogy a KIP alkalmas a csoporton belüli konfliktusok kezelésére is, és közösségépítő ereje is van. Hiszen a közös cél érdekében

végzett munka során a gyerekek jobban megismerik egymást, felfedezik egymás erősségeit – ki, mivel tud hozzájárulni a produktum sikeréhez -, így könnyebben fogadják el egymás gyengeségeit is. A tantestületi egységről és a szülőkkel való együttműködésről is volt egy-egy foglalkozás, míg a gyerekekkel kapcsolatos közösségépítést egy KIP-es osztályfőnöki óravázlat elkészítésével erősítettük meg.

A módszer segítségével fejleszthető kompetenciák közül kiemeltük a kommunikációs készség megerősítését jónéhány játékos gyakorlattal. Összeházasítottuk a KIP-et a digitalizációval, bemutatva, hogy az óra akár minden eleme megjelenhet digitális formában is a motivációtól a csoportmunkán keresztül az értékelésig. Elmeséltük, hol, milyen más oktatási, pedagógiai metódusokkal együtt tudtuk kiválóan használni a módszert, és hogy a KIP iskolánkban további ötletek sorozatát hozta magával, amelyek végül mesterprogramokká álltak össze. És persze külön foglalkozást szenteltünk a nyílt végű, többféle kompetenciára épülő feladatok kitalálásának, amely talán a legnehezebben elsajátítható eleme a módszernek. Szóval igyekeztünk olyan ötleteket és meggondolandó felvetéseket szóba hozni, melyek újabb ideákat, terveket szülhettek a képzés résztvevőinek fejében.

A komoly munka közben nem feledkeztünk meg a jókedvről sem, amelyre olyan nagyon szükségünk volt egy ilyen embert próbáló tanév lezárása után. Igyekeztünk úgy összeállítani a feladatokat, hogy a humor, ahol csak lehetséges, megjelenjen. A képzésen résztvevő kollégáknál ebben partnerre találtunk, hihetetlen fantáziával, kreativitással és sziporkázó humorérzékkel adták elő a csoportfeladatok során elkészített produktumaikat! Igazán jó hangulatban zártuk a program képzés részét! A visszajelzések alapján pedig, azt hiszem, büszkék lehetünk magunkra, sikeresnek könyvelhetjük el ezt a kétszer három napot.

„Mindennapi életünk során gyakran teszünk fel szemellenzőt, és járunk a kitaposott ösvényeken, és nem állunk meg, hogy körülnézzünk. De látogatóként friss szemmel nézed a világot, ezért sokkal többet tapasztalsz. Mivel figyelsz, minden sarkon lenyűgöző dolgokat fogsz találni.”

(Tina Seelig)

Az eredeti elképzelésünk szerinti mentori munka személyes találkozásokkal, óralátogatásokkal és megbeszélésekkel 2021 őszén válhatott valóra. Ennek első programja szeptemberben a LOSI-ban valósult meg, ahova a mentorált iskolák képviselőit hívtuk meg történelmi projektnapunk megtekintésére. A „Török világ Magyarországon” elnevezésű projektünket már tudatosan ötvöztük a KIP módszerrel. A helyszínek döntő többségében a diákok nyílt végű feladatokat kaptak és csoportokban dolgoztak. Volt, ahol végvári vitézeket kellett buzdítaniuk, volt „Dolmányok és kaftánok” vására, beülhettek a „Törökméz” kávézóba, vármakettet építhettek, török fürdőt terveztek, török eredetű szavainkkal játszottak, amulettet készítettek. A foglalkozásokon résztvevő kollégák nagyon örültek a lehetőségnek, jó ötletnek tartották az ilyen típusú találkozást, és új tervekkel, gondolatokkal a fejükben mentek haza.

Októbertől elkezdődhetett a mentori látogatások megszervezése és megvalósítása. Minden mentor izgalommal várta az óralátogatási lehetőségeket, így voltam ezzel én is. Kíváncsi voltam, hogy a képzésen tanultakat hogyan tudták a kollégák a gyakorlatban alkalmazni. Vajon hogy sikerültek az első KIP-es óráik? Mit szoltak a gyerekek az újfajta foglalkozásokhoz? Miben tudok még segíteni? Reménykedtem, hogy

pozitív élmények soráról számolnak majd be, és ugyanolyan lelkesedéssel készülnek ezekre az órákra, ahogy én szoktam. Izgalommal vegyes várakozás volt bennem. Az órák látogatása után elmondhatom, hogy nem csalatkoztam. Sőt! Kiváló KIP-es órákat láttam a nyírtelki Szent Anna Katolikus Általános Iskolában. Már korábban is magas minőségű, határidőre elkészült munkákat küldtek. Az osztályokban elkészítették a "bemeneti" szociometriai méréseket, ill. csoportprofilokat. Amikor a fenntartójuk tiltotta a csoportmunkát, a KIP más elemeit igyekeztek begyakoroltatni tanítványaikkal. Horváth-Bócsi Irén intézményvezető asszony erős kézzel, határozottan irányítja a KIP bevezetését az intézményben. Sikerült szakmai-baráti hangvétellű kapcsolatot kialakítani vele és több mentorált kollégával is, ami segítette az együttműködést. A látott tanórák pedig megkoronázták ezt a munkát. A KIP elemei természetes módon jelentek meg és épültek be a foglalkozások menetébe. Az óra szakaszai logikusan kapcsolódtak egymáshoz. A pedagógusok csoportjuk képességeit, érdeklődését figyelembe véve választották ki a feladatokat, melyek az előremutató vitákat, beszélgetéseket szorgalmazták. Odafigyeltek az alacsony státuszú tanítványaik munkájára, igyekeztek őket bevonni a munkába, és örömmel számoltak be nekem a korábbi KIP-es foglalkozások eredményeként elért ilyen irányú sikereikről. Ösztönözték a tanulókat a közös KIP-es szabályrendszer betartására, a toleranciára, nyitottságra. Tudatosították bennük, hogy milyen fontos egymás véleményének meghallgatása. Láthatólag ők maguk is élvezték az órát, a gyerekekről nem is beszélve. A kollégák folyamatosan biztatták, dicsérték, ösztönözték őket. Az órák mindegyike a pedagógusok kreativitását, fantáziadús megoldásait tükrözte. Csak kisebb, jelentéktelenebb „hibákat” kellett megbeszelnünk, kijavítanunk. Fantasztikus élményben volt részem! Szinte ugyanilyen érzésekről számolt be mentortársam is a nyírtelki iskola pedagógusainak munkájával kapcsolatban. Szóval „minden sarkon lenyűgöző dolgokat találtunk.”

A többi mentorált intézményben szintén „lenyűgöző dolgokat” láttak kollégáim. A csepeli Móra Ferenc Általános Iskola osztályaiban is elkészültek a szociometriai mérések, illetve csoportprofilok. A járványveszély miatt az ő tankerületük is tiltotta a csoportmunkát, így a tavalyi tanévben csak a nyílt végű feladatok terveit, illetve a KIP-es órák egyes részeihez kapcsolódó ötleteiket gyűjtötték össze, melyek többnyire igényes, felhasználható anyagok lettek. Az óralátogatások után az ő mentoraik is pozitív élményekkel gazdagodtak. Az esetleges „hibákat” megbeszélték, a bizonytalanabb kollégákat biztatták, a kiváló órát tartókat megdicsérték.

A legnehezebb helyzetben a bajai Sugovica Sportiskolai Általános Iskola volt. Az egyébként is kislétszámú osztályokban a rengeteg hiányzó gyerek miatt lehetetlen volt csoportmunkát alkalmazni és KIP-es órákat tartani, sőt a szociometriai felméréseket is csak később tudták elvégezni. A kapcsolatot a mentorok próbálták folyamatosan fenntartani (e-mailen, telefonon), többször felajánlották segítségüket, de így, hogy a személyes találkozások kényszerűségből elmaradtak, nem tudtak úgy segíteni, ahogy szerettek volna. A korlátozások feloldásával a helyzet normalizálódott, és újra a terveknek megfelelően, valódi eredményeket felmutatva tudták folytatni a munkát. Az óralátogatások alkalmával több kiváló órát láttak a mentorok, a kollégákkal folytatott megbeszélések előremutatóak és a további munkát tekintve biztatóak voltak.

A szentendrei Cházár András EGYMI pedagógusai tavaly kimerítő és optimizmusra okot adó beszámolót küldtek munkájukról. A KIP-es tanórák mentori látogatását eredetileg október hónapra tervezték. A tanulók és a pedagógusok nagyszámú hiányzása miatt ezt áttették novemberre, akkor viszont az egyik mentor, majd egy munkatársuk covidos megbetegedése és a pandémia miatti korlátozások következtében ismét megghiúsult a mentorokkal leszervezett találkozó. Végül abban állapodtak meg, hogy a foglalkozásokat a kollégák megtartják és reflexiót küldenek a mentoroknak. A tapasztalataikat olvasva végig az járt a fejemben, milyen tiszteletre méltó, ahogy minden követ megmozgatnak azért, hogy tanítványaik (autista, tanulásban súlyosan akadályozott, értelmileg akadályozott gyerekek) számára átdolgozva, adaptálva - ha a KIP nem is minden elemét, de amit csak lehetséges, felhasználva - igényes oktatást, fejlesztést és közben élvezetes órákat tartssanak. Az írásbeli beszámolókból érzékelhető lelkesedést tapasztalták az idén is az iskola mentorai, amikor végre személyesen hospitálhattak az órákon. Az iskola pedagógusai hihetetlen energiával és türelemmel vezették ezeket az órákat, foglalkoztak a gyerekekkel, próbálták velük megismertetni a KIP norma- és szabályrendszerét. A felmerülő gondok és problémák ellenére mindegyikük pozitívan élte meg a KIP-es foglalkozást, és továbbra is keresik azokat a megoldásokat, amelyek hozzájárulhatnak diákjaik sikeres fejlesztéséhez.

A képzés a számok és eredmények tükrében

A mentorált iskolák pedagógusaival folytatott beszélgetéseken többen is megemlítték, hogy pozitívan változott, szintet lépett a tantestületen belül a kollégák közötti szakmai kapcsolat. Szorosabb lett az együttműködés, közösen ötletelnek akár egymás óravázlatain, és boldogan számolnak be egymásnak sikereikről. Ha kell, átsegítik egymást a holtpontokon, nem félnek segítséget kérni egymástól, és senki sem félti szakmai „tekintélyét”. Ez a professzionális együttműködés előbb-utóbb minden KIP módszert alkalmazó intézményben megjelenik.

2022 első félévében kerül sor a program képzés-mentorálás-utánkövetés harmadik elemére, melynek fő célja az elért eredmények, tapasztalatok értékelése. Addigra ki fog derülni, melyik iskola hova jutott, mit sikerült megvalósítania, hol tart a KIP intézményesülése, mennyire épült be a módszer a mindennapok oktatási-nevelési folyamatába.

„Amikor az ember kilép a komfortzónájából, akkor olyan dolgokat tanulhat meg magáról, amiket nem is tudott.”

(Al Ghaoui Hesna)

Essék szó arról is, milyen hatással volt ez a képzés ránk, a LOSI pedagógusaira. Ez a munka számunkra is felért egy szakmai továbbképzéssel. A pedagógiai tanulmányok elolvasása és feldolgozása mellett rengeteget tanultunk egymástól. A folyamatos konzultációk még szorosabb szakmai együttműködést eredményeztek, mint ami már létezett közöttünk. Évtizedek óta dolgozunk együtt, de még most is felfedeztünk egymásban olyan értékeket, amelyek korábban rejtve voltak. Sőt, talán saját magunkban is! Egy-egy felkészülési napokon nem egyszer ejtett ámulatba kollégáim fantasztikus kreativitása, ötletgazdagsága, talákonysága, szakmai ismeretei. A mindennapok harcai mellett, amelyeket iskolánkban kell megvívni, jólesett ez a magasabb szintű szakmai munka, együttműködés.

A képzés a saját oktató-nevelő munkánkra is hatással volt. Szinte mindannyian azt tapasztaltuk, hogy sokkal tudatosabban állítjuk össze új KIP-es óravázlatainkat, és alkalmazzuk a módszert foglalkozásainkon. Még jobban odafigyelünk a csoportdinamikai mozgásokra, a státuszkezelésre, és még inkább próbáljuk erősíteni tanítványainkban, hogy „Mindenki jó valamiben”, ezzel erősítve önbizalmukat. Az egymástól „ellopott” motiváló és kommunikációs készséget fejlesztő játékok, feladattípusok, értékelési módok pedig beépültek saját módszertani „kincsestárunkba”.

Azzal, hogy képesek voltunk kiállni, és előadásokat, foglalkozásokat tartani pedagógus-társainknak, jócskán kiléptünk komfortzónánkból. Mivel a visszajelzések pozitívak voltak mind a képzés résztvevői, mind a szervezői részéről, sikerként könyvelhetjük el munkánkat, ami további önbizalmat ad nekünk is.

Számomra azonban a legtöbbet az jelentette, hogy a módszer megismertetésével segítséget nyújthattam sok-sok kollégámnak és tanítványaiknak, akik úgy gyakorolják az értő olvasást, lényegkiemelést, információgyűjtést, kulturált előadást, együttműködést (és még sorolhatnám), hogy közben jól is érzik magukat.

Sokszor jutnak eszembe B. Nagy Éva mondatai a KIP-ről: „Ez nem egy csodaszor, nem fogja egy csapásra megváltoztatni az életedet. De egy nagyon jó módszer, amivel színesítheted a módszertani palettádat”. Remélem, egyre több kolléga szereti meg és alkalmazza ezt a módszert, hiszen a színes, érdekes és magas színvonalú, „minőségi” órák tartása mindannyiunk természetes igénye!

Általános iskolai tanító, mint képzett

Intézményünkben a KIP-pel a második körös képzés során, alsós kollegáimmal együtt ismerkedtem meg. A kezdetekkor a „már megint egy új képzés” dilemmája fogalmazódott meg bennem. Nehéz a délelőtti tanítónak délután diákként beülni az iskolapadba. De már az első pár órában elvarázsolt minket B. Nagy Éva a program iránti elkötelezettségével, lelkesedésével, magával ragadó humorával, mindazzal, ahogyan bevezetett minket a KIP rejtelmeibe. Sejtettük, hogy ez nem egy képzés lesz a sok közül, hanem „a” képzés vár ránk.

Az első nehézségeken Földi Judit felsős, történelem-angol szakos tanárunk segítette át, aki ma már iskolánk KIP-es munkaközösség vezetőjeként folytatja kimagasló munkáját. Szerencsésnek tartom magam, hogy az osztályaimban végzett nevelő-oktató munkát évtizedek óta ő folytatja felső tagozaton osztályfőnökként. Természetesen nekem alsós tanítói szemmel kellett mindent újragondolnom. Akkori intézményvezetőnk, Stenczinger Csilla volt a megújulás mozgatórugója. Innovatív gondolkodásmódja tette lehetővé számunkra, hogy szinte az egész tantestület megismerkedhessen a KIP módszerrel. Mindig is hitt abban, hogy iskolánk hátrányos tanulóinak is meg kell adni minden esélyt, lehetőséget képességeik kibontakoztatásához.

A módszert igazán megismerni annak kipróbálásával lehet. A kezdeti nehézségekkel mindenkinek magának kell megbirkóznia.

Eddigi saját élményeim a KIP bűvkörében

Nehéz a megszokott tanári szerepből kilépve hátrahúzódni, csak akkor segíteni, ha erre tanítványaim megkérnek, de az egyre több megtartott KIP-es óra rutinossá teszi az embert. Igaz, még most is több időt kell a tervezésre, előkészítésre, megvalósítására fordítanom, mint egy „átlagos” tanórára.

A négy testőr jelszavával élve kezdjük elsőben: Mindenki egyért, egy mindenkiért! Ezen az évfolyamon csak az óra egy-egy elemét tudom megvalósítani. Megismerkedünk a szerepekkel, normákkal, majd különböző módon csoportalakításokat végzünk. Bevezetem az egyéni feladatokat összegyűjtő füzetet, melyet évekig használunk. Első osztályban még én ragasztgatom be a differenciált, névre szóló papírcsíkokat, majd az egyre önállóbb tanulóim végzik ezt el az óra előtt, ezzel meggyorsítva az óra menetét. Az ellenőrzés gyakran az óra utánra marad, hisz a magas tanulói létszámnál se türelem, se idő nincs minden feladatot meghallgatni, kontrollálni. Később nyílt végű feladatokat oldanak meg a gyerekek, megtanulják ezeket egymásnak bemutatni. A produktumok időbeli elkészítésének, bemutatásának elsajátítása hosszú folyamat. A társak kritikus értékelése, majd a reális önértékelés is fontos része az órának. Az évek során megtanulnak a diákok megfelelő módon együttműködni.

Nálam a KIP mint motiváció is működik, hisz tanítványaim egyre gyakrabban teszik fel a kérdést: Mikor lesz újra KIP-es óra? Negyedik osztályra szeretnek és tudnak is együttműködni egymással, elfogadják csoporttársaikat. Még az autizmussal küzdő tanítványomat is sikerült bevonni a közös munkába, pedig a kezdetekkor ő senkivel se szeretett együtt dolgozni, társai elé kiállva beszámolni az elkészült produktumról. Fontos különbséget véltem felfedezni abban, hogy a KIP-es órákon nem találkozom a többi órán oly gyakran ismétlődő kérdéssel: Ildikó néni! Így jó lesz? A program sajátja, hogy elfogadható minden megoldás, hiszen a feladatok nyílt végűek, csak a tanulók kreativitásától függ a produktum minősége.

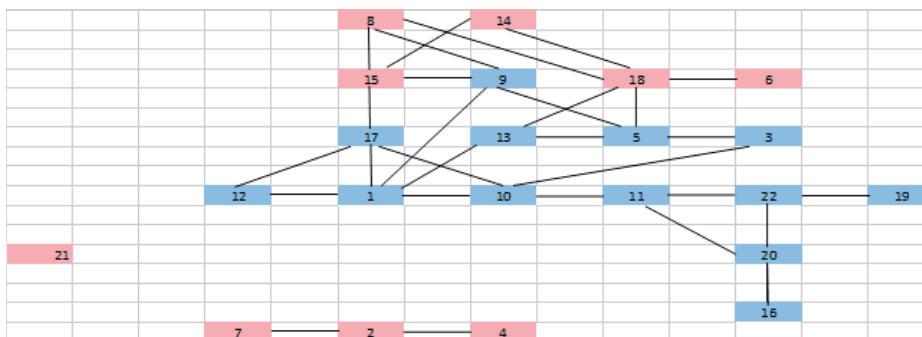
Napközis kolleganőm, Tomcsányi Annamária is lelkesen vesz részt a KIP-es oktatásban, ezzel segítve az én munkámat is. Minden látogatott óránom hospitált, és én is részt vettem az ő KIP-es napközis foglalkozásain.

Mesterprogramom

Mesterprogramomnak a *KIP-KOOP -Tevékenységek központú módszerek adaptálása sajátos szociokulturális háttérrel rendelkező közösségekben* címet adtam. A program során feltártam az első osztályba lépő tanulóknál jelentkező problémákat a DIFER mérés segítségével, erre fókuszálva készítettem el a KIP-es órákat, a portfóliós munkákat, a projekterveket, melyek megvalósítására tanórán kívüli és iskolán kívüli foglalkozásokat is felhasználtam.

A mesterprogramomban jeleztem, hogy annak megvalósításával az intézményünkbe járó gyermekek hátrányait szeretném csökkenteni, az esélyegyenlőség lehetőségét megadva számukra. Intézményen belül személyes megbeszéléseken, munkaközösségi foglalkozásokon, az internet adta lehetőségeket kihasználva elérhetővé teszem mesterprogramomat. A KIP-es foglalkozásterveket feltöltöttem az iskola internetes felületére is. Az órákról készült felvételeket tanítványaimmal közösen elemezzük. Általában szívesen nézik vissza magukat. Érdekes, hasznos megnyilvánulások látnak napvilágot ilyenkor, melyeket én is fel tudok használni saját reflexióimhoz. A reflektálás alapjait így tanítványaim is megtanulhatják. Az órák vágott anyagát, lehetőség szerint szülői értekezleteken bemutatom, így ismertetem meg a szülőket a KIP módszer lényegével. Általában ezeken az értekezleteken teljes létszámú a szülői gárda. A félévi tantestületi értekezleteken beszámolok az aktuálisan elvégzett mesterfeladatokról.

A 3. a osztály szociometriája, 2021.

Negyedik év végén kimeneti méréssel igyekszem a négy év munkájának eredményét igazolni. Sajnos a tanulói fluktuáció miatt nem minden tanulónál lesz releváns ez az értékelés. Amit már 3. osztály év végén is mérni tudtam a KIP-pel kapcsolatban, az osztályom társas kapcsolataira vonatkozó szociometria, mely igazán meggyőző képet mutat az együttműködés eredményességéről.

A szociometria ábráján jól látható, hogy 1 főnek nincs kapcsolata, 3 főnek csak egymással, a többiek viszont nagyon összetartók. Lányok és fiúk is kapcsolódnak egymással, egy nagyon jó közösséget mutat a szociogram. Cél a perifériára kerültek közelebb hozása a többiekhez. Státuszkezeléssel a csoportalakításnál, a csoportban végzett munka követésével, nyílt értékeléssel a tanuló érdemi hozzájárulásakor a csoportfeladat végrehajtása során, szerepek betöltése esetén a sikeres megoldásra visszajelzéssel.

Dilemmák, kérdések, melyek még most is felmerülnek bennem:

- Mindenki jó valamiben?
- Hogyan derül ki?
- Az alapkészségek nem előfeltételei a feladatban való sikeres részvételnek? Milyen tényezők befolyásolják a munkát?
- Egy bizonyos képesség használata az általános intelligencia és az osztálytermi kompetencia megítélésére szintén státuszprobléma: a jól olvasó - valóban mindenben jó?

3. osztályos tanulók a csoportbéli szerepekről

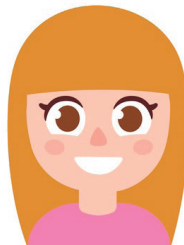
Kistanár szoktam lenni. Jó, mert irányíthatom a csapatot. Igaz, segítenem is kell. Írnok szeretnék lenni, csak a helyesírásom nem a legjobb.

Kistanár voltam már, de szövívő is szeretnék lenni, hogy beszámolhassak. Ez is jó állás.

Imádom az időfelelősi munkát. Igaz, izgulok mindig, hogy készen leszünk-e.

Legtöbbször rendfelelős vagyok. Szerintem ez a poszt fontos, hogy a gyerekek ne üvöltösenek, ne idegesítsék a többieket és a tanárokat. Eszközfelelős szeretnék lenni nagyon. Többet jöhetnek, mehetnek.

Tanító mint képző és mentor

2019-ben új feladatot kapott tantestületünk néhány tagja. Felkértek bennünket, hogy legyünk tagjai egy KIP-es képzőcsapatnak. Mindig is nagy kihívásnak tekintettem, ha kollégák előtt kellett számot adni tudásomról, tapasztalataimról. Így volt ez a mostani képzéssel is. Csak most egy teljesen új közegben, tantestületeknek, gyerekek nélküli tudásmegosztás történt, melyben megmértettünk kollégáimmal együtt. Nagyon sok befektetett munka állt a hátunk mögött, de a végeredmény mindenért kárpótolt bennünket. A legnagyobb elismerés az volt, amikor a kollégák azt mondták, hogy ilyen képzésen minden évben szívesen részt vennének.

Az iskola, melynek egyik mentora lehettem Rábel Margit kolléganőmmel, a szentendrei Cházár András EGYMI Bárczi Gusztáv Tagintézménye volt. Cegléden ismerkedtünk meg a lelkes csapattal. A lehetetlennek hitt feladat teljesíthetővé vált, hisz az intézmény pedagógusainak többsége lelkesen vetette magát bele a képzésbe. Nem ijedtek meg a nehézség tünő kihívásoktól, hanem minden eszközzel azon voltak, hogy a módszer bevezetése sikeres legyen.

A projekt elején az intézmény tanulói összetétele miatt kérdéses volt a KIP sikeressége. Az intézménybe járó gyerekek ugyanis általában tanulásban akadályozottak, s emellett ADHD-val és autizmus spektrum zavarral élők is vannak köztük. Mások intellektuális képességzavar mellett figyelemhiányos hiperaktivitásban is érintettek. Vannak halmozottan fogyatékos definícióval rendelkezők: látás-, hallás- és mozgássérültek. Nagy hátrányt kell leküzdeniük a tanulásban a kognitív funkciók megalapozásánál is. Ennek ellenére az intézmény pedagógusai és mi, mentorok is pozitív hozzáállással kezdtünk munkához.

Nagy köszönettel tartozunk az intézmény vezetőjének, Therneszné Magyar Katának és Váradí Judit munkaközösség vezetőnek, akik lehetetlent nem ismerve segítettek közös munkánkat. Természetesen minden, a képzésben részt vevő pedagógus kollégának is szeretnénk megköszönni a kontakt órák létrejöttét, annak ellenére, hogy szinte mindnyájan betegséggel küzdöttek, vagy éppen betegállományukat megszakítva tartották meg azt.

Az intézményben tanító kollégák nagyon lelkesen készültek a tanórákra. Kreativitásuk és ötletességük dicséretes. Mivel a tanulók képességeikben speciálisak és eltérőek, a pedagógusoknak nagyon jól kell ismerniük a gyerekeket ahhoz, hogy a számukra legmegfelelőbb feladattípusokat tudják kiosztani.

A súlyos autisták csoportjában nem lehetett a KIP-et elkezdni. A tanárnő ennek ellenére részt vett a képzésen, és másik csoportban tanított is ezzel a módszerrel. Sajnos, a jelenlegi csoportjában a kommunikáció alapjaival is problémák vannak, ezért közös vagy önálló tanulási folyamatokat nem tudott végeztetni a tanulókkal.

Szintén nehezen voltak bevonhatók a foglalkozásokba a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók. Itt a kolléga ügyesen ötvözte a zárt és a nyílt végű feladatokat. Az értelmi fogyatékosok önállóan oldottak meg a témakörhöz kapcsolódó zárt végű feladatokat, az autisták és a tanulásban akadályozottak csoportja nyílt végű feladatot kapott. A produktumok közös tablóra kerültek fel.

Szentendre, a kis sziget

Tapasztalataink alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a különleges bánásmódot igénylő tanulókat oktató intézményekben is alkalmazható a KIP, illetve annak fontosabb részei. Mint a legtöbb esetben, itt is a pedagógusok hozzáállása a megvalósíthatóság kulcsa.

A Szentendrén tapasztalt lelkes hozzáállás tette lehetővé, hogy sikeres órákat tartottak a kollégák. Mint bárhol máshol, a tanulók ebben az iskolában is szívesen vettek részt a KIP-es órákon, melyeken képességeiktől függően, aktívan dolgoztak csoportokban.

Az autista tanulók programba történő bevonására itt is szép példákat láttunk.

A látogatás során, általában 10 fő alatti létszámmal dolgoztak a kollégák. A tanulók gyakran különböző osztályokból kerültek össze az adott KIP-es órára, melyek délutánra voltak tervezve. Volt, ahol 3 különböző korosztállyal dolgozott a pedagógus.

A csoportalakítást a legtöbb órán meg tudták oldani, de volt olyan osztály is, ahol csak 4 diák jelent meg aznap. Ebben az esetben természetesen, egy csoportban dolgoztak a tanulók.

A kollégák nagy gondolatai kivételesen ötletesek voltak, kapcsolódva a tananyaghoz. Mindig nagyon motiválták a gyerekeket. A szerepeket általában a pedagógus osztotta ki, irányítottan. Az időfelelős munkáját nehezebben tudták realizálni, hisz időérzékük nincs kialakulva, még a felsősöknek sem. Az írnok feladatát többen remekül ellátták, meglepően jó helyesírással. A normákat ügyesen megtanulták, már jól ismerték a tanulók.

A rotáció megoldására jó példa volt ennél az intézménynél, hogy egy adott osztálynál a különböző tanórákon jutottak más-más szerephez a diákok. Így például a matematika órán kistanár szerepét betöltő kislány a történelem órán beszámoló volt.

Az utasításokat szokott módon írásban kapták meg a gyerekek, de a tanárnak gyakran szóbeli segítséget is kellett adnia, mert a szöveg értelmezése nagyon nehéz feladat

elé állítja az itt tanuló diákokat. A forrásanyaggal általában egyedül meg tudtak birkózni. A beszámolót a tanulók legtöbbször együtt tartották, hiszen sokan, egyedül nem képesek erre, vagy nem szeretnek szerepelni.

Az egyéni feladatok jól kapcsolódtak a csoport feladataihoz. Mivel a tanulók létszáma kevés, ezért figyelemmel tudták kísérni egymás megoldásait. Találkoztunk erősen differenciált egyéni feladatokkal. Látszott, hogy a pedagógusok ismerik tanítványaik tudásszintjét, képességeit, ahhoz igazodva adták a feladatokat, készítették el óraterveiket.

A tanulók önértékelése sokszor meglepően reális volt, az óra végén önkritikát gyakorló diákkal is találkoztunk. A pedagógusok által használt értékelések nagyon kreatívak, motíválóak voltak. A kollégák igyekeztek az órák alatt a háttérből irányítani.

Az itt dolgozó pedagógusok fő célja ebben az intézményben a tanulók társadalomba való beilleszkedése. Úgy tapasztaltuk, hogy ezért mindent megtesznek. A KIP képzéssel is azt szeretnék elérni, hogy tanítványaik képességeiből a lehető legtöbbet kihozzák. Felnőttként önálló életre legyenek képesek, magukat tudják önállóan ellátni.

Jó példát láttam erre az egyik matematika órán, melyet Therneszné Magyar Kata tartott. A tanulók közösen terveztek, vásároltak, majd készítettek el együtt a produktumot.

A kommunikáció fejlesztésére látott egyik szép példa volt, amikor történelem órán a kistanár már-már valódi tanárnak tűnve, olyan empatikusan, türelmesen tette fel kérdéseit a csoport többi tagjának, hogy öröm volt őt hallgatni. Valóban nem haladt addig tovább, míg mindenki meg nem értette az általa felolvasott forrásanyag lényegét. A gyerekek közötti segítőkészség a példaértékű tanári mintát követte.

Sok-sok anyag- és eszközhasználat, folyamatos tapasztaltatás jellemezte a látogatott órákat. Nagyon jó ötletnek tartjuk, hogy az itt tanítók elkezdtek gyűjteni laminált anyagaikat, melyeket saját óráikon használtak. Így azok legközelebb már mindenki számára hozzáférhetővé válnak intézményen belül. Tetszett az elkészült produktumokból összeállított kiállítás az iskola aulájában.

Meg kell említeni, hogy pedagógus asszisztensekre ebben az intézményben is nagyon nagy szükség lenne. A néha kiszámíthatatlan reakciókat produkáló tanítványok nehezítették az órák menetét.

Az intézmény 2021-2022-es munkatervében rögzített további programokra is meghívást kaptunk. Ilyen volt 2022. januárjában a *Pályaaorientációs nap*.

Ezen a napon ismét remek foglalkozásokat láttunk. Már a korábbi években is tartottak ilyen jellegű órákat a kollégák, de idén ezeket átdolgozták a KIP-nek megfelelően. A tanulók megismerkedhettek a virágkötő, kőműves, burkoló, cukrász szakmák alapjaival. Nagyon ötletes KIP-es órák keretében tették mindezt. Minden tanórán volt egy-egy segítő asszisztens, aki megkönnyítette az órát vezető pedagógus munkáját. A gyerekek már ismerősként köszöntöttek bennünket, így jelenlétünk nem zavarta őket. Délután az elkészült produktumokból az iskola aulájában csodás kiállítást tekinthettünk meg. Rengeteg ötlettel lettünk gazdagabbak. A jövő tanévben mi is kipróbáljuk ezeket a Losiban.

A januári látogatás is megerősített bennünket abban, hogy speciális intézményben is alkalmazható a program, csak megfelelő, lelkes tantestület és vezetőség szükséges hozzá. A foglalkozásokba csak a súlyos kategóriába sorolt tanulókat nem tudták bevonni. A diákok csak azért szomorkodtak, mert idő hiányában nem tudtak minden órán részt venni.

2022. május 30-június 3. között zajlik majd az intézményben az ún. *Fenntarthatósági projekthét*, ahol szintén KIP-es foglalkozásokat tartanak majd terveik szerint. Érdeklődve várjuk ezt a programot is!

Összegzés

A cél – a Komplex Instrukciós Program rendszerszerű alkalmazása – a látottak alapján a szentendrei intézményben minden bizonnyal megvalósul.

Az elmúlt másfél év alatt az a tapasztalatunk, hogy az első-második osztályos gyerekek között inkább csak egy-egy nyílt végű feladat elvégzése volt sikeres. Az együttműködés is nagyon kevés tanulónak megy. Azonban a 10 év felettek körében már teljes tanórákat tudtak tartani a kollegák.

Ezek alapján a visszajelzések alapján látszik, hogy a KIP módszertanának van helye a speciális iskolákban is. A KIP a kommunikáció-fejlesztésen, és a tanulói együttműködésen kívül fontos segítséget nyújt a sajátos nevelést igénylő gyerekek önállóságának fejlesztésében is. Az iskolán belüli KIP-es órák hospitálása is hozzájárulhat a program sikeréhez.

Amit Szentendrén tapasztaltunk, egy mondatban megfogalmazható: *„Amit a legtöbb ember nem tud, az az, hogy a gyógypedagógusok többsége valóban rendkívüli embernek álcázott angyal.”* (Joe Martin)

Mikus Judit

A **KIP** A BUDAPEST XXI. KERÜLETI MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

Iskolánkról

Iskolánk 1960-ban nyitotta meg kapuit Budapest külvárosának szélén. Intézményünk Akkreditált Kiváló Tehetségpont és Öko- és Madárbarát Iskola. Az iskola körzete, lakossága az elmúlt évtizedekben nagyon megváltozott. A környező lakótelepen a gyerekek felnőttek, „kiiregedett a lakótelep.” Mára már az erőteljesen lecsökkent gyereklétszám komoly kihívást jelent az iskolák életében. A többszöri iskolai beiskolázási körzetmódosítás is kedvezőtlenül hatott intézményünkre. Sok a roma család, a betelepülő, munkanélküli, iskolázatlan szülő.

A megváltozott körülményekhez igazodva végezzük - megújulva, újra és újra erőt merítve - munkánkat. Legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy barátságos, családias, elfogadó, befogadó iskolai környezetben hozzájáruljunk a gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez, használható, versenyképes tudásához. Nyitott, érdeklődő, kiegyensúlyozott lelkű, tudásra fogékony gyermekeket neveljünk.

Fontos feladatunk az esélyegyenlőség megteremtése, a lemaradó vagy gyengébb képességű gyermekek felzárkóztatása. Kiemelt figyelmet fordítunk: a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémával küzdő gyermekekre, a kiemelten tehetséges tanulókra, a hátrányos helyzetű tanulókra. Hallássérült és integrálható autizmussal élő tanulókat integrálunk. Haladásukat fejlesztő- és gyógyterápiás pedagógus segíti.

Az iskola tanulói összetételének változása: a sajátos nevelésű, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási gondokkal küzdő tanulók számának emelkedése miatt az eredmények javítása nagyon komoly kihívást jelent. Elhivatottan dolgozunk azért, hogy minél jobbak legyenek az iskolai eredmények, a különböző tanulmányi, művészeti és sporteredmények.

A KIP bevezetése

2019 őszén a Rotary Club Budapest-Center Egyesület kezdeményezésére és a Dél-Pesti Tankerület igazgatójának támogatásával kapcsolódtunk be a Komplex Insturkációs Program képzésébe. Tizenhárom kolléga vállalta az új módszer elsajátítását. A képzés során történő szemléletváltás, módszertani megújulás lelkesítette a pedagógusokat. A pandémia a képzési feltételeket módosította, de nem törte meg a kollégák elköteleződését a módszer iránt.

2021 őszén elkezdődött a módszer iskolai bevezetése. Megalakult a szakmai munkaközösségünk, ami a tudásmegosztás, egymás támogatásának színtere is. A szülői közösséget több fórumon tájékoztattuk a módszer bevezetésének előnyeiről. Érdeklődéssel fogadták az új tanulási módot, melyben interaktívan gazdagodhat gyermekek személyisége, tudása.

Öt osztályban felmenő rendszerben rendszeres gyakorisággal jelennek meg a tanórákon a KIP-es órák. A tanulók örömmel, nyitottsággal vesznek részt a tanórákon. A program által biztosított tanulásszervezésben a diákokban megerősödik a kutatómunkára, az önálló gondolkodásra, a csapatmunkára, a világra való nyitottságra illetve az egymás támogatására irányuló igény és szándék.

A Rotary Club Budapest-Center Egyesület a kapcsolatunk kezdetétől nagy szeretettel nagyvonalú támogatásban részesíti iskolánk pedagógusait, tanulóit. 2020 márciusában a világunkat megrázó hirtelenséggel bekövetkezett társadalmi változásban, az online oktatásra való átállásban példaértékű önzetlen segítséget nyújtott az informatikai eszközök terén. Folyamatos támogatásuk - amely erőt ad számunkra - azóta is tart. Nemcsak a KIP-es órákon használt eszközök egy részét köszönhetjük nekik, hanem hátrányos helyzetű tanulóinkat is támogatták már két karácsony alkalmával.

A Rotary Club támogatása nélkül ez a program nem valósulhatott volna meg. Iskolánk hosszútávú fennmaradásához, stabilitásának megerősítéséhez, illetve egy eredményesebb, kommunikatívabb, a társadalomban helyét jobban megálló tanulóifjúság felneveléséhez kaptunk a képzés és a támogatásuk révén jól működő módszertani eszközöket.

Hálával gondolunk minden segítségre, ami által mi is hozzájárulhatunk a tudással és sikerrel gazdagodó jövő nemzedék formálásához.

Kollégáink mondták...

A KIP pozitív hatásai a 3.a-ban

Az osztályomban három autizmussal élő gyermek tanul. A KIP-es órákon ezek a tanulók is érvényesülni tudnak a szerepeknek köszönhetően. Megtapasztalhatták milyen, amikor csapatban kell dolgozniuk, úgy segíteni egymást, hogy közben senki ne érezze magát kizsájtva vagy mellőzve. Vannak témák, amiket igazán nagy érdeklődéssel fogadnak és teljesen elmerülnek a nyíltvégű feladatok megoldásában. De adódnak olyan helyzetek is, amiben dönthetnek úgy, hogy ők most ebből kiszállnak, mert túl sok nekik az információ. Azt szeretjük ebben a programban, hogy szabad mozgásteret és megannyi lehetőséget biztosít számunkra, amellyel élünk is nem csupán a KIP-es órákon, hanem a többi „sima” órán is.

Bedő-Bodnár Melinda

A KIP módszer tapasztalatai a fizika tanításban

A 7. és 8. évfolyamon új és nehéz tantárgy a fizika. A sok fogalom, a feldolgozandó ismeretanyag elsajátítását könnyítette meg, hogy négytagú csoportokat alkottunk, és a tanulók különböző feladatköröket (kistanár, beszámoló, jegyzetelő, eszközfelelős, idő- és csendfelelős) betöltve, egymás segítségére, egymás képességeire utalva gyakorlatias feladatokat/ példákat oldottak meg a tananyag/tudásanyag elsajátítására.

Először az állatkerti látogatás után adódott egy kedvező lehetőség a módszer kipróbálására. Erőteljesen támaszkodtam az ott szerzett élményekre, illetve fizikatörténeti aktualitás is volt.

A különböző képességű tanulókat ez a hátránykompenzáló módszer segítette az írás, olvasás, a vizuális, térbeli tájékozódási és egyéb gyakorlatias készségek fejlesztésében. Néhány tanuló verbális kommunikációja nagyot fejlődött, bár volt, aki „csendes szemlélő” szerepet töltött be eleinte.

A KIP-es órákon felvetett nagy gondolat mindig „hatásos” volt, a gyerekek békésen dolgoztak, érdekelte őket a feladat, kreatívan alkottak, csendes munkazaj volt, eredményes megoldások születtek.

A csoporton belül a feladatmegoldás során végig fegyelem jellemezte a csoportokat, magatartási problémák sosem merültek fel. Nekem szellemi kihívást jelentett a feladatok, a témák kitalálása, előkészítése.

Csepregi Dezsőné

Gondolatok a KIP-es órák kapcsán

A két 8. osztályban tartottam KIP módszerrel kémia órákat. Ezek az órák felülmúlták várakozásomat. Minden gyermek aktívan végig dolgozta a tanórákat. Remek ötletekkel álltak elő, megvitatták, hogy ezekből mit használjanak fel. Eredeti produktumok születtek. A visszahúzódo tanuló is határozottabbak, magabiztosabbak voltak, hozzá tudtak szólni a feladatok megoldásához. Keresgélés közben többször elolvasták a forrásanyagot és értelmezték azt. Mindkét csoport nagyon élvezte az órákat, én pedig azt, hogy ők milyen lelkesek.

Szalontai Éva

Beszámoló a KIP-es tapasztalataimról

Az elmúlt hónapok során örömmel és nagy izgalommal készültem a KIP-es óráimra. Várakozásaim beigazolódtak: valóban nagy sikerélményt szereztem a tanulóknak és magamnak is, hiszen számomra nagy meglepetés volt az, amikor egy csendes tanuló örömmel számolt be elkészült részfeladatáról. A különböző képességeket fejlesztő és megmozgató feladatok lehetőséget adnak minden tanulóknak arra, hogy megmutassák különböző adottságaikat. A gyerekek képességeinek fejlesztésén kívül a saját szakmai fejlődésem is a KIP pozitív hozadéka. A szociális kapcsolatok erősödése mind a tanuló, mind tanár-diák viszonyban is kiemelkedőek. Számomra a legjobb dolog a KIP-ben, hogy mindenkit megdicsérhetek valamiért, és ezért megéri készülni ezekre a különleges órákra.

Kiss Bernadett

Első féléves tapasztalatok az 1. a osztályban

Elsősökről lévén szó, az első 3 hónapban leginkább a csoportalakítás különböző változatait gyakoroltuk. A több különböző puzzle kirakása volt a legnépszerűbb. Az így kialakult csoportokkal később már egy-egy feladatot is elvégeztünk, de nem mindegyik volt nyílt végű. A gyerekek, még most tanulják az együttműködést, ezért úgy látjuk jónak, ha most még mi határozzuk meg a csoportok összetételét. Nagy vita folyt egyelőre a felelősök kiválasztásánál. Sokan kudarcnak élték meg, ha nem ők lehettek a kistanárok. A feladatkörök megfelelő teljesítését még gyakorolni kell a második félévben. Elsőseink a nyílt végű, kreatív feladatokat többnyire nagyon élvezték. Voltak olyan gyermekek is, akik egészen megnyíltak, másik oldalukról is be tudtak mutatkozni. Többen kérdezték, mikor lesz még ilyen óra, mert nagyon tetszett nekik.

Trombitás-Bodoki Bernadett

A KIP az elsősök körében

Az első osztályban is bevezetésre került a KIP módszer, a gyerekek nagy öröme. Ezeken a tanórákon különösen motiváltak, szívesen készítik el a produktumokat. A csoportban a szerepüket még nem mindig tudják maradéktalanul betölteni, de sokat fejlődtek az év elejéhez képest. Csoportokra többnyire irányítottan osztom őket magatartásukból és motivációjukból eredően. A ráhangoló/motiváló feladatokat gyakran alkalmazzuk nem KIP-es órákon is. A periférián mozgó tanulók is egyre aktívabban vesznek részt a csoportmunkákban. Nehézséget okoz az idővel való gazdálkodás, sajnos a 45 perc igen kevésnek bizonyul ennél a korosztálynál egy-egy ilyen óra megvalósításához.

Migléczi Latinovics Anett

A KIP az 5.a - ban

A KIP hatásai tetten érhetők osztályunkban. A gyerekek sokkal felelősségteljesebbek lettek munkájuk iránt, valamint ha páros, csoportos feladatot kapnak, akkor már gördülékenyebben megy a közös munka. Kezdi megtanulni azt, hogyan tudnak hatékonyan segíteni egymásnak anélkül, hogy megoldának társuk helyett a feladatot. Empatikusabbak azon társaikkal szemben, akik nehezebben oldanak meg feladatokat. Az időgazdálkodás terén is észlelhetők pozitív változások, mivel jobban, ügyesebben osztják be idejüket. Az eddigi eredményeket figyelembe véve nagyon bizakodóak vagyunk. Egyre inkább sikerül a gyerekekben tudatosítani azt, amit osztályunk és iskolánk pedagógusai is hisznek, a KIP fő gondolatát: „Mindenki jó valamiben.”

Boros Andrea

A KIP-es órák tapasztalatai

A KIP-es órák jobban motiválták a gyerekeket a megszerzett tudás alkalmazására, aktivizálására, mint a korábbi munkaformák. A nyílt végű feladatok segítették a kreatív megoldásokat. A gyerekek között egészséges versenyszellem alakult ki. Mivel a csoportok különböző feladatokat kaptak, annak tisztességes megoldása mindenkit egyszerre juttatott célba, nem voltak utolsók. Vagyis minden gyerek sikerélményhez jutott. A tanulásban nehezített, gyengébb képességű gyerekek is aktív részesei lehettek a feladatmegoldásoknak. Az együttműködés fontosabb volt, mint hogy kivel barátkoznak szívesebben a szabadidőben. A közös feladat megoldásának igénye erősítette a közösségen belüli elfogadást, egymáshoz való kapcsolódást. A gyerekek önértékelése, illetve társaik értékelése egyre realisabb. Nem érzelmi alapon, hanem az elkészített munka minősége alapján fogalmazzák meg észrevételeiket.

Tóth Mária

Fő a bizalom

*A KIP-es órák előkészítése, így - szinte gyakorlat nélkül még hosszadalmas - mégis izgalmas és nagyon sok örömet okoz számomra. Mindig izgatottan várom tanulóim kreatív megoldásait, és nagyon jó érzés látnom, hogy élvezettel oldják meg a feladatokat a gyerekek. Izgalmas kiselőadások, jele-
netek, ötletgazdag produktumok születnek. A legfontosabbnak mégis azt tartom, hogy a bizalom az osztályon belül megnövekedett, mind a tanulók között, mind az én irányomban. Kiemelkedő eredménynek élem meg, amikor egy csendes, egyébként zárkózott kamasz fiú az érzéseiről bátran mer nyilatkozni. Örülök annak is, hogy a periférián, korábban magányosan álló tanulók a közösség aktív tagjaivá lettek. A módszer hozzájárult ahhoz, hogy a tanulók empátikus képességei is fejlődhessenek, és őszinte odafordulással és megértéssel támogassák egymást, ha a helyzet úgy hozza.*

Szőke Annamária

MOTTÓNK:

„A szeretet az élet.”

Móra Ferenc:
Kincskereső kisködmön

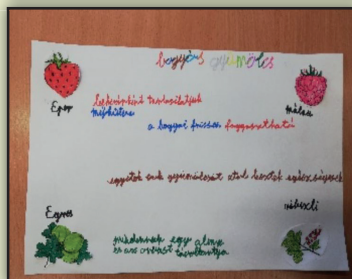
A KIP-módszer bevezetésére azért vállalkoztunk, hogy elsősorban a hátrányos helyzetű diákjaink integrációját, tanulmányi sikerességét támogassuk. A mai világban különösen fontos, hogy csapatban eredményesen működjön mindenki, így ennek a módszernek a mindennapi használatával a gyorsabban haladó tanulóinkat is tudjuk még tovább fejleszteni.

XXI. KERÜLETI MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA

A módszerrel való megismerkedésünket az egyik budapesti általános iskolában KIP-órák látogatásával kezdtük. 2020-ban elindult az akkreditált képzésünk, melyet a Losonci Téri Általános Iskola tanárai tartottak nekünk. A képzés szponzora a Rotary Club Budapest-Margitsziget, mely az elmúlt időszakban többféle módon támogatta iskolai munkánkat, tanulóinkat.

BÜSZKÉK VAGYUNK ARRA, HOGY KIP-ESEK LEHETÜNK!

A 60 órás képzés során elsajátíthattuk a legfontosabb elméleti és gyakorlati tudást, melyet azóta is hasznosítunk a hétköznapiakban.

Horváth-Bócsi Irén

KIPATTANNAK AZ ÚJ MÓDSZEREK, AVAGY A TANULÁS NE KÉNYSZER, HANEM ÉLMÉNY LEGYEN

Az új tanulási módszer szerint a pedagógusok elsősorban nem tanítanak, nem a tudást adják át a diákoknak, hanem szerveznek, összehangolnak, segítenek a tanulói csoportoknak megérteni a közös céljaikat, valamint segítenek megtervezni azt, hogy miképp ériék el ezeket. Eközben a pedagógus semleges marad, nem foglal állást a kérdésekben, hanem a diákcsoportok figyelmét vezeti és ráirányítja a fontos dolgokra. Idegen szóval napjainkban azt mondják, hogy a pedagógus facilitátor.

Ilyen facilitátorrá vált a nyírteleki Szent Anna Katolikus Iskola tizenöt pedagógusa is, akik a Rotary támogatásával elsajátították az USA-ban kidolgozott tanulási eljárás, a Komplex Instrukciós Program (KIP) alapjait és legfontosabb tudnivalóit.

A kezdetek

2019 tavaszán a Rotary Nyíregyháza szervezetétől keresett meg bennünket Dr. Csedreki László elnök és dr. Péntes Marianna, hogy az országos szervezetük pályázatot hirdet halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal foglalkozó iskolák számára, s többek között ránk is gondoltak, ismerve településünk és iskolánk helyzetét. Mivel a korábbi iskolavezetés is gondolt már a felzárkóztatással s egyben tehetséggondozással kapcsolatos programokra, a hátránnyal küzdő gyerekek felzárkóztatására, esélyegyenlőség megteremtésére,

így megvolt bennünk az együttműködési készség és az elkötelezettség, tehát örömmel fogadtuk a megkeresést.

Felmérés készült diákjaink összetételéről, az oktatási intézmény adottságairól, s az elért pontok alapján megfeleltünk a kritériumoknak, bekerültünk az esélyes iskolák közé. Az újabb fordulóban pedig az országos szinten a kiválasztott négy iskola egyike lettünk.

A módszer elsajátítása

A Komplex Instrukciós Program esetében egy hagyományostól eltérő módszerről van szó. Lehetőség szerint a tanórák adott százalékát (ebben a nevelőtestület dönt) ezzel a módszerrel kell oktatni, s ennek be is kell épülnie az iskola pedagógiai programjába.

A módszertani alapokat egy rendkívül magas szintű képzésen sajátíthattuk el, jól felkészült szakemberekkel, igényes környezetben. Mentoraink gyakorló pedagógusok, akikkel „egy nyelvet beszélünk”. Az oktatás helyzete nagyon nehézé vált a pályázat megvalósítási szakaszában, mégis minden gátló körülmény ellenére teljesítettük a vállalt feladatainkat. Ebben nagy segítségünkre voltak mentoraink, akikkel folyamatosan kapcsolatban voltunk. Megfogták a kezünket, és el nem engedve végigvezettek minket az úton. Bátorítottak, szakmai segítséget nyújtottak folyamatosan.

A mi célunk hasonló mentorintézményünkéhez (Budapest, Losonci Téri Általános Iskola): tanulói lemorzsolódás csökkenése, együttműködési készség fejlesztése, „másság” és egymás elfogadása, önértékelés fejlesztése. A KIP-képzésen részt vevő kollégáim kísérleti jelleggel már a 2020/21-es iskolai tanévben alkalmazták az új speciális módszert, amelynek teljesértékű bevezetését, alkalmazását a világvárvány megnehezítette.

Eredményeink

Eredményeink között említhető, hogy a 2021/2022-es tanévben a pedagógiai programunkba beépítettük a KIP módszerét a választott tantárgyakra és évfolyamokra lebontva.

A KIP lényege, hogy a tanulás ne kényszer, hanem élmény legyen, s ezt az élményt kiscsoportos foglalkozások keretében éljék meg a diákok. A csoportokba integrált tanulók között vannak például tanulási nehézséggel küzdő, sajátos nevelést igénylő gyermekek, s jó tanulmányi eredménnyel büszkélkedő, jó képességű diákok is. A csoporton belüli szerepek állandóan változnak. Az a fontos, hogy ezekkel a különböző készségekkel rendelkező fiatalok közösen alkossanak, folyamatosan együttműködjenek. Minden pedagógus arról számolt be, hogy a „KIP-es” órák hatékonyak, szeretik a tanulók, jó a hangulat – várják a gyerekek.

Az új módszereket felmenő rendszerben terveztük bevezetni, de végül úgy alakult, hogy a pedagógusok saját osztályaikban egy-egy kiválasztott tantárgy keretein belül minden évfolyamot érintve tartottak „KIP-es” foglalkozásokat. Hosszú távú terveink között szerepel: együttműködés kialakítása a Nyíregyházi Egyetemmel, ahol a pedagógus képzés során „gyakorlóléhség” szolgálhatna intézményünk a KIP módszerének alkalmazása kapcsán.

A KIP egy rendkívül hatékony módszer az ismeretek korszerű átadása terén. Köszönjük a Nyíregyházi Rotary vezetőségének, hogy intézményünket támogatták a pályázatban való részvételben!

Kollégáink mondták...

A tanulók nagyon szívesen kapcsolnak össze 1-1 órai feladatot a KIP-es órákon készített produktumokkal, pl: adott képhez megadott szófajú szavak gyűjtése, mondatalkotás. Szívesen értékeli egymást és magát más órákon is. 1-2 visszahúzódebb gyermek alkalmanként már picit bátrabban szólal meg. Próbálnak egymásnak segíteni más feladatoknál is.

A KIP-es órák hatásának pozitív jelei már az első foglalkozások után érzékelhetők voltak, különösen a szociális kompetencia területén. A gyerekek nagy érdeklődéssel várják az órákat, szívesen tanulnak ezzel a módszerrel. Szeretnek csoportban dolgozni, szeretik a KIP-es feladatokat. Eredményként értékelhető, hogy azok a tanulók, akik a „normál” órákon nem kapcsolódnak be az órai munkába, a KIP-es foglalkozásokon dolgoznak, a vállalt szerepeket örömmel végzik. Örömteli meglepetést okozott, mikor 2 tanuló, akik szinte egyáltalán nem szólalnak meg órán, „beszámoló” szerepet is vállaltak. A közös feladatmegoldás, a közös munka biztosságot ad számukra. A közösség fejlődésében különösen érződik pozitív hatása. Segítik egymást, figyelnek egymásra, jó hangulatban dolgoznak együtt. Növeli az ön-, és egymásba vetett bizalmukat. Örülnek maguk, és egymás sikereinek.

Sajnos a többszöri karantén-helyzet és a sok betegség miatti hiányzás okán a KIP-es órákra nem sok idő maradt ebben a félévben, így nem tudom egyértelműen a KIP-hatásnak nyilvánítani, de mindenképpen említésre méltó néhány pozitív változás:

- Nagyon hamar közösségé formálódtak a gyerekek: szabadidőben (osztályszinten) együtt játszanak, közös játékokat találnak ki, folytatják az ének, testnevelés stb. órán tanult játékokat. Mindenkit bevesznek a közös tevékenységbe, nincs kirekesztett gyerek.*
- Nagyon szeretnek, és egyre inkább tudnak csoportban dolgozni, szeretik az elkészült munkákat egymásnak bemutatni, azokat értékelni, a műveket egymással versenyeztetni.*

Nem okoz gondot nekik a közösség előtti szereplés, szívesen vállalnak feladatokat, versmondást. (Olyan kisfiú is vállalt versmondást, aki óvodai éve alatt sosem.) Bármilyen nem KIP-es órán, amikor csoportmunka van, vagy amikor egyszerűen csak napköziben többen együtt színeznak, kérés nélkül is kiosztják a feladatokat egymásnak, megbeszélnek a tennivalókat, összehangolják a munkát.

Az elmúlt időszakban nem sikerült teljes egészében megvalósítani a KIP – es terveimet. Első osztályos tanulóim nem rendelkeznek a tanuláshoz szükséges alapképességekkel, készségekkel, sokan iskolaéretlenek. Ezt igazolja a tanulókkal elkészített DIFER mérés, ahol az egyes területeken a gyerekek

többsége nem éri el az elvárható optimum szintet, jóval az átlag alatt teljesítettek. A pandémia miatti karantén, extrém magas hiányzási óraszám (120 óra/fő) miatt óriási a lemaradás a tananyagban, a hiányzásból adódó lemaradás pótlása kizárólag az iskolában történik. Alapvető magatartási normák, szabályok, az iskola házirendjének betartása is nagy problémát jelent. Általános a durvaság, verekedés, árulkodás stb. A csoportban való munka, együttműködés főként szabadidős tevékenységek során valósul meg. Kis fejlődés, előrelépés tapasztalható e tekintetben. Többször kezdenek a gyerekek közös társasjátékokhoz, kirakózáshoz, építkezéshez. Korábban a földön való fetrengés, négykézlábas csúszó-mászó játékok voltak jellemzőek.

A kezdeti „nem szólalok meg a másik előtt” nehézséget lassan sikerült elhárítani. Biztató szavak még mindig szükségesek, a jó előadói készséggel rendelkező tanuló esetében is. Gyakorló, rendszerező témát érdemes még választani a KIP-es órához, teljesen ismeretlen szöveg, újanyag feldolgozása forrásból, számukra még nehéz lenne, abból a szempontból, hogy produktumot tudjanak felmutatni egy 45 perces óra keretében. A gyakorló, rendszerező óra jó lehetőséget ad KIP-es csoport és egyéni feladatok gyakorlására. Megtanulják a jó képességű tanulók, hogy a szöveg tartalmát saját szavaikba öntsék, és ne ragaszkodjanak a "szószerintiséghez". A gyengébb tanulók segítséggel, útmutatással, de alkotói tevékenységhez kezdenek.

A megtartott óráim után észrevehető a közösség összetartó ereje, jól tudnak együttműködni, együtt gondolkodni. Egymást kiegészítik. Türelmesebbek és segítőkészebbek. Mindenképpen hozzájárul a személyiségük fejlődéséhez, a jó hangulathoz.

A KIP órák pozitív hatással voltak a gyerekek kreativitására. Jobban figyeltek egymásra, meghallgatták egymás ötleteit. Olyan gyerek is kibontakozhatott, aki a tanítási órákon visszahúzódóbb. Csoportban szívesen dolgoznak együtt. Várják a kreatív feladatokat.

Szent Anna Katolikus Általános Iskola

Nyírtelek, Iskola u. 12.

Reményeink szerint egy olyan iskola teremődik meg s rajzolódik ki tevékenységünkön keresztül, amely az otthon biztonságát nyújtja, de ugyanakkor nyitott, kreativitásra ösztönző s jól érzi magát benne tanuló s pedagógus egyaránt. Ahová a szülő szívesen hozza gyermekét.

Pedagógiai programunk egyik mottója - álljon e sorok után, amely talán a legmegfelelőbbben fejezi ki hitvallásunkat, küldetésünket: „Szent Anna! Máriának szülője, Te vagy a példakép. Kérj mennyben szent kegyelmet, -Ha kéred megleszen -, Hogy éljen minden gyermek Szentül, erényesen.”

A projektről

Ezúttal is szeretnék köszönetet mondani a bajai Rotary Klubnak, és külön köszönetet szeretnék mondani Lovretity Zoltánnak a lehetőségért, hogy részt vehettünk a Komplex Instrukciós Program továbbképzésein.

A KIP módszert fokozatosan vezettük be iskolánkban, a bajai Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom Utcai Telephelyén. Először felvázoltuk a gyerekeknek az alapelveket és a szerepkörök lényegét, ezeket az osztálytermekbe kihelyeztük, majd megtartottuk az első KIP-es órákat. Ezek sikere osztályonként és tanáronként változó volt, bár a diákoktól általában pozitív visszajelzéseket kaptunk. Igyekeztünk rendszeresen tartani KIP-es órákat, sok egyéb nehézségünk közepette is. Sokat segített volna egy közös adatbank, órávázlatokkal, ötletekkel.

Nagymértékű volt a kollégák módszertani fejlődése, mely a Komplex Instrukciós Program továbbképzéseinek és a mentorok szakmai segítségének volt köszönhető. A kollégák program iránti elköteleződését elősegítette a két mentortól kapott pozitív megerősítés, mind az elküldött, mind pedig a látogatott tanórák tekintetében.

Kollégáim körében érezhető a nagyfokú szemléletváltás, mely a Komplex Instrukciós Program módszertani gazdagságának köszönhető. Munkaközösségi értekezleteken sok szakmai tapasztalatot megosztanak. Több jövőbeli nagy gondolat, projektnap fogalmazódik meg.

A diákoktól is sok pozitív visszajelzést kapnak kollégáim, a gyerekek már várják a KIP-es órákat, kérdezik, hogy mikor lesz újra ilyen óra. A továbbiakban is fogjuk használni a Komplex Instrukciós Program módszereit a tanórákon és a projektnapokon is.

Intézményvezetői tapasztalat

Kollégáimmal együtt nagyon vártuk a KIP módszertanhoz kapcsolódó képzéseket. Sajnos a Covid-19 miatti korlátozó intézkedések miatt hosszabb idő telt el a két alkalom között. Az eltelt idő alatt több személyi változás – elsősorban nyugdíjazás, áthelyezés – is érintette a tantestületet.

A problémákat azonban megoldottuk, és bevezettük telephelyünkön a KIP módszert, és alkalmazzuk a napi munkánk során. A tanulók és pedagógusok reflexióit figyelembe véve kifejezetten pozitívak az első visszajelzések, tapasztalatok. A tanulók számára érdekesek és változatosak a KIP módszertannal tartott tanórák, a tanulók számára nagyon jó a szabadabb légkör.

Természetesen még csak az út elején vagyunk, sokat kell még dolgoznunk, hogy a módszerben rejlő lehetőségeket ki tudjuk használni.

**Sugovica Sportiskolai Általános Iskola
Malom Utcai Telephely**

**Rotary
Club Baja**

KIP előtt

KIP-pel

Szélmalomharc

Nyugalom

Kollégáink mondták...

A 2. osztályosoknál KIP módszerrel tartott magyar irodalom óra tapasztalatai: Egy ismert mesét dolgoztak fel a gyerekek csoportmunkában. Hat tanuló közül egy tanulónál súlyos magatartási problémák és tanulási nehézségek nehezítik részvételét a tanórákon. A KIP-es órán meglepően aktívan, érdeklődően tevékenykedett. A mese eljátszásában elsőként vállalt szerepet, igyekezett minél jobban teljesíteni, fantáziáját megmutatni. Olyan oldalát láthattuk, melyet még nem mutatott meg nekünk. Többiek is nagy lelkesedéssel fogadták a „másfajta” tanórát. Az egymásra figyelést, alkalmazkodást, a várakozást még tanulniuk kell, de igyekszem pozitív irányba terelni őket.

A 2. osztályos tanulók matematika órákon is nagyon várják a KIP-es órákat. Aktívan részt vesznek a tanórákon, a váltott szerepek vállalása nagyon jól bevált. Még tanóra elején össze kell foglalni az adott szerepekhez rendelt feladatokat. Nehézséget okoz, hogy kevesen vannak a tanulók, így vagy kevesebb szerepet osztunk ki, vagy egy tanuló több szerepet kap.

A KIP-es óráimat újra gondolva és elemezve megpróbálok néhány gondolatot leírni. Nagyon jó módszernek tartom. Rengeteg információt tudok eljuttatni a tanulókhöz. A csoportmunka nem újkeletű, régóta használom. A KIP-es csoportoknál tetszik a felelősrendszer, ami tetszik a tanulóknak is. A nagy gondolat megfogalmazása kihívást ad a tanár számára is. Nem egy sima célkitűzés. A tanulók szabad mozgása a téma feldolgozása alatt aktívává teszi őket. Nagyon fejleszti a kreativitást, kooperációt.

A tanulóknak tetszik ez a forma. A nevelőnek viszont az előkészületek rengeteg időt vesznek igénybe. Szerintem egy jó képességű osztályban nagyon jól működik.

Jól használható az összefoglalásoknál vagy az olvasmányok feldolgozásánál. Különböző mértékben lehet motiválni a gyerekeket. Érdekesebb az óra, kiszakítja a tanulókat a monotonitásból. Azok is aktívak lehetnek, akik órán teljesen passzívak. Nagy teher és sok plusz munka a felkészülés.

Az 5.d osztályban nagy népszerűsége tettek szert a KIP-es órák, ugyanis az osztály egy része nagyon szeret rajzolni, vágni, ragasztgatni. A dráma-játékos megoldások is elnyerték a tetszésüket, szeretnek szerepelni. Szeretik hallatni a véleményüket, úgyhogy az érvelős feladatokban is ügyesek.

Ahogy kezdődött...

Miután a Losi Suliban Komplex Instrukciós Program szerinti órát láthattunk a kollegámmal - a tapasztalatokat átadva a tantestületünknek, a Cházár András EGYMI Bárczi Gusztáv Tagintézménye munkatársainak, majd megszavazva a Rotary Club Szentendre által felajánlott képzésen való részvételt - sejtettük, hogy izgalmas időknél nézünk elébe. Ezt tetézte a világvárvány hatása, mely magát a képzést és a kivitelezést is időben eltolta.

Azonban a képzőcég rugalmassága, a mentorok segítőkészsége és türelme mégis eljuttatott minket a célig. Tagintézményünkben a tanultakat nem tudjuk egy az egyben kivitelezni, mert a módszert a különleges gyerekeinkhez kellett adaptálni. A kisebb hatékonyságú cselekvéstervezés és az alacsonyabb szintű szövegértő olvasás miatt a frontális irányítás tovább megmarad, mint a többségi iskolákban. Persze az eltelt időszak alatt magunk is megtapasztaltuk, és a hospitálások során a kollegáknál is láthattuk, hogy ezen a területen is van előrelépés. Az állapotuknak megfelelő feladatadás, a cselekedtető kihívások, a mindig látványos és kézzelfogható produktumok elkészítése önállóbb feladatvégzésre ösztönzik a tanulókat, a tanári irányítás szerepe egyre inkább csökkenhetett.

A KIP az intézményben

A kollégák visszajelzései is pozitívak. Jó megtapasztalni, hogy az esetenként egykedvű vagy az órát bomlasztani akaró diák is aktív részévé válik a történéseknek. Ismert, hogy tanulóink többségénél a beszédértés és figyelem zavara is jelen van. Ennek következtében hamarabb kifáradnak és a délutáni időszáv felé haladva a tanulásra való motiválás egyre nehezebb. Azonban a KIP-es órákat bármikor is tartjuk, mindig nagy érdeklődéssel fogadják a gyerekek, hatalmas örömforrás számukra és várják a következőt.

Eredményeink

Az idei tanévben is beépítettük a munkatervünkbe a KIP-es órák megtartását. Emellett módszertani fejlődésnek tekinthetjük, hogy a közismereti órákon és készségtantárgyakon kívül, a pályaaorientációs napot is ezzel a metodikával tartottuk. Az állomásokon a már ismert nagy gondolat, motiváció alkalmazásával, csoportalakítással, a szerepek kiosztásával, a forrásanyagok és az eszközök sokszínűségével, az élvezetes csoport és egyéni feladatokkal kiválóan sikerült, ami az óravégi értékelésben is jól megmutatkozott. A második félévben a Költészet napját és Fenntarthatóság című projekthetünket is a KIP módszerre építjük.

Azt gondolom, hogy a szemléletváltás megtörtént, a jövőképünkbe beletartozik a KIP alkalmazása. Erre erősít az is, hogy képzésen részt nem vett kollégáknak is lehetőséget adunk hospitálásra, tanulásra. Az országos pedagógushíány, a járvány okozta sok helyettesítés mellett a KIP órákat megelőző felkészülés a pedagógusoknak nagyon kimerítő, anyagilag is megterhelő. Erre vezetőként oda kell figyelni. Az éves munkaterv készítésénél a fokozatosság elve érvényesül, lassú léptekben haladunk, de egyre több óraszámban alkalmazzuk ezt a módszert. Szintén az év eleji tervezésnél a költségvetésbe is bekerült a KIP órák alapanyagigényének a finanszírozása, melyet így részben a fenntartó áll. A szülők felé még egy kicsit adósak vagyunk, hisz az egészségünk védelmében a nyílt órák elmaradnak. Ők a gyermekeik beszámolójából, és a fotókból tájékozódhatnak a módszer hatékonyságáról.

Nagyon köszönjük a mentorainknak – B. Nagy Évának, Dr. Dankáné Hány Ildikónak és Rábel Margitnak - a sok segítséget, a Rotary Club Szentendrének a lehetőséget. Köszönöm Kollégáimnak a fáradtságos, de kiváló tervezést és a gyönyörű megvalósítást!

Kollégáink mondták...

A foglalkozások során a gyerekek többet kommunikáltak egymással, amit eddig hiányoltam. A kiscsoportos munkavégzés előnye, hogy nagyobb koncentrációt és odafigyelést igényel tőlük, főleg úgy, hogy meghatározott időre kell teljesíteniük a feladatot. A konfliktusok száma lecsökkent, inkább egymást biztatják. Türelemre, elfogadására tanítja őket. Legtöbbször úgy érzik, hogy ez egy jó játék.

Balogh Mihályné

A tapasztalataim alapján a KIP-es órák akkor tudnak sikeresek lenni, ha a feladatok a komfortzónán belül maradnak. Nagyon apró léptekben tudjuk tágitani ezt. Az együttműködés a jobb képességűeken múlik, a többieket nehéz bevonni. Az ehhez szükséges türelmet fejleszteni kell még. Ennek ellenére sokkal jobban élvezik ezeket az órákat, és több információ is tapad meg. Így a felkészülés nehézségei (időhiány, anyagi ráfordítás) mellett is lelkesítő a feladat.

Benzsay Réka

A legjobb dolog a KIP-es órában az, hogy a kortársak közötti párbeszédet, interakciókat ösztönzi, várja el. Ez pont azokat gyerekeket készíti, akik alap esetben keveset kommunikálnak egymással. A KIP óraterve, az óra kötött elemei struktúrája, kiszámíthatósága nyújt az autizmussal élő tanulóknak számára.

Hasznos és jó érzés kilépni a hagyományos pedagógus szerepkörből: irányítás helyett megfigyelőként és segítőként venni részt az órán. Az óratervek összeállítása fejleszti a pedagógus kreativitását és biztosítja számunkra a változatosságot és szabadságot. A KIP segíti a gyermekek közötti együttműködés kialakítását, ez többet ér bármilyen tudásanyagnál.

Cséfai Judit

Az értelmileg akadályozott tanulók körében nyilvánvalóvá váltak azon gyerekek képességei, akik tudnak nyílt végű feladatot végezni: szituációk eljátszása, rajzolás, kép ragasztása, gyurmázás. A gyerekek élvezték a KIP órákat. Nekem segített az előírt óravázlat a módszeres készüléskor. A készüléskor alatt én is szereztem új ismereteket. Esztétikus képeket, egyéni feladatokat készítettem.

Gabriel Veronika

Magam sem gondoltam, hogy a feladatokba egyébként passzív autista tanulók is bevonhatók egy-egy feladattal, és elfogadják a segítséget társaiktól. A gyerekek képesek voltak arra, hogy egymást segítsék a feladatokban, tudtak egymással kooperálni. Megkockáztattam a szimbolikus gondolkodást igénylő feladatokat, és volt olyan tanuló, akinek ezt sikerült megugrani. Pozitívumnak mondták, hogy sokkal izgalmasabb volt, mint egy sima óra. Az óra alatt nem jelentkezett semmilyen magatartászavar.

Kovács Judit

Az összetett feladatok előhívták a gyerekek különböző képességeit. Lehetőség nyílt a gyengébb tanulók képességeinek új szituációkban való meg-

figyelésére, s esetenként olyan erősségeikre világított rá az adott helyzet, melyekre a későbbiekben építeni lehet fejlesztésük során is. A sok laminált anyag, kép, eszköz, tárgyak már önmagukban is figyelemfelkeltő, aktivizáló, motiváló hatásúak voltak gyermekeinknél. Tevékenykedéseik örömet, élményt hoztak a megfáradt hétköznapiakba. Mindenki valamilyen szinten hozzájárult csoportja sikeréhez.

Nagy energiákat fektettünk a készülésekbe, de ennek köszönhetően mélyebben, árnyaltabban tekintettünk az óratervezésekre, többféle módszer, munkaforma (dramatizálás, vizualizáció, kiselőadás, rendszerezés, vita stb.) megfordult a fejünkben. Kihívás a tervezés, különösen különleges gyermekeink esetében. Kreatív megoldásokhoz kell nyúlni, másképp gondolkodni, s ettől válik izgalmas feladattá egy KIP-es óra átgondolása, megtartása. Rendszeres időt, plusz feladatokat, részfeladatokat kíván a lelkiismeretes felkészülés.

Lamos Vera

A KIP-es órák a diákoknak sokkal stresszmentesebbek voltak, sokkal kevésbé érezték, hogy elvárásaim lennének. Vidámabb volt a hangulat, és sokkal nagyobb a cselekvési és önrendelkezési szabadság. Jobban figyeltek egymásra. Bátrabban mondták ki azt, ami bennük volt. Mertek önmaguk lenni.

Morva Zsuzsanna

A KIP tanóra a tanulóknak új ingereket és tanulási élményt adott. Az általam megtartott és megfigyelt órákról együttesen elmondható, hogy a nebulók szerették, és érdeklődtek az új ismeretek befogadása iránt. A gyermeki lelkesedést sikerült a módszer által fenntartani, és az új tényanyag a későbbiekben is könnyebben volt előhívható az emlékeikből. A módszer által nyújtott felkészülés során többet vittem bele, és az extra munka nem volt megterhelő, látva a végeredményt. Ezen órák látogatása során észrevehető volt, hogy azon tanulók, akik amúgy az adott tantárgyért nem rajonganak, nagy kedvvel és odafigyeléssel végezték munkájukat.

Pereházy Gergő

A megtartott KIP-es foglalkozásokon az osztályom felülmúlta az elképzeléseimet. Problémáikból kifolyólag a csapatmunka, az együtt gondolkodás nem a szó valódi értelmében valósult meg. Egymás mellett dolgoztak, mindenkinek voltak önálló elképzelései, de mégis közös munka született. A munka során figyelemmel követték társaik tevékenységét, a produktum végül kerek egészévé állt össze, melyhez mindenki képességeihez, fantáziájához mértent hozzá.

Soos Eszter

A legújabb élmény, hogy a KIP-es pályaeirinetációs napunkon a mi választott szakmánk, a virágkötészet volt. Az óra lehetőséget adott a gyerekeknek új eszközök és anyagok megismerésére, használatára, a tanulók hamar elsajátították ezeket. Az egész órára jellemző volt az alkotás öröme, és a társakkal való igazi összhang. Megvalósult ezen az órán többek közt a kreativitás, szépipérezék, ízlés és a növények ismeretének fejlesztése is. Szívesen vettek részt ebben a munkában, mindenkinek egy szép alkotás létrehozása volt a cél. Minden felhasznált anyagot ők választottak ki figyelve a színék összhangjára, és arra, hogy a feladatnak megfelelőt (csokor, asztaldísz) alkossanak. A gyakorlatban tapasztalhatták meg ennek a szép szakmának egy részét. Mindegyik csapat minőségi munkát végzett!

Ujházi-Vég Ágnes

Eddig leginkább a kirándulások, a táborozások alkalmával tapasztaltam, hogy a tanulók sokkal több oldalukat mutatják meg, mint amit korábban a tanórák alatt látni engedtek. A KIP órák alatt visszajött ez az élmény. Nagyon jó volt látni a lendületes hozzáállást, a tényleges párbeszédet, egymás biztatását. Az óra végén kiült az arcukra a büszkeség. Az, hogy van választási lehetőségük a feladatok megoldása során, sokat fejleszt a rugalmasságukon, döntési képességükön, ami a mindennapi életben is fontos készség. Szeretem az előkészületek során szép, színes kivitelben elkészíteni a forrásanyagokat, az eszközöket, abban bízva, hogy ez a tanulókat is igényes kivitelzésre motiválja. Vezetőként a kollégák munkájában is ezt tapasztalom. Időt, fáradságot, anyagiakat nem sajnálva alkotnak.

Therneszné Magyar Katalin

A tanulásban akadályozott gyermekek jellemzője, hogy kevésbé nyitottak, motiváltak az új dolgok megismerésére. A foglalkozások önállóságra, kreativitásra serkentő felépítése minden alkalommal felkeltette az érdeklődésüket. Élvezték a lehetőséget, hogy saját kompetenciájuk tudatában cselekedhettek, és ők szabhattak irányt a feladatmegoldásokban. Ezek közös elvégzéséhez elengedhetetlen pontos, egyértelmű üzenet átadás és befogadás, a nyílt kommunikáció gyakorlása, fejlődése az életben való boldogulásuk alapvető feltétele.

Váradí Judit

KOMPLEX INSTRUKCIÓS PROGRAM CHÁZÁR ANDRÁS EGYMI BÁRCZI GUSZTÁV TAGINTÉZMÉNYE

2000 Szentendre, Kovács László u. 3.

06-26-310-060

Csoportmunkán alapuló, esélyegyenlőséget növelő, élményt adó tanulási-tanítási módszer a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott és autizmussal élő gyermekekre adaptálva gyógypedagógiai iskolánkban

Mennyi az annyi?

- élményadás
- sokféle képesség egyidejű kezelése
- együttműködés erősítése
- elfogadás, türelem, kivárási segítése
- egyszerű szimbólumok, instrukciók értelmezése
- feladatok megoldása csoportmunkával
- kooperativitás működtetése a közös tanulási folyamatban
- információgyűjtés forrásanyagból
- képi és szöveges információk együttes feldolgozása...

„Hogy értsd, egy pohár víz mit ér...”

... ahhoz sivatag kell.”

Többet észrel,
mint erővel

„Könnyű rombolni, nehéz, építeni.”

MELLÉKLETEK

Stenczinger Csilla

ÓRALÁTOGATÁSI SZEMPONTSOR A KIP-ES TANÓRÁK ELEMZÉSÉHEZ A PEDAGÓGUS MINŐSÍTÉSI KOMPETENCIÁK INDIKÁTORAI ALAPJÁN

1. A módszertani segédanyag célja

A pedagógusok minősítése során használt szempontrendszer alkalmazásának támogatása a KIP módszerrel tartott tanórák/foglalkozások során. A kilenc kompetenciaterület, az indikátorok értelmezése KIP-es órákon segítséget jelent a pedagógusoknak a tervező munkában. A hospitáló kollégák, a szakmai munka vezetői, az iskolavezetés, a szakértők számára az óraelemzéshez konkrét mondatbankot adunk. Az óralátogatások során a KIP-es órák sajátosságaira fókuszáló segédanyag használható gyakorlói pedagógusok, szakmai- és iskolavezetők, valamint szakértők számára is. A pedagóguskompetenciák értelmezését szempontsorról segítjük. Ez a szempontsor szakértők számára segítséget ad a portfóliók elemzésekor és a védés során is. A kilenc kompetenciaterületet, az indikátorokat az óralátogatók szóvegesen és a minősítés során alkalmazottak szerint pontszámokkal is elemezhetik, értékelhetik. A tanórát/foglalkozást tartó kolléga felkészülés előtt megismerheti a szempontsorról, ezzel tudatosabbá teheti felkészülését, tervezőmunkáját.

2. A módszer alkalmazási lehetősége, területe

Hospitálások, nyílt órák, képzések, pedagógusok minősítésekor, tanfelügyelet során használható a segédanyag. A pedagógus a szempontok figyelembe vételével tervezői munkájának tudatosságát biztosíthatja. A segédanyag a gyakorlatban könnyen használható: mondatbank, jegyzetelési lehetőség, pontszámmal történő értékelés, egyéb megjegyzések.

3. A módszer rövid leírása

A pedagógus minősítések/tanfelügyeletet során alkalmazott kompetenciaterületeket, indikátorokat értelmezhetővé teszi a KIP-es tanórák/foglalkozások elemzésekor. A hospitáló kolléga a dokumentumok elemzésekor és a közvetlen megfigyelés során a felsorolt tevékenységeket értelmezheti. A tapasztalt elemeket kiemelheti, jegyzetekkel láthatja el. Az értékelés során a segédanyag mondatbankként is működik. Amennyiben az értékelés pontszámokkal történik, ez is rögzíthető, indoklással ellátható. A segédanyagban kompetenciánként és összefoglalásként is szóveges értékelés rögzíthető, a tanfelügyeleti gyakorlatot is segíti ezzel. A pedagógus tervezéskor kompetenciánként nyomon követheti tevékenysége tudatosságát.

4. A módszer alkalmazási tapasztalatainak, buktatóinak, kritikus pontjainak bemutatása

Az anyag terjedelme, kompetenciánkénti felosztása, tördelése jól használhatóvá teszi a szempontrendszert.

Használható többféle módon:

- A segédanyagba való közvetlen jegyzeteléssel.
- A segédanyagban, a megjelenő indikátorok aláhúzásával.
- Takarékos használatát kipróbálva, segédlapra jegyzetelve, a segédanyagot folyamatosan használva forrásként.
- Csak néhány előre jelzett indikátor vizsgálatához. (Nem gyakorlott óraelemzőknek így könnyebb.

Valamennyi KIP órai elem megjelenik az anyagban. A segédanyag fogalomhasználata lehetővé teszi a könnyed szóbeli és írásbeli értékelést, mert mondatbankként jól szolgál.

A kollégák visszajelzése alapján, a segédanyaggal készített értékelés pedagógus-barát. A tanóra/foglalkozás tervezésétől, a tanóra/foglalkozás eseményein keresztül, a reflexióra is vonatkozik. A pedagógus önértékelését segíti, ha végignézi az indikátorokat, elemezve saját munkáját.

Nehéz az óralátogatás során figyelni és jegyzetelni egyszerre. A szempontok felsorolásánál célszerű aláhúzni azokat a hívószavakat, melyekhez egy-egy megjegyzést fűzve az összefoglaló elemzés/értékelés könnyen elvégezhető.

Számtalan helyi specialitás és pedagógusi lelemény színesíti a tanórákat, ezek feljegyzésére is van mód az elemzőlapon. A pedagógusok önreflexiója során adott információkat az elemzést/értékelést végző pedagógusnak lehetősége van lejegyezni az elemzőlap segítségével.

5. A módszer erőforrásigénye

Digitális vagy nyomtatott segédanyag.

Felhasznált irodalom: OH-Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéséhez (Hatodik, módosított változat)

1. KOMPETENCIA

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 1.1. Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos tudást tükröz.
- 1.2. Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott tantervi szabályozó dokumentumokat és az intézménye pedagógiai programjának a saját szakterületére vonatkozó főbb tartalmait.
- 1.3. Ismeri és tudatosan felhasználja szakterülete, tantárgya kapcsolatait más műveltségterületekkel, tantárgyakkal.
- 1.4. Ismeri és tudatosan alkalmazza a szakterülete, tantárgya sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési, tanítási módszereket, eszközöket.
- 1.5. Ismeri a szakterülete, tantárgya szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.
- 1.6. Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Tanúsítja szaktárgyi felkészültségét, módszertani tudását (KIP).
- A tematikus terv és az óraterv a kötelező dokumentumokhoz (NAT, kerettanterv, intézményi nevelési program, helyi tanterv) és a KIP sajátosságaihoz igazodik.
- A KIP módszertanát adaptívan alkalmazza.
- Terveiben egységben jelenik meg a megismerési folyamat, KIP, egyéb módszerek, eszközök. Folyamatokban gondolkodik.
- Az elvárásait, a feladatokat, az utasításokat szaktárgyának megfelelően, a KIP módszertan szerint, az életkori sajátosságoknak megfelelően fogalmazza meg.
- A tanóra típusának, didaktikai feladatoknak megfelelően, logikusan tervez, KIP módszertan alapján.
- A csoportfeladatok összeállításánál más tantárgyak, műveltségterületek bevonásával éri el célját.
- Motiváló tevékenységek, forrásanyagok, csoportfeladatok kapcsolódnak más műveltségterületekhez.
- Csoportmunka segítségével, menet közbeni tanácsok, segítő eszközök, stb. az elérendő célokat szolgálják.
- A csoportbeszámolókhöz képes segítő kérdéseket megfogalmazni.
- Az egyéni kérdések megválaszolásának segítéséhez, képes kérdések világosabbá tételére, segítő kérdés megfogalmazására.
- Forrásanyag pontos, hatékony kiválasztása (terjedelem, minőség, feldolgozhatóság, stb.), az alkalmazhatóság mérlegelésével történt.
- A feladatok összeállítása szakszerű, logikus sorrend jellemzi.
- A nyílt végű feladatok kreativitása, életszerűsége, kivitelezhetősége megfelelő/jó.
- Az óravázlatban csak olyan forrásanyagot használ, melynek eredetét feltünteti.
- Képes az internet és más források használatára, az alkalmazhatóság szempontjára ügyel. (forrásanyag, képek, ötletek stb.)
- Óratervében, tematikus tervében, reflexióiban szakszerűen fogalmaz, a KIP fogalomrendszerét használja. Ügyel a szabatos megfogalmazásra tervezésnél és óravetetés közben egyaránt.
- Reflexiójában rávilágít az esetleges hiányosságokra, KIP elvárások szem előtt tartásával reflektál.

2. KOMPETENCIA

Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 1.1. Tervei készítése során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tantervi, tartalmi és az intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, oktatott egyének és csoportok fejlesztési céljait.
- 1.2. Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiát, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.
- 1.3. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek, tanulók tevékenységeinek fejlesztése.
- 1.4. Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
- 1.5. A gyermekek, tanulók optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált tanítási-tanulási folyamatot tervez.
- 1.6. Terveiben szerepet kap a gyermekek, tanulók motiválása, motivációjuk fejlesztése.
- 1.7. Tervező tevékenysége során a tanulási folyamatba illeszti a foglalkozáson, a tanórán kívüli ismeret- és tapasztalat-szerzési lehetőségeket.
- 1.8. Megtervezi a gyermekek, a tanulók és nevelt, oktatott csoportok értékelésének módszereit, eszközeit.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Tanúsítja szaktárgyi felkészültségét, módszertani tudását (KIP).
- A KIP módszert alkalmazva az alap-, keret-, helyi tantervek előírásából indul ki.
- Dokumentumaiban összhangban tartja a kompetencia-területek fejlesztési követelményeit, céljait.
- A KIP módszer sajátosságaihoz igazodó egységes folyamatot, munkaformát tervez. Az óra szakaszai logikusan kapcsolódnak egymáshoz.
- Tartja a KIP módszer óravezetését, a tanulókat partnernek tekinti.
- Eszközei illeszkednek a KIP-hez.
- Az időkeretet arányosan használja fel.
- Az alkalmazott KIP módszer szolgálja az óra célját és egyéb nevelési célokat is.
- A csoportfeladatok valamilyen tevékenységen alapulnak (kézművesség, bábozás, riport készítése, dramatizálás, vita, terv készítése, stb.).
- A csoporton belül felelősök rotálódnak, ez ellenőrzötten történik.
- Csoportszervezése tudatos státuszkezelésen alapul.
- Heterogén csoportokat szervez.
- Az előre mutató vitákat, beszélgetéseket szorgalmazza.
- A KIP-es csoportmunka szabályait betartja/betartatja:
- Az egyéni feladatokat a tanulók képességei szerint, differenciálva készíti el.
- Motivációval él: bevezető játék, nagy gondolat, feladatok kreativitása, értékelés, kutatómunka, stb.
- Digitális eszközöket alkalmaz: csoport- és egyéni feladatok, értékelés.
- A feladathoz illő eszközöket használ, kreatív felhasználásra inspirál.
- Iskolán kívüli ismeretek felhasználásával készíti el a csoportok feladatait. Terveiben szerepelnek a csoportbeszámolók, egyéni feladatok értékelésének szempontjai, módjai.
- Tervezi a csoportban végzett munka hatékonyságának értékelését.
- Önértékelést tervez, szempontjait előre közli.
- Egyéni és közösségi értékelést tervez és alkalmaz a tanóra végén.

3. KOMPETENCIA

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 3.1. A tanulás támogatása során építi a gyermekek, tanulók egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermek- és tanulócsoporthoz sajátosságaira.
- 3.2. Figyelembe veszi a gyermekek, a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát.
- 3.3. Felkelti és fenntartja a gyermekek, a tanulók érdeklődését.
- 3.4. Nyugodt és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt.
- 3.5. Feltárja és szakszerűen kezeli a tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.
- 3.6. Ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat a hagyományos és az info-kommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a tanulás folyamatában.
- 3.7. Fejleszti a gyermekek, a tanulók tanulási képességeit.
- 3.8. Az önálló tanuláshoz szakszerű útmutatást és megfelelő tanulási eszközöket biztosít.
- 3.9. A gyermekek, a tanulók hibázásait, tévesztéseit a tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést elősegítő módon reagál rájuk.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Ismeri a kiválasztott csoport képességeit, érdeklődését, és a feladatok kiválasztásánál, összeállításánál épít ezekre az ismeretekre.
- A „Mindenki jó valamiben!” elv érvényesülésére építi tervét, óravezetését.
- A csoporton belüli viszonyokat folyamatosan figyeli, ügyel a folyamatos kommunikációra.
- A kudarckerülő tanítványait biztatja, a háttérből segíti. A lemaradásokat korigálja.
- A csoport perifériájára sodródott tanulót segíti a közösség részévé tenni.
- A tanóra pörgős, különleges, játékos feladatokkal tervezett.
- Az egyéni feladatok megválaszolása tempósan történik. Ügyel a differenciálásra. Vélemény- és döntéshozatalra ösztönöz.
- Interkulturális nevelési elvet alkalmaz.
- A tanár maga is élvezi az órát, együtt él a történésekkel. Folyamatosan biztat, dicsér, ösztönöz, lelkesedik.
- A tanterem tiszta, rendezett, látszanak előző produktumok.
- Az eszközök előre tervezettek és előkészítettek, a terem az óra céljainak megfelelően berendezett.
- A pedagógus ösztönzi a tanulókat az asztali rend betartására, a kulturált közös munkára, a munka tiszta, másoknak is olvasható leírására. A rendfelelős munkáját fontosnak tartja, segíti.
- A pedagógus a helyzetnek megfelelően kommunikál, nem kiabál, nem sürget.
- Ügyel a tanulók közötti egészséges kommunikáció, hangerő betartására.
- A didaktikai feladattól függően a reflexióban átgondolja, hogy az elvégzett tanóra megfelel-e a céloknak.
- Az elakadásokat feljegyzi, gyakorlás során visszatér erre, javítja.
- A forrásanyag változatos, hiteles, motiváló, digitális, művészeti alkotás, több érzékszervre ható, stb. Tudatosítja a forráskezelés etikai normáit.
- Kompetenciafejlesztés több területét átfogja: kommunikatív (megbeszélés, vita, tanakodás), kognitív-képzleti (gondolkodási, észlelési képesség), pszicho-motoros (cselekvési), kézügyesség (sajátos, egyéni képességek) megjelenésére buzdít.
- A nyílt végű feladatai, a csoportmunka az önálló tanulást is támogatja. Felkészíti az önálló tanulásra.

4. KOMPETENCIA

A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 4.1. A nevelés-oktatás folyamatában a gyermekek, a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.
- 4.2. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, a tanulók komplex személyiségfejlődését.
- 4.3. Tiszteletben tartja a gyermekek, a tanulók személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, a gyermekekhez, a tanulókhöz felelősen és elfogadóan viszonyul.
- 4.4. Megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal az érintett korosztályra a tantervi, tartalmi szabályozókban meghatározott egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket.
- 4.5. Tudatos értékválasztásra és a saját értékrendjük kialakítására ösztönzi a gyermekeket, a tanulókat.
- 4.6. Tudatosan alkalmazza a gyermekek, a tanulók sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket.
- 4.7. Felismeri a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődési – és az esetleg jelentkező tanulási nehézségeit – s képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.
- 4.8. Felismeri a gyermekekben, a tanulóknál a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakozását.
- 4.9. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek, a tanulók esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Csoportbeosztásokat irányítja, ügyel a heterogén összetételre.
- Szerepek szétosztását rotálja, ellenőrzi.
- Nyílt végű feladatok tervezésénél komplex fejlődést biztosító tevékenységekre készítet.
- Forrásanyag kiválasztása egyetemes értékeket mutat be, értékítéletre ösztönöz.
- Folyamatos jelenlétével biztosságot ad, segítséget nyújt.
- Egymás iránti tiszteletre nevel. A csoport szabályrendszerét közösen alakítják ki, ezeket betartja, betartatja.
- Konfliktusok megelőzése aktív munkára ösztönző feladatokkal történik. (rendfelelős)
- Nyelvi nehézséggel küzdők elfogadtatása, fejlesztése a foglalkozás alapértéke.
- A nyelvhasználati tudatosságot fejleszti, példát mutat.
- Tanulóit megfigyeli a tanóra alatt, segítséget kér szakemberektől, probléma esetén konzultál.
- Az alapkészségeket a tanuló egyéni fejlődéséhez maximalizálja.
- Tehetségeket be tudja azonosítani, fejleszti. (Nem tantárgyhoz kötött tehetséget is.)
- Az emberi értékeket (pl.: egyetemes, európai, nemzeti művészi alkotások) mutat be, értékítéletet fejleszt.
- A tanulók értékesnek és fontosnak érzik munkájukat. Ezt jelzi, megerősíti a tanuló és a közösség felé.

5. KOMPETENCIA

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 5.1. A pedagógus az általa vezetett, fejlesztett gyermek- és tanulócsoporthoz fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, sajátosságaira alapozza.
- 5.2. Megteremti az általa irányított nevelési, oktatási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- 5.3. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.
- 5.4. Ösztönzi a gyermekek, a tanulók közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességeiket, fejleszti a tanulóknál az érvelési kultúrát.
- 5.5. A gyermekek, a tanulók nevelése, oktatása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő pedagógiai helyzeteket teremt.
- 5.6. Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, a tanulók és tanulóközösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságokra.
- 5.7. A gyermekeket, tanulókat egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet-mentességre neveli.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- A heterogén csoportok kialakításánál törekszik az elfogadó, segítő közösségek összeállítására.
- A feladatok, eszközök, módszerek, segítségnyújtás, kommunikáció, motiválás az életkori sajátosságoknak megfelel.
- Csoportok kialakítása irányított módon történik, heterogén összetétel érdekében.
- Ismeri a csoport és egyének szükségleteit, erre alapozza munkáját.
- Közös munkára, egymás elfogadására nevel.
- A csoportmunka során megelőzi/beavatkozik a konfliktusokba.
- Resztoratív technikát alkalmaz.
- Az alternatív feladatmegoldásokat elfogadja, ösztönzi.
- Megbeszélésen, vitán, közös gondolkodáson alapuló csoportmunkákat tervez.
- Az együttműködés és a versengés egészséges egyensúlyára törekszik.
- Háttérbe vonul, onnan irányít.
- Csoportbeszámolókkal alkalmával támogatja a beszédkészséget és gondolkodást.
- Ösztönzi a tanulókat a közös szabályrendszer betartására, a toleranciára, nyitottságra.
- Feladataiban szerepet kap az előítélet-mentes szemlélet.
- Tudatosítja tanulóiban egymás véleményének meghallgatásának fontosságát.
- Pozitív megerősítéssel motivál.
- Kommunikációja példamutató, ezt a csoport tagjaitól is megköveteli.
- A tanulók fejlődés-lélektani ismerete mellett a pedagógus törekszik a korosztály érdeklődési körének megfelelő önképzésre is.

6. KOMPETENCIA

Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 6.1. A tantervi tartalmakat a gyermekek, a tanulók egyéni pedagógiai-pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptívan alkalmazza.
- 6.2. Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-oktatási folyamatban célzottan alkalmazza a diagnosztikus, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.
- 6.3. Változatos, a szakterülete, a tantárgya sajátosságainak és az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési-értékelési módszereket használ.
- 6.4. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.
- 6.5. A gyermekeknek, a tanulóknak személyre szabott értékelést ad.
- 6.6. A gyermeki, a tanulói tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében.
- 6.7. Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek, a tanulók személyiségének fejlődésére.
- 6.8. A gyermekek, a tanulók számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak.
- 6.9. Elősegíti a gyermekek, a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.
- 6.10. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési-oktatási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a tanulókkal, szülőikkel.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Tanórai értékelései a tanulási folyamat részét képezik, segítők, motiválóak.
- Egyedi, adaptív értékelési ötleteket alkalmaz a tananyaghoz, vagy a közösséghez alkalmazkodva.
- Tanulói megfigyelései alapján csoport, osztály, és egyéni értékeléseket végez, azokat elemzi, felhasználja nevelő-oktató munkája során.
- Szociometriát készít, elemzi, törekszik a peremhelyzetben lévők bevonására.
- A tanóra során a csoportokon belül az egyének feladatát is nyomon követi.
- Tanóra végén csoportra vonatkozóan és egyénileg is értékeli, helyt ad a konzultációra.
- Meglátja azokat a pillanatokat, melyek az értékelés során egy-egy tanuló önbizalmát növelik.
- Reflexióiban elemzi a tanórák tanulságait, és figyelembe veszi a következő tanórák tervezésénél.
- Csoportos, egyéni önértékelést (nem sablonos) biztosít, ezekre reflektál.
- A tanulók, ill. a csoportok/közösség teljesítményét önmagához viszonyítva értékeli, elemzi.
- Reflexióiban elemzi a tanórák tanulságait, és figyelembe veszi a következő tanórák tervezésénél.
- A csoportfeladatok kiosztásánál egyértelműen közli elvárásait, az értékelésének módját.
- A produktumokat megosztja az iskolai közösséggel, szülőikkel.

7. KOMPETENCIA

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 7.1. Segíti a gyermekeket, tanulókat, hogy megértsék a nem fenntartható és a fenntartható fejlődés különbségeit
- 7.2. Kihhasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- 7.3. Lehetővé teszi a tanulók számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- 7.4. Segíti tanulóit, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- A motiváció, forrásanyag, egyéni feladatok a környezetvédelemhez kapcsolódnak.
- Pozitív példákat mutat be a környezettudatos életmódra nevelés során.
- A használt eszközök újrahasznosíthatóak, ezt tudatosítja.
- Anyag- és eszköztakarékosság az eszközök, anyagok használata közben.
- Órai beszélgetés, vita közben a lehetséges jövőről környezettudatosan cserélnek eszmét.
- A terem dekorációjában, a tanulói munkákban megjelenik a környezettudatosság.

8. KOMPETENCIA

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

8.1. A gyermekek, a tanulók nevelése-oktatása érdekében kezdeményezően együttműködik a pedagógustársaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és szülőkkel.

8.2. A gyermekekkel, a tanulókkal történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek, a tanulók személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.

8.3. Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.

8.4. Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.

8.5. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Együttműködik kollégáival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel, KIP munkaközösséggel.
- Tanórán kívüli projektekben is alkalmazza a KIP módszer lehetőségeit.
- Kommunikációjával az intézményt, az alkalmazott módszert képviseli.
- Kulturált szóbeli és írásbeli kommunikációval él.
- Lehetőséget teremt KIP-es foglalkozásainak látogatására (nyílt órák, hospitálás, szülők bevonása, stb.)
- Tanórai megfigyelőjének véleményét beépíti a további munkájába.
- Aktívan részt vesz KIP-es megbeszéléseken, vitákban, képzéseken.
- A KIP munkaközösség munkájában aktívan részt vesz, tudását megosztja, pedagógustársai ötleteit adaptálja.

9. KOMPETENCIA

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Az Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez című kiadványban megfogalmazott indikátorok:

- 9.1. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, alkalmazkodik a szerepelvárásokhoz.
- 9.2. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársaival, a gyermek, tanuló fejlődését támogató más szakemberekkel.
- 9.3. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet is vállal.
- 9.4. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi.
- 9.5. Fontos számára szakmai tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza.

Az óralátogatás során vizsgálható szempontok:

- Személyiségjegyeit, tudását beépíti a tanórába, hitelesen kommunikál.
- Ötleteivel másokat is inspirál, szakmai együttműködések aktív résztvevője.
- Bemutatóórákat vállal, a pedagógusok belső/külső képzésében részt vesz.
- Tudását, tapasztalatait megosztja munkatársaival. Javaslatoakat tesz.
- Tanórai dokumentumait összegyűjti, reflexióval látja el.
- KIP munkaközösség/team/csapat aktív tagja.
- Keresi az új módszereket, továbbképzzi magát, önképzéssel fejleszti ismereteit.
- A KIP módszertant folyamatosan fejleszti, új lehetőségeket keres.
- Igénye van az innovációkra, nyitott a befogadásra.
- Kialakult elképzelése van a pedagógus életpályán történő előrehaladásában.

1. MINTAÓRA

MAGA A SÖTÉT, DE BENNE REJLIK A LÁNG ÉS A FÉNY

Készítette: Szalontai Éva

Budapest XXI. Kerületi Móra Ferenc Általános Iskola

1. Pedagógiai, didaktikai információk

1.1. Általános információk

Műveltségi terület: természettudományos

Tantárgy: kémia, 8. évfolyam

Tanítási egység: A szén

Nagy gondolat: Maga a sötét, de benne rejlik a láng és a fény

Az óra didaktikai feladatai: Új ismeretek szerzése, feldolgozása

Tantárgyi kapcsolatok: földrajz, biológia, fizika, magyar irodalom, rajz.

Csoportok: 4x5 fő

1.2. Az óra szerkezete (időkerete)

- Bemelegítés: 2 perc
- Motiváció: 3 perc
- Csoportmunka: 15 perc
- A csoportok beszámolója: 12 perc
- Egyéni feladatok megoldása: 3 perc
- Egyéni feladatok ellenőrzés: 6 perc
- Összegzés: 2 perc
- Az óra értékelése: 2 perc

1.3. Belépő tevékenységformák

- Ismeretszerzési és feldolgozási képességek
 - Információk gyűjtése a kiadott forrásanyagok szövegéből.
 - Képi információk gyűjtése.
 - Képi és szöveges információk együttes kezelése.
 - Egyszerű írásos források szövegének megértése, értelmezése.
- Kifejezőképességek
 - A megismert fogalmak, összefüggések alkalmazása élőbeszédben.
 - Szóbeli szöveg alkotása olvasott szöveg értelmezése alapján.
 - Szituációk eljátszása, megjelenítése.
 - Rajz készítése tárgyról, tabló, plakát készítése.

1.4. Eszközsükséglet

- papír, filctollak, zsírkréták, színes ceruzák
- ragasztó, olló
- tablet, projektor

1.5. A foglalkozás célja

A tanulók együttműködésen alapuló csoportfeladatai során a szénről (szűkebb vagy tágabb környezetünk egyik legfontosabb anyagáról) kapjanak a forrásanyagokon keresztül természettudományos ismereteket, információkat. Szöveges és képi forrásanyagok feldolgozásával bővítsék ismereteiket és fejlesszék képességeiket, mint:

- olvasáskészség
- szövegértés
- lényegkiemelés
- szóbeli kifejezőképesség
- írásbeli kifejezőképesség
- képi ábrázolás
- saját vélemény kialakítása
- együttműködési készség
- közös döntéshozás
- vita, megbeszélés
- érvelés
- dramatizálási képesség
- rajzkészség

1.6. Forrásanyag a vázlatban megjelölt webes forrásokon kívül:

- Maróthy Miklósné: Kémia 12-14 éveseknek (Konsept-H 1995)
- Szervetlen kémia 8 (Mozaik 2018)
- Kémia 8 OFI 2019)
- Wikipédia

(A vázlatban megjelölt webes tartalmaknál a hozzáférés ideje: 2021. november 20.)

2. Az óra menete

2.1. Bemelegítés

Nagy gondolat: MAGA A SÖTÉT, DE BENNE REJLIK A LÁNG ÉS A FÉNY

Feladat: Miről szól Jókai Mór *Fekete gyémántok* című regénye?

2.2. Motiváció

Feladat: képek megtekintése a Mecseki Bányászati Kiállításról

https://www.youtube.com/watch?v=_s55aYj87yY

2.3. Csoportalakítás

A csoportalakítás módja: az előző órán kialakított csoportok más szereposztással.

2.4. Csoportfeladatok

1. csoport feladata: Az aktív szén felületi megkötő képessége és felhasználása
2. csoport feladata: A gyémánt értéke ékszerekben
3. csoport feladata: A grafit felhasználási területei
4. csoport feladata: A kőszenek képződése

1. csoport feladata:

Olvassátok el a forrásanyagban az aktívszénről, faszénről és koksZRól szóló információkat!

Beszélgjétek meg, hogy milyen anyagokat köt meg az aktív szén (faszén, koksZ) a felületén!

Csoportosítsátok a mesterséges szenek egyéb alkalmazásait!

Készítsetek tablót a mesterséges elemi szenek felhasználásairól!

FORRÁSANYAG

Mesterséges elemi szenek

Aktív szén

Az aktív szén nagy felületű, porózus szerkezetű szén. Vírusos vagy baktérium okozta hasmenésre, ételmérgezés kezelésére régóta alkalmazott az úgynevezett *carbo activatus*, magyarul aktív szén.

Az aktív szenet növényi anyagokból, nagy adszorpciós képességű anyag előállítására alkalmas elszenesítési eljárással készítik.

Egy i. e. 1550-ből való papirusztekercs is említi már, hogy az aktív szén igen hatékony ételmérgezések esetén. 1813-ban egy Bertrand nevű kémikus nagyközönség előtt bevett 5 gr arzént (1 púpos kávéskanálnyit), ami 150 ember halálához elegendő. 1831-ben pedig egy francia professzor, Pierre-Fleurus Touéry akadémikus kollégái szeme láttára halálos mennyiségű sztrichnint vett be, majd annak hatását aktív szén segítségével semlegesítette, így túlélte az esetet. Ez azt bizonyította, hogy az aktív szén rendkívül hatásosan képes különböző gyomor- és bélrendszeri mérgezések megszüntetésére.

Felhasználása:

- gyógyászatban
- gázmaszkokban
- konyhai elszívókban
- a vegyiparban, a gyógyszeriparban különböző anyagok megkötésére
- ivóvíz-tisztításban
- az édesiparban cukorka (pl. Negro) színezésére

A szénnek az ún. aktív felülete igen nagy, egy gramm szén felülete nagyjából 500 négyzetméter nagyságú, ami körülbelül 2 tenispálya méretének felel meg. Ezen a felületen köti meg a baktériumokat, vírusokat, ezzel megakadályozva azok felszívódását a szervezetbe. Az adszorpció (megkötődés) gáz, gőz vagy folyadékok megkötődése egy szilárd felületen. Az adszorpció során egy szilárd porózus anyag (pl. aktív szén) megkötö a kívánt szennyeződések. Ennek jelentős szerepe van gázok, illetve folyadékok tisztításánál.

Napjainkban a faszén szinte kizárólag grillezéshez használatos, és papírsákokban kerül forgalomba. Egykor az iparosok vaskohászatokban, feketelőpor előállítására, a lakosság pedig vasaláshoz használta.

A szénégetés (faszénégetés) hagyományos erdei foglalkozás. A faszén készítéséhez gyertyánt, bükköt, kőrist, cserfát használnak. A fát boksába rakják, a vastagabb fákat, törzseket rendszeren középre helyezik, három rend majdnem függőlegesen egymásra állított fából rakják, így itt a magassága eléri a 3–3,5 métert, majd földdel betakarják. A boksát a tetején gyújtják be, majd 8–12 napig lassan égetik, azután egy napig pihentetik. Maga az égés nagyrészt oxigénszegény környezetben történik.

Faszénégető boka

Koks

Faszénégető boka keresztmetszete

Ha ásványszerűen a levegő kizárása mellett magas hőmérsékleten hevítene, a benne levő víz és szénhidrogén gázalakban elillan és csak tiszta szén marad vissza. A fekete kőszénből visszamaradó koks fémfényű, kemény, az üveget karcolja, és nagy hőfejlesztő képessége miatt a legjobb tüzelőanyag nagy hő előállítására. Ezért általánosan használják a fémkohók nagyolvasztóiban, illetve fűtőgáz előállításához víz redukciójával.

Egyéni feladatok:

1. Mekkora 1 gramnyi aktív szén felülete?
2. Mondj példákat mire használták régen a faszénét!
3. Milyen alakzatba rakják a fákat a szénégetéshez?
4. Mit állítanak elő az ásványi szén hevítésével?
5. Mikori az első írásos emlék a szén egészségügyi hatásáról?

2. csoport feladata:

Sokan vásárolnak karácsonyi ajándékként ékszert szeretteiknek. A stábotok azt a feladatot kapta, hogy készítsen interjút a híradó számára egy ékszerésszel, aki ért a gyémántok megmunkálásához. Olvassátok el és beszéljétek meg a forrásanyagokban található információkat, tanulmányozzátok a képeket is! Csináljatok szereposztást, beszéljétek meg a kérdéseket illetve a válaszokat, és játsszátok el a riportot!

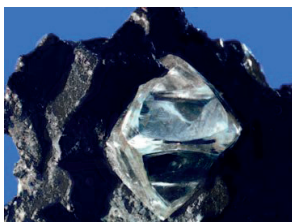
FORRÁSANYAG

A gyémánt

A gyémánt elemi szén ásvány és egyben a legjelentősebb drágakő. Átlátszósága és fénye kiváló, fénytörése és színszórása a legmagasabb fokú, ez adja gyönyörű tündöklését, ragyogását. Rajta kívül nincs más drágakő, amely csak egyetlen elemből állna: a gyémánt szénatomokból áll.

Nyers gyémántok kőzetbe ágyazódva

A gyémánt szerkezete

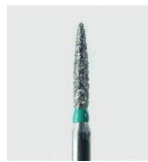
A gyémántkristályok rendszerint kifejlett lapokkal fordulnak elő: magmából lebegve kristályosodtak ki. A gyémánt anyaga, a magmában oldott állapotban levő szén lassan hűl ki, és a gyémántkristály mindaddig növekedik, míg szénutánpótlás létezik vagy amíg a magma körül nem zárja az ásványt, és az megszilárdul.

Tetraéder (szabályos 4 lap) rendszerben kristályosodik és tökéletesen hasad a tetraéder lapjai szerint. A gyémánt törése kagylós. Már idősebb Plinius is észrevette, hogy a gyémánt keménysége miatt összetörhetetlen, de bizonyos irányokban már elég gyenge kalapácsütésre is darabokra hullik. Ez a tulajdonság nagyon fontos a kövek csiszolásakor. A kristályok csiszolással briliáns, rozetta és más formákat is kapnak, ezáltal növekszik a fénytörése és a ragyogása.

A gyémánt keménysége valamennyi természetben is előforduló ásvány keménységét messze felülmúlja, ezért csak saját porával csiszolható. Rendkívül nagy keménysége miatt ipari felhasználása széleskörű, vágókorongokban, fúrófejekben (pl. kőzetfúrókban, fogfúrókban) és üvegvasgókban is használják.

Vágókorongok

Gyémántfúró

Üvegvasgó

A gyémánt 720–800 °C-on tiszta oxigén jelenlétében kékes lánggal szén-dioxidá ég el. 1700 °C-on oxigénmentes környezetben vagy nitrogéngázban elektromos ív hatására grafitá alakul.

A gyémánt színe változatos. A teljesen színtelen, víztiszta ásványtól kezdve előfordul sárga, zöld, barna, piros, rózsaszínű, szürke, kék és fekete gyémánt is. A szín nagy hatással van az értékre is. A legtisztábbak az indiai gyémántok, a legszínesebbek pedig a dél-afrikaiak. A színeződést zárványok okozzák. A gyémántban levő zárványok legtöbbször ásványok, de előfordulnak folyadék- és gázzárványok is. A zárványok a legtöbb esetben egész aprók, csak mikroszkóppal figyelhetők meg, de igen sokszor már egyszerű kézi nagyítóval és szabad szemmel is észrevehetőek. Néha határozott kristályalak ismerhető fel rajtuk, legtöbb esetben azonban szemcsék, pikkelyek, rostok, tűk alakjában jelennek meg. A zárványok a gyémánt értékét nagy mértékben csökkentik, mert a kő tisztaságát és átlátszóságát zavarják.

Csiszolt gyémántok

A karát a drágakövek tömegének megadására használt mértékegység. 1 karát = 0,2 g. A gyémántok tömege többszöröse nem éri el az egy karátot. A néhány karátos kő még elég gyakori, a 20 karátot felüli már ritkábbak. A 100 karátos vagy ennél is nehezebb kristályok már különlegességek.

A régebbi legismertebb gyémántok Indiából származnak. Ilyen a 106 karátos Koh-i-Noor gyémánt, ami az angol királyi koronát ékesíti. A Hope gyémántot XIV. Lajos csiszoltatta szív-alakúra. Tulajdonosainak szépsége csak szerencsétlenséget hozott, jelenleg egy washingtoni múzeumban őrzik. Ma a világ legnagyobb gyémántbányái Dél-Afrikában vannak.

Koh-i-Noor gyémánt

Hope gyémánt

Egyéni feladatok:

1. Honnan származnak a híresebb gyémántok?
2. A gyémánt értékét karátban mérik, mit mérnek vele?
3. Mivel lehet csiszolni a gyémántot?
4. Mire használják az ipari gyémántot?
5. Mi történik a gyémánttal 800 °C-on oxigén jelenlétében?

3. csoport feladata:

Olvassátok el és beszéljétek meg a forrásanyagban található információkat a grafitról, nézzétek meg a felhasználásáról szóló filmet is!
Beszéljétek meg, milyen tulajdonságait használják ki a különböző felhasználási területeken!

Mutassátok be a grafit felhasználásának lehetőségeit, készítsetek róla egy posztert!

FORRÁSANYAG

A grafit

A grafit a természetes elemek osztályába tartozó ásvány, a szén allotrop módosulata. Fejlett lapokkal határolt, kristályos alakban ritka, többnyire pikkelyes-leveles vagy vastkos, szemcsés, néha földes halmazokban jelenik meg. Elnevezése a görög graphein, 'írni' szóból származik.

Színe a feketétől acélszürkéig terjed, textúrája (tapintása) nagyon puha és zsíros.

Átalakult kőzetekben szerves eredetű grafit képződik kőszenes üledékekből, nyomás és hőmérséklet együttes hatására. Az Egyesült Államok Geológiai Szolgálatának adatai alapján 2016-ban a világ természetes grafit termelése 1 200 000 tonna volt.

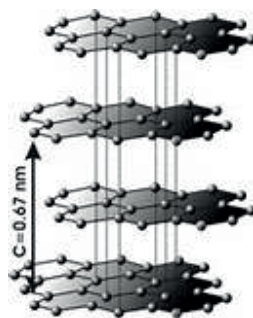

Grafit kristály geodában

Grafit kristály

Szerkezete jellegzetes rétegrács. A grafit szénatomjai egy hatszögletű hálózatban kapcsolódnak, amely egy atom vastag lapokat képez. Az atomok távolsága kisebb, mint a szomszédos réteg távolsága. Ezek a lapok rosszul vannak összekapcsolva, és könnyen lehasadnak vagy elcsúsznak egymáson, ha kis erőnek vannak kitéve. Ez a grafit nagyon alacsony keménységét, tökéletes hasadását és csúszós érzetét adja meg. A szénatomok negyedik vegyértékelektronja nem vesz részt kémiai kötések kialakításában. Ezek az elektronok delokalizáltak. Ennek köszönhető az, hogy a grafit jól vezeti az elektromos áramot, és az is, hogy a grafit fekete színű.

A grafit szerkezete

A grafit felhasználása széleskörű, írószerek, festék- és kenőanyagok, olvasztótégelyek, elektródák, atomerőműben moderátorként. Elektromos vezetése és magas olvadáspontja miatt alkalmas kemencék belső falának bélelésére, elektródák készítésére. Ceruzagyártás során a grafitot porrá őrlik, majd különböző mennyiségű töltőanyagot kevernek hozzá. Ezzel magyarázható a grafitceruzák különböző keménysége. Amikor a ceruzával vonalat húzunk, a grafitkristály rétegei elválnak egymástól, így nyomot hagynak a papíron.

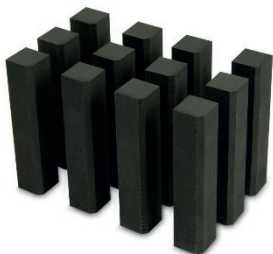
A grafit felhasználása: <https://www.youtube.com/watch?v=EnsBO4BxuXg>

Grafit ceruza

Grafitrajz

Elektródok

Egyéni feladatok:

1. Milyen színű lehet a grafit?
2. Milyen a grafit textúrája (tapintása)?
3. Miért hagy nyomot a ceruza a papíron?
4. Milyen megjelenési formái lehetnek a grafitnak?
5. Körülbelül mennyi a világ éves grafit termelése?

4. csoport feladata:

Olvassátok el a forrásanyagban található információkat a kőszénképződésről, nézzétek meg az erről szóló filmet is!

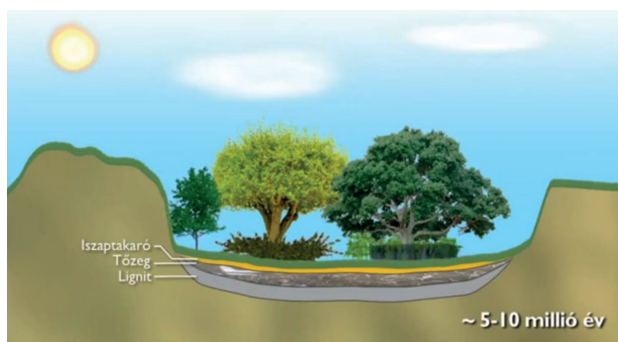
Beszélgétek meg, miből, milyen körülmények között, és milyen időrendi sorrendben keletkeznek a különböző kőszének!

Írjatok egy érdeklődést felkeltő mesét, amiben elmeséletek a történetet kisgyerekeknek, készítsetek hozzá illusztrációt is!

FORRÁSANYAG

Ásványi szének

A kőszén keletkezéséről: <https://www.youtube.com/watch?v=oAnThDh4Dno>

A tengerparti és szárazföldi, dús vegetációjú lápokban felhalmozott, a nagy szervesanyag-tartalom miatt reduktív környezetben eltemetett növényi maradványokból keletkezik: képződésének folyamata a szénülés. Ennek termékei a folyamat előrehaladtával: tőzeg, lignit, barnakőszén, feketekőszén, antracit.

Az első fázisban (az eltemetett szerves anyag tőzeggé alakulásában) a fő szerepet az anaerob mikroszervezetek (gombák, baktériumok) játsszák; a további fázisok alapvetően kémiai jellegűek (a hő és a nyomás hatására).

A földtörténetben a kőszénképződés legismertebb és legjelentősebb időszaka az éppen ezért karbonnak, azaz kőszénkornak nevezett kor volt. A magyarországi kőszének közül a Mecsek feketeszenéje jura korú, az Északi-középhegységben fejtett barnaszén pedig az eocén, illetve a miocén időszakban keletkeztek.

A kőszénket már a korai ókor óta használják tüzelőanyagként, de igazán jelentőssé az ipari forradalommal (a gőzgép feltalálásával) váltak. A kőszén porából brikettet sajtolnak, ami ugyancsak tüzelőanyag.

A kőszénből katalitikus hidrogénezéssel cseppfolyós szénhidrogén is előállítható. Ez az úgynevezett „műbenzin” meglehetősen drága, ezért csak benzinhiányos helyzetekben vált jelentőssé (mint például Németországban a II. világháborúban).

A kőszén elégetésével éghető alkotóelemeinek oxidjai a levegőbe jutnak. A füstgáz legnagyobb része széndioxid, ami az üvegházhatást okozó gázok egyike. Alapvetően ezt okolják a 18. század második fele óta tartó globális felmelegedésért. A nitrogén és kiváltésképpen a kén oxidjai a légköri nedvességben oldódva erős ásványi savakat hoznak létre, ez a savas esők kialakulásának legfőbb oka.

Ásványi szenek fajtái széntartalom szerint

Brikett

Egyéni feladatok:

1. Hogyan különböztetjük meg a fekete és a barna kőszénét?
2. Hol bányásztak Magyarországon kőszénét?
3. Mi a neve a kőszénporból préselt tüzelőanyagnak?
4. Miből keletkezik a kőszén?
5. Milyen környezeti hatása van a kőszén elégetésével keletkező gázoknak?

2.5. A csoportok beszámolója

- tabló bemutatása
- interjú előadása
- plakát bemutatása
- történet mesélése

2.6. Egyéni feladatok

- Kiosztása és megoldása írásban, ellenőrzése felolvasással történik.

2.7. Összegzés

- Milyen szén módosulatokkal ismerkedtünk meg? (Csoportosítás: természetes - mesterséges)

2.8. Értékelés

- tanári értékelés
- csoport értékeli a tagok egyéni munkáját számkártyákkal

3. A pedagógus reflexiói az óráról

Az óra célja az volt, hogy megismertesse a tanulókat a szén különböző előfordulási formáival, jellemzőikkel és jelentőségükkel. A csoportfeladatok feldolgozásánál az előzetes kémiai ismereteik felelevenítése mellett a földrajz, a biológia, a fizika, a magyar irodalom és a vizuális kultúra tantárgyakhoz kapcsolódó ismereteket is felhasználhattak. Bemelegítésként a „nagy gondolathoz” egy kérdés kapcsolódott, hogy vajon mi lehet ez az anyag. Gyorsan jött a válasz, hogy a szénről lesz szó. A „*Fekete gyémántok*” cím viszont nem volt ismert, esetleg a film egy részletével érdemes lett volna felkelteni az érdeklődést.

A mesterséges szének feldolgozásánál a csoport taktikája a forrásanyag felosztása volt. A tabló elkészítéséhez segítségül kivágott képeket kaptak. Ezekből ügyesen válogattak, és csoportokba rendezték a termékeket, tevékenységeket. Az interjú az ékszerésszel igazán tudományosra sikerült. Az ásványhatározó használata ötleteket adott a gyerekeknek, könnyebbé tette a kérdések megfogalmazását.

A grafitról készülő poszterhez is kapott a csoport képeket segítségül, amiket ügyesen rendszereztek. A bemutatáshoz előadással készültek, amihez még a szerkezeti modellt is felhasználták.

A köszén képződéséről előbb kezdték az illusztrációt készíteni, közösen dolgoztak rajta. Bár a végére megosztották a feladatot, a szöveg megírására kevés idő maradt. Végül egy helyes versikét hoztak össze.

Nagyon lelkesen dolgoztak, vitáztak, keresgéltek a szövegben, ötleteltek. Minden tanuló megtalálta a csoporton belül a feladatát. Az egyik csoportban meglepő módon egy visszahúzódó, általában szótlan kislány vette kezébe az irányítást. Az egyéni kérdéseket maguk osztották szét a csoporton belül. Segítették egymást abban, hogy a szöveg melyik részén keresgéljenek. Az idő rövidsége miatt csak szóban mondták el a válaszokat.

Munkájukat a csoporton belül közösen értékelték (1-5-ig), majd felírták nevüket a megfelelő számkártyára. Ezt is nagyon komolyan vették. A gyerekek ügyesen tudtak együttműködni, motiválták, segítettek egymást a hatékony munkavégzésben.

2. MINTAÓRA

A CSODÁLATOS EMBERI TEST

Készítette: Gálné Karchesz Ágnes
Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom Utcai Telephelye

1. Pedagógiai, didaktikai információk

1.1. Általános információk

Műveltségi terület: Ember és természet

Tantárgy és évfolyam: biológia, 8. osztály

Tanítási egység: tanóra

Nagy gondolat: A csodálatos emberi test

Az óra didaktikai feladatai: új ismeretek szerzése, feldolgozása, motiválás, szövegértés, ismerkedés, gyakorlás, prezentálás, ellenőrzés, értékelés, riport készítése

Tantárgyi kapcsolatok: magyar nyelv és irodalom, vizuális kultúra, életvitel és gyakorlat, egészségtan, sport

Csoportok: 3x5 fő

1.2. Az óra szerkezete (időkerete)

- Csoportalakítás: 1 perc
- Motiváció: 3 perc
- Nagy gondolat megbeszélése: 2 perc
- Felelősök feladatainak megbeszélése: 2 perc
- Csoportmunka: 20 perc
- A csoportok beszámolója: 10 perc
- Egyéni feladatok megoldása: 4 perc
- Nagy gondolatra visszautalás : 1 perc
- Az óra értékelése: 2 perc

1.3. Belépő tevékenységformák

- Ismeretszerzési és feldolgozási képességek:
 - Ismeretterjesztő szövegfeldolgozás, analízis, előadás tartása, riport készítése.
 - A foglalkozás tartalma: mozgásszervrendszerünk részeinek megismerése, a mozgásszervrendszer betegségei és megelőzése.

1.4. Eszközszükséglet

- papír,
- ceruzák
- laptop, projektor
- emberi csontváz

1.5. A foglalkozás célja

A foglalkozás célja, hogy a tanulók együttműködésen alapuló csoportfeladataik során elvégezzék a feladatokat az ember vázát felépítő csontokkal kapcsolatosan, megismerjék a mozgásszervi betegségek megelőzésének lehetőségét. A tananyag elsajátítása mellett a tapintás és a szemléltetés is jelenjen meg. Fejlesszék szóbeli kifejezőképességüket, és legyenek képesek csoportban önálló produktum létrehozására. Képesek legyenek a tudásukat továbbadni. Kreatív alkotóképességüket felhasználva készítsenek egy riportot.

Cél továbbá az alábbiak fejlesztése:

- Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása, megértése:
Szövegértés, szövegalkotás. Aktív szókincs bővítése. Mondatok összekapcsolása. Összefüggő mondatok alkotása olvasott szövegről. Csoportos beszélgetés. Érvelés.
- Olvasás, írott szöveg megértése:
Magabiztos néma és hangos olvasása életkori sajátosságoknak megfelelő szinten. Olvasási stratégiák előkészítése, összefoglalás. Ok-okozati összefüggések megértése, értelmezése, értékelése, egyszerű következtetések levonása. A szöveg értő hallgatása, felidézése.
- A tanulási képesség fejlesztése:
Motiváltság az ismeretszerzésre. Megismerés, tapasztalás, gyakorlás elsajátítása. Figyelem fenntartása, megosztása, tartóssága. Lényeg megragadása. Információ gyűjtés a különböző információ hordozókból. Különböző tanulási technikáinak alkalmazása. Probléma megoldás. Struktúra-funkció kapcsolatának felismerése. Ábra felismerése. Felismerés, megnevezés. Analízis.

Fejlesztendő készség- és képesség területek:

- olvasásképesség
- szövegértő képesség
- szókincs és kifejezőképesség fejlesztése
- szövegalkotó képesség
- együttműködési képesség
- riportkészítés
- tervezés, kivitelezés
- tartáshibák javítása
- prevenció
- egészségtudatos magatartás
- toleráns, támogató magatartás
- testi, lelki egészség kapcsolata
- egészségmegőrzés

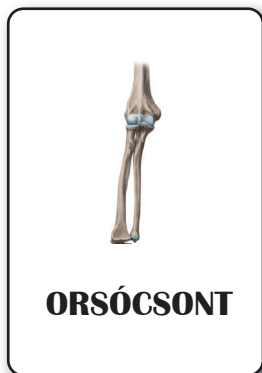
1.6. Forrásanyagok

- <https://www.youtube.com/watch?v=-WGJWXuleGY>
- <https://www.youtube.com/watch?v=z4Cqoz7LUDo>
- <https://www.youtube.com/watch?v=H2QJQYcRCng>

2. Az óra menete

2.1. Csoportalakítás

Félig irányított csoportalakítás a differenciált feladatátadás érdekében. A sípcsont vagy orsócsont feliratot tartalmazó húzott kártyák alapján jön létre a két csoport.

2.2. Motiváció

Nézzük meg az alábbi videót!

<https://www.youtube.com/watch?v=-WGJWXuleGY>

2.3. A nagy gondolat megbeszélése

Mi a mai óra témája? Vajon miről szól ez az óra? Miért ezt a gondolatot választottam?

2.4. Felelősök feladatainak kiosztása

Kistanár, írnok, beszámoló feladatainak megbeszélése.

2.5. Csoportfeladatok kiosztása

Az 1. csoport feladata:

A kiadott szöveg elolvasása, az ábrák értelmezése, bemutató előadás tartása egy egészségnapon.

A 2. csoport feladata:

A kiadott szöveg elolvasása, ábrák értelmezése majd riport készítése egy ortopéd orvossal.

1. csoport feladata (sípcsont-csoport:

Nézzétek meg a videófilmet! <https://www.youtube.com/watch?v=z4Cqo27LUDo>

Olvassátok el a forrásanyagban található szöveget, figyelmesen tanulmányozzátok az ábrákat!

Egészségnap lesz az iskolátokban. Készítsetek egy előadást, melyben bemutatjátok a hallgatóságnak az emberi csontokat! Használjatok eszközöket! Legyen minél látványosabb a bemutatótok!

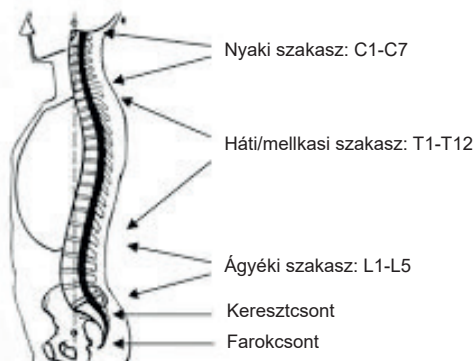
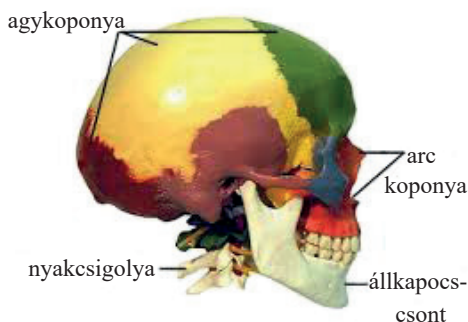
FORRÁSANYAG

Az ember csontrendszere

Az összes gerinces állattal azonos tulajdonságunk, hogy testünket belső váz, a csontváz szilárdítja. A csontváz a mozgás passzív szerve. A csontváz tartja testünket, védelmet nyújt belső szerveinknek, rajta tapadnak a vázizmok. A csontvázat három nagy részre tagoljuk: a fejközvázra, a törzsvázra és a végtagvázra.

A fejközváz

A fej váza a koponya, amely agykoponyára és arckoponyára tagolódik. Az agykoponya védi az agyvelőt, alsó része pedig a gerincoszlophoz kapcsolódik. Az arckoponya alkotja az arctájéék vázát. Az arckoponyához tartozik a fejközváz egyetlen akaratlagosan mozgatható csontja, az állkapocs-csont.

A törzsváz

A törzsváz részei:

- a gerincoszlop,
- a bordák
- és a mellcsont.

A gerincoszlop hajlékony és rugalmas.

A gerincoszlop csigolyákból áll: nyaki (7 darab), a háti (12 darab), az ágyéki (5 darab) a keresztcsonti (5 darab összenőtt), és a farokcsont (csökevényes).

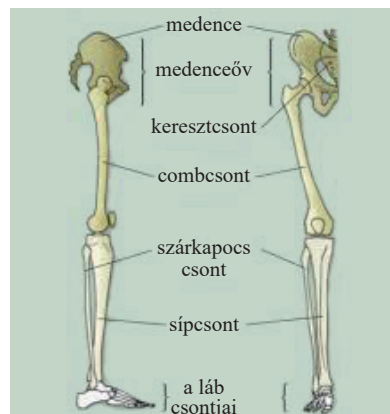
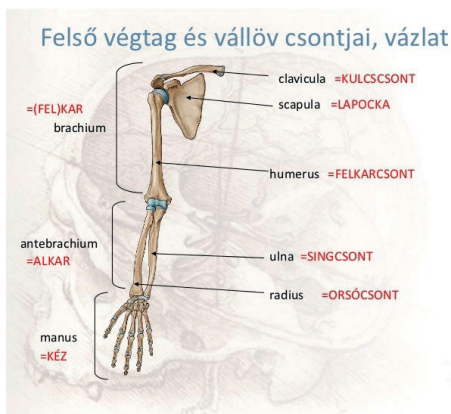

A háti tájék csigolyáihoz 12 darab borda csatlakozik, melyekből 10 pár elől a mellcsont-hoz kapcsolódik. Kettő borda lengőborda. Az általuk közrefogott tér a mellkas. A mellkas védelmet nyújt a szív és a tüdő számára, valamint részt vesz a belégzés és a kilégzés folyamatában.

A végtagok váza

A felső végtagjaink a vállövvel kapcsolódnak, a gerincoszlophoz. Csontjai a 2 kulcsont és a 2 lapocka csont. A vállövhöz a felkarcsont csatlakozik, hozzá a könyökízületben az orsó és a singsont. Ezeket követik a kézcsonatok.

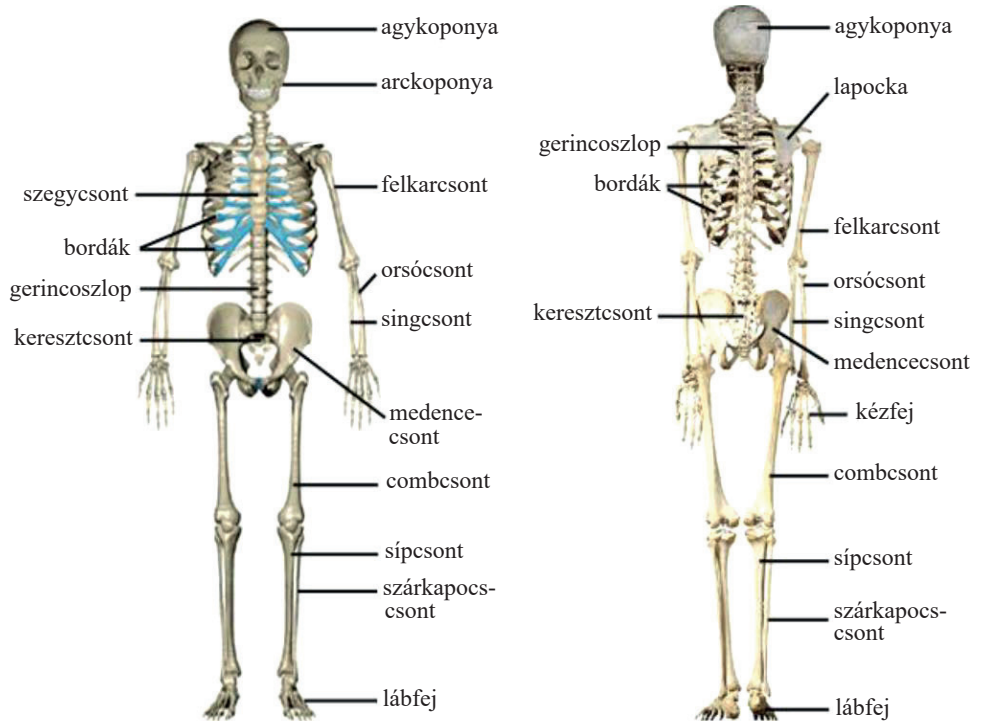
A kezünk nagyon ügyes és mozgékony, 5 ujjú végtagunkkal finom mozgások kivitelezésére is képesek vagyunk.

Az alsó végtag a felegyenesedett tartás és a két lábon járás miatt sokkal erősebb, mint a felső, de korántsem olyan ügyes.

Az alsó végtag a medenceövel kapcsolódik a gerincoszlophoz, melynek részei a medencecsontok és a keresztcsont.

Ezt követi a combcsont, a szárkapocscsont és a sípcsont, majd a láb csontjai.

Egyéni feladatok:

Döntsd el az igazságértékét a mondatoknak! A hamis állításokat javítsd ki, tedd igazzá!

1. A kulcscsont a fejen helyezkedik el.	Igaz	Hamis
2. A fejtárhoz tartozik az állkapocs.	Igaz	Hamis
3. Az orsó és a singcsont egymás mellett van	Igaz	Hamis

2. csoport feladata (orsócsont-csoport):

Nézzétek meg a videófilmet! 3 perc 20 másodpercnél kezdjétek!

<https://www.youtube.com/watch?v=H2QJQYcRCng>

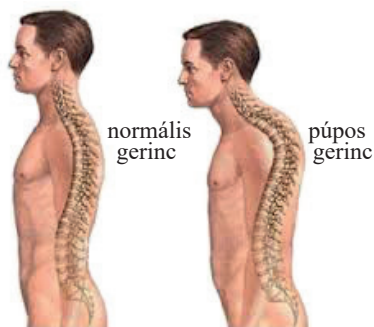
Olvassátok el és beszéljétek meg a forrásanyagban található információkat!

A kicsávolyi rádió riporterei vagytok. Az iskolátokban tartott egészségnapon megjelenő ortopéd orvossal készíttetek egy érdekes riportot, melyből a hallgatók megismerhetik a mozgásszervi betegségeket és azok megelőzésének lehetőségeit.

FORRÁSANYAG

A helyes testtartás

Fejünk előre tekint, mellkasunk kidomborodik, hasunk nem lóg előre.

Serdülőkorban az izomzat fejlődése gyakran nem tart lépést a csontozat gyors növekedésével, és a gyenge hátizmok nehezen tudják egyenesen tartani a törzset. Ez a hanyag tartás, amelynek kialakulását elősegíti a mozgásszegény életmód és az egyirányú, helytelen fizikai terhelés.

Súlyosabb esetben gerincferdülés alakulhat ki. Ilyenkor a gerincoszlop oldalirányban deformálódik.

A testtartási hibák szakorvos által előírt kezelésekkkel, rendszeres gyógytornával, úszással jól kezelhetők.

Praktikus tanácsok a testtartási hibák megelőzésre:

- A hátizsákos iskolatáska egészségesebb az oldaltáskánál.
- Íróasztalnál, iskolapadban és a számítógép előtt is ülj egyenes háttal!
- Írásnál, olvasásnál csak kissé hajolj előre!
- Fekvőhelyünk egyenes legyen, párnánk ne legyen magas.

Lábbetegség a bokasüllyedés vagy lúdtalp: a lábboltozat ívének süllyedése.

Tanácsok a lúdtalp megelőzéséhez:

- Esetenként lábujjhegyen járkálj!
- Lábujjhegyről sarokra oda-vissza billegj!
- Egyenetlen (kavicsos) talajon mezítláb járkálj!
- Szükség esetén tegyél lúdtalpbetétet a cipődbe!

Egészséges lábboltozat Süllyedt lábboltozat

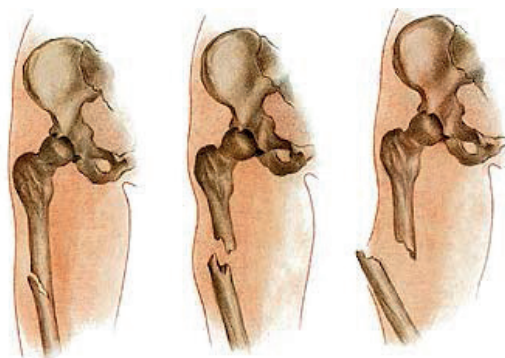
Egy-egy rosszul sikerült lépés, mozdulat nagyon megterhelheti az ízületeket. Enyhébb esetben rándulás, komolyabb erőhatásra pedig ficam következik be. Rándulásnál pihentetéssel, langyos vizes borogatással visszaáll az eredeti állapot. Ficom esetén a csontokat szakembernek kell visszatenni. Szakszerűtlen próbálkozás ronthat a helyzeten.

Durva behatásra a csont megrepedhet vagy el is törhet. A törések ellátása mindenképpen orvosi feladat, ne próbálkozzunk a sérült részek helyreigazításával!

Az egészséges izomzat fenntartásához rendszeres mozgás szükséges. Izmainkat folya-

matosan „karban kell tartani”, mert a nem használt izmok gyengülnek, satnyulnak. A rendszeres testmozgás következtében a test nemcsak rugalmasabbá válik, hanem alkalmazkodik a fokozott megterhelésekhez. A mozgás jótékonyan befolyásolja az idegrendszeri folyamatokat (stressz oldó), rendszerességre nevel, örömmel és boldogsággal tölt el bennünket!

Rendszeres testmozgással sokféle, idősebb korban jelentkező betegség kockázata csökkenthető.

Mozogj minden nap! A mozgásgazdag életmód nagyon egészséges!

A mozgássérült emberek bottal, mankóval esetleg kerekesszéssel közlekednek. Hátrányos helyzetben vannak egészséges társaikhoz viszonyítva, segítsük őket!

Egyéni feladatok:

Egészítsd ki a mondatokat!

1. A helyes testtartáskor nem lóg előre.
2. A gerincferdülésnél a oldal irányban deformálódik.
3. A lábboltozat ívének süllyedését nak nevezzük.

3. A pedagógus reflexiói az óráról

A tanórán 6 tanuló volt jelen. Az osztály létszáma 7 főre csökkent ebben a tanévben. Három tanuló SNI, 1 magántanuló.

2 darab 3 fős, irányítottan „véletlenszerűen alakult” csoportban dolgoztak a gyerekek. A tanterem hangulatában is alkalmazkodott a tananyaghoz, fali képek az emberi testről, csontokról, egy koponya, egy kisebb méretű szét- és összerakható emberi csontváz, valamint egy normál méretű emberi csontváz is a teremben volt.

A csoportmunka jól működött, hatékonyan tudtak együtt dolgozni a tanulók, szükség esetén segítették egymást. A felelősöket könnyedén megválasztották, nem volt nézeteltérés emiatt. A felelősök munkáját átismételtük, ennek megfelelően feladataikat megértették. Mivel 3 tanuló között kellett szétosztani a feladatokat, ezért egy tanulónak több feladat is jutott. Úgy válogattam össze ezeket, hogy jól tudják mindkét felelős munkáját véghez vinni.

Többször dicsérettel motiváltam, buzdítottam őket.

Az első csoportban a tanulók bemutatták a csontokat a csontvázon.

A második csoportban a riporter és az ortopéd orvos mellett a harmadik tanuló a mikrofontartó ember volt, ő fogta, helyezte a mikrofont a beszélőhöz. Ötletesen megoldották.

Digitális kompetenciájuk megfelelő volt a laptop használatához.

A tanóra jó hangulatban telt, megfelelő munkavégzéssel.

A tanulók „Hogyan érezted magad ma az órán” véleményvonalon is ezt jelezték felém, mindannyian mosolygós smiley-t választottak.

3. MINTAÓRA

TÖBBET ÉSSZEL, MINT ERŐVEL!

Készítette: Váradi Judit
Cházár András EGYMI Bárczi Gusztáv Tagintézménye

1. Pedagógiai, didaktikai információk

1.1. Általános információk

Tantárgy: Történelem

Tanítási egység: Az ókori kelet

Tankönyvi anyagrészt: Mezopotámia: a sumerok és az Óbabiloni Birodalom

Nagy gondolat: Többet ésszel, mint erővel

Az óra didaktikai feladatai: Új ismeretek szerzése, feldolgozása

Tantárgyi kapcsolatok: természettudomány, matematika, vizuális kultúra

Osztály/évfolyam: 5. évfolyam

Csoportok: 2x4fő

1.2. Az óra szerkezete (időkerete)

- Bemelegítés: 10 perc
- Motiváció: 5 perc
- Csoportmunka: 30 perc
- A csoportok beszámolója: 14 perc
- Egyéni feladatok megoldása: 3 perc
- Egyéni feladatok ellenőrzése: 8 perc
- Összegzés: 10 perc
- Az óra értékelése: 10 perc

1.3. Belépő tevékenységformák

- Ismeretszerzési és feldolgozási képességek:
 - Képi információk gyűjtése.
 - Információk a kiadott forrásanyagok szövegéből. Képi és szöveges információk együttes kezelése. Képek jellemző vonásainak kiemelése, rendszerezése.
 - Egyszerű írásos források szövegének megértése, értelmezése.
 - Elvonatkoztatás a tárgyi világtól.
 - Átvitt értelmű dolgok megértése alkalmazása.
- Kifejezőképességek:
 - A megismert történelmi fogalmak alkalmazása élőbeszédben.
 - Történelmi szituációk eljátszása, megjelenítése.
- Tájékozódás az időben:
 - Az évezred fogalmának megértése, két esemény közötti időtartam kiszámítása.

- Tájékozódás síkban, vizuális figyelem:
 - Tájékozódás az ékírásos jelekben

1.4. Eszközsükséglet

A foglalkozáshoz az alábbi eszközökre van szükség:

- fényképek
- rajzok
- forrásanyag (szövegek)
- színes ceruzák
- papír
- olló, vonalzó
- gyurmaragasztó
- agyag, írópálca, fa rajztábla, sodrófa
- paróka
- lepedő
- laptop, projektor

1.5. A foglalkozás célja

A tanulók együttműködésen alapuló csoportfeladatai során az ókori Mezopotámia találmányairól, iskolájáról kapjanak a forrásanyagokon keresztül bepillantást.

A foglalkozás során fejlesztett területek:

- olvasáskészség
- szövegértés
- lényegkiemelés
- szóbeli kifejezőképesség
- saját vélemény kialakítása
- együttműködési készség
- közös döntéshozás
- vita, megbeszélés
- érvelés
- dramatizálási képesség
- alkotóképesség
- időbeli tájékozódás
- szerialitás
- vizuális figyelem, síkbeli tájékozódás

1.6. Forrásanyag

- fotók, rajzok az internetről
- szöveg az internetről
- általam összeállított szövegek

2. Az óra menete

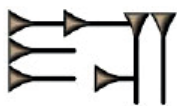
2.1. Csoportalakítás

2x4 fős csoport kialakítása irányítottan

A gyerekek a terembe lépve kártyákat kapnak. Az összetartozó kártyákat húzó tanulók kerülnek egy csapatba.

I

R

A

S

2.2. Bemelegítés

Ellenőrzés: mindenki jó helyen ül-e?

Egyik asztalon kocsi képe, másikon ékírásos tábla.

Melyik szót tudjátok kirakni a betűkből? (*Kicsit „csalok”, ékezetet írok a latin betűkre: írás szó jön ki.*) Milyen írás ez? (*Ékírás.*)

A kerek melyik eszközünk részei? (*A kocsié.*)

2.3. Csoportszerepek kiosztása

Kiosztom a szerepeket: kistanár, szóvivő, írnok, anyag-, eszközfelelős és időmérő.

Tisztázzuk a szerepekhez tartozó feladatokat. A normákat is átismételjük a falon lévő feliratok segítségével.

2.4. Motiváció

Nagy gondolat: Többet észszel, mint erővel!

Célkitűzés: Ma olyan találmányokkal ismerkedünk meg, amelyek könnyebbé tették az emberiség életét.

1. csoport feladata:

A Szépművészeti Múzeum új kiállításának vagytok a berendezői. A kiállítás címe: *Találmányok az ókori keleten, Mezopotámiában* Olvassátok el és beszéljétek meg a forrásanyagokban található információkat! Tanulmányozzátok a képeket is!

Rendezzétek be a kiállítást témák szerint rendszerezve. A vitrinek az ablaküvegen állnak rendelkezésetekre. Minden vitrinre készítsétek feliratokat is!

Időszalagot se felejtsetek el készíteni a korszakról!

A fő muzeológus tartson tárlatvezetést a múzeumba érkező gyermekcsoportnak!

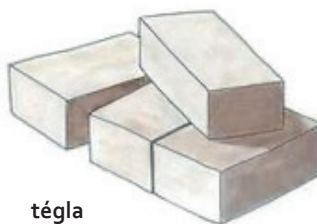
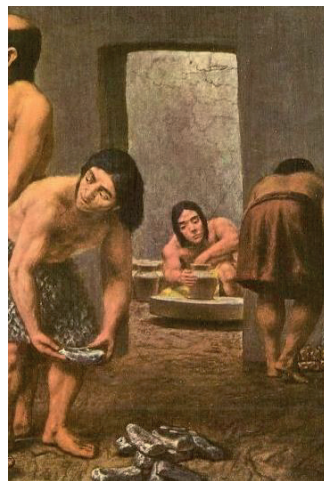
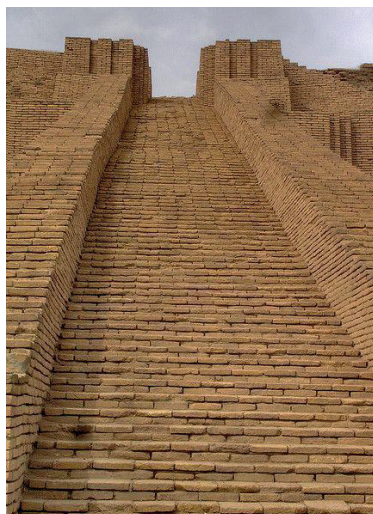
FORRÁSANYAG

Mezopotámia a Krisztus előtti 4. és 1. évezred között virágzó kultúrának adott otthont. A sumer civilizáció számos találmánnyal járult hozzá az emberiség fejlődéséhez.

Fazekasság

A sumerok találták fel a forgatókorongot, melynek segítségével képesek voltak edényeket formázni.

https://forum.index.hu/Article/showArticle?na_order=&na_start=60&na_step=30&t=9230853

tégla

Téglagyártás

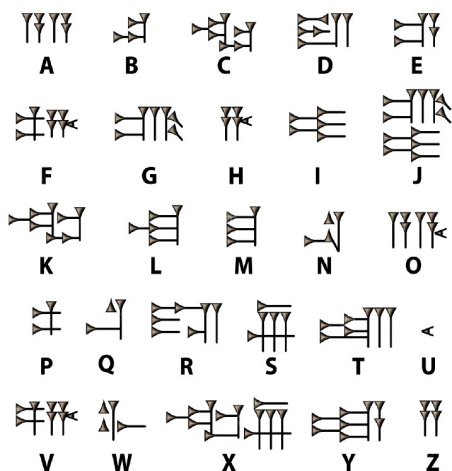
Agyagból készítettek vályogtéglát. A téglákat egymásra rakva építették házaikat, épületeiket. https://tokar-tortenelem.blog.hu/2015/07/25/az_okori_mezopotamia

Írás

Valószínűleg a sumer ékírás volt a világ első valódi írásrendszere. A mezopotámiaiak agyagtablákba vésett jelek segítségével írtak.

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/icons-with-sumerian-cuneiform-numerals-vector-8187675>

https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban

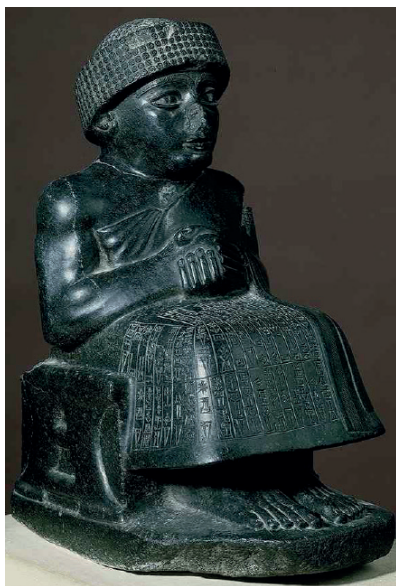

Sumer ékírásos agyagtábla. Szántó-földek, termékek és áruk jegyzéke Kr. e. 3100 körül

A témáról bővebben az Arcanum Kézikönyvtárban tájékozódhatunk:

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-haag-lexikon-C8B18/e-e-C8D7C/ekiras-C8DAD/>

Sumer fejedelem kis szobra ékírással

https://szerzoikonyvkiadas.blog.hu/2016/09/08/mit_irtak_es_hogyan_az_okori_mezopotamiaban

Az ékírás fejlődése

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-haag-lexikon-C8B18/e-e-C8D7C/ekiras-C8DAD/>

Eredeti képirás Kr. e. 3500 k.	Egyszerűsödött jelek Kr. e. 3000 k.	Régi sumer jelek Kr. e. 2800 k.	Óbabilóniai jelek Kr. e. 800 k.	Uybabilóniai jelek Kr. e. 600 k.	Jelentésük
					hal
					ökör
					szamár
					gabona
					Isten ég
					nap, nappal fény
					megművelni szántani
					ház
					ember

Ékírás

Csillagászat

Ismerték a bolygókat. A csillagok megfigyelésével naptárt készítettek. Az évet 12 hónapra osztották. Egy napot 24 órára, egy órát 60 percre, egy percet 60 másodpercre.

<http://www.fainfo.hu/az-okori-mezopotamia/>

A pecsétgyengeren látható a bal felső sarokban a Naprendszer összes bolygója

Ez a sumér agyaglemez az egyik legkorábbi csillagászati megfigyelés eredményeit rögzítette. A 19. században fedezték fel a különös jelekkel vésett agyagkorongot a kutatók.

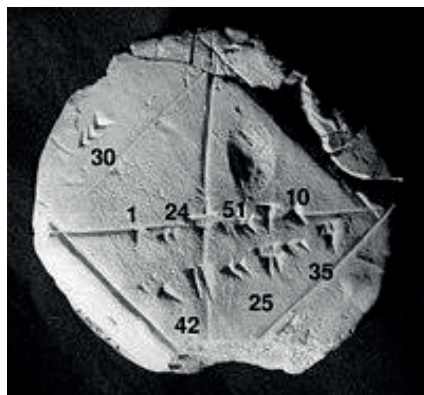
<https://femina.hu/ezo/sumer-lemesz-csillagterkep/>

Matematika

Létrehozták a világ legelső számrendszerét.

<https://tl.wikipedia.org/wiki/Matematika>

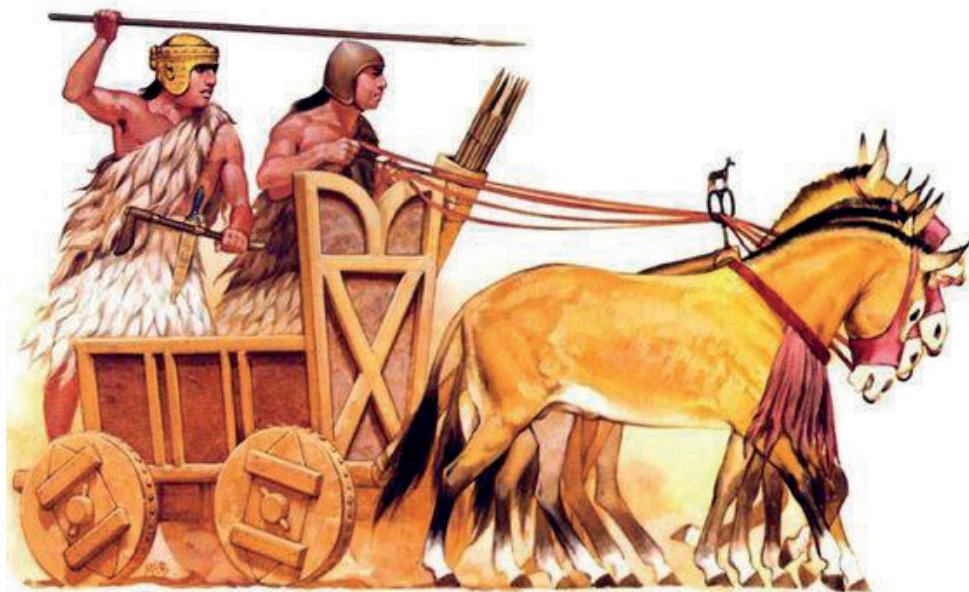
Babiloni agyagtábla (Az átlón lévő felirat 2 négyzetgyökét ábrázolja négy 60-as számrendszerű számjeggyel, amely kb. 6 tizedes számrendszerű számjegynek felel meg.)

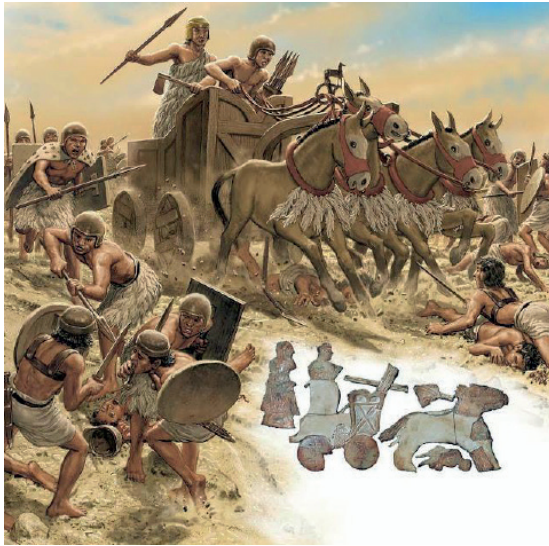
Szekér

A kerék sumer találmány, az állatok által hajtott kocsi ötlete Mezopotámiából származik.

https://tokar-tortenelem.blog.hu/2015/07/25/az_oko-ri_mezopotamia

Sumer harci szekér. Szekereik vontatásához valószínűleg vadszamarat (onagert) használtak

Sumerok harcban, szekerekkel

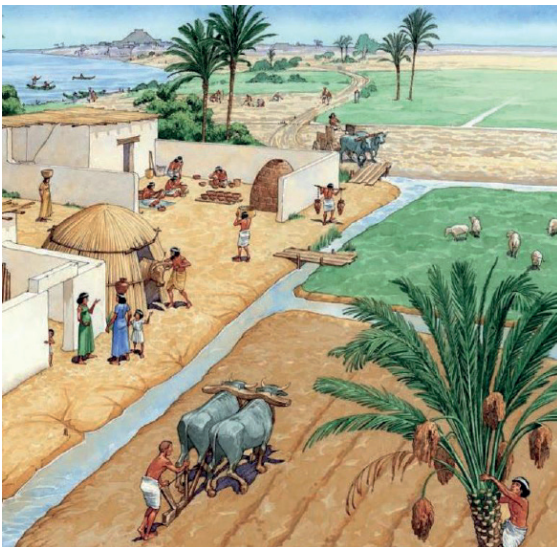
Forrás: <https://forum.index.hu/Article/viewArticle?a=136950205&t=9230853&openwith=1>

Eke

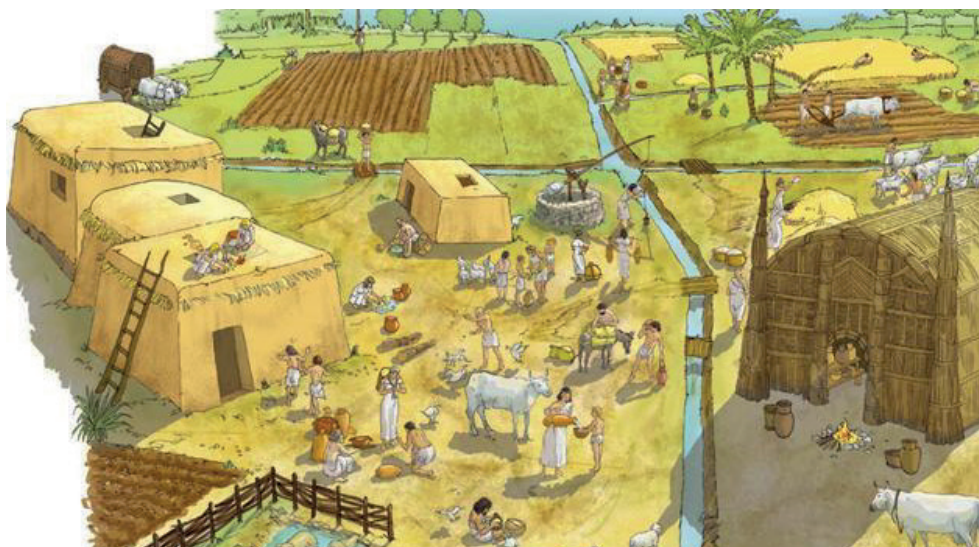
A sumerok találták ki az ekét, mellyel sokkal könnyebben szántottak.

https://tokar-tortenelem.blog.hu/2015/07/25/az_okori_mezopotamia

<https://forum.index.hu/Article/viewArticle?a=136949223&t=9230853&openwith=1>

Víz elvezetése csatornával

Vízvezetés

A sumerok építettek a világon először csatornákat. Így vezették el a Tigris és az Eufrátesz vizét, hogy azzal öntözzenek.

<https://forum.index.hu/Article/viewArticle?a=137036358&t=9230853&openwith=1>

Csatorna kiásása Mezopotámiában

Kohászat

A sumerok réz megmunkálásával állítottak elő lándzsafejeket, vésőket és késeket. De művészi alkotások is születtek fémből.

Textilipar

A mezopotámiaiak kezdtek el ipari méretekben foglalkozni a szövéssel. Bővebben erről: https://hu.wikipedia.org/wiki/Ókori_mezopotámiai_öltözködés

Sumér rojtruhák (eredeti ábrázolás)

Főpap és király ruhája
(eredeti berakásos fadóboz részlete)

Egyéni feladatok:

1. Hogyan nevezzük a sumerok írását?
2. Miből építették a sumerok az épületeiket?
3. Mivel vezették a termőföldekre a Tigris és az Eufrátesz vizét?
4. Milyen állat húzta a sumer szekereket?

2. csoport feladata:

Ti most időben nagyon messzire, a sumer iskolába röptök vissza. Játsszátok el nekünk a sumer iskolát!

- Olvassátok el és beszéljétek meg a forrásanyagban található információkat!
 - Hogyan hívták a sumer iskolát?
 - Miket tanultak ott a gyerekek?
 - Milyen eszközzel tanultak?
 - Hogyan folyt a tanítás?
 - Kik voltak az iskolában a tanáron kívül?
 - Hogyan bántak a diákokkal a felnőttek?
- Nézzétek meg a rajzokat is!
- Játsszátok el nekünk, hogy milyen volt a sumer iskola!
 - A tanár tanítsa meg a számok írását!
 - Legalább kettőt írjatok is le! Mutassátok be, hogyan bántak a sumer iskolásokkal!
 - Úgy játsszátok, mint a színházban!

FORRÁSANYAG

A sumer iskola

Forrásanyag a témához:

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okor-vilaga/a-ki-raly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban>

Sumer iskolák kezdetben csak a templomok mellett működtek, később a palotákban képezték az udvari tisztviselőket, írnokokat, de nagyobb magánházakban is működhetett „tábla háza”, ahogy az iskolát nevezték.

A tábla házában megtanultak sumerül, valamint tanultak olvasást, írást, matematikát, geometriát, és talán csillagászatot. A berendezés igen egyszerű volt, agyagpadokon ültek, és agyagtáblákon dolgoztak. A tanár az egyik oldalra felírta a jeleket, és a tanulók többször lemásolták azt

A tanító (eredeti sumer szobor)

http://tanulas.network.hu/blog/tanulas_klub_hirei/mit-tanultak-az-iskolaban-a-sumer-gyerekek

A tábla háza

„A tábla házában a felvigyázó rám szólt: Miért késtél el? Megijedtem, hevesen vert a szívem, mesterem szeme elé kerülve földig hajoltam. A tábla házának atyja kikérdezte a táblám, elégedetlen volt velem, és megütött. (...) A tábla házának atyja teleírt táblát tennem, a tanterem embere ránc szólt: »Írjátok!« Táblámat kézbe vettem, táblámat írtam, de volt, amit nem értettem rajta, amit kiolvasni se tudtam. Ekkor a felügyelő rám szólt: »Engedélyem nélkül miért beszélgettél?« - és megütött; (...) a kapu embere rám szólt: »Engedélyem nélkül miért mentél ki?« - és megütött; a bot embere rámszólt: »Engedélyem nélkül miért nyújtogattad kezéd?« - és megütött; a sumer nyelv embere rámszólt: »Hibásan mondd a sumert!« - és megütött; mesterem rámszólt: »Kezedet nem jól tartod!« - és megütött. Az írnoksorsot megutáltam, az írnoksorsot meggyűlöltem.”

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/tarsadalomtudomanyok/tortenelem/az-oskor-es-az-okor-vilaga/a-kiraly-es-az-allam-mezopotamiaban/az-iras-mezopotamiaban>

┆-1 ┆┆-2 ┆┆┆-3 ▼-4 ▼▼-5

▼▼▼-6 ▼▼▼-7 ▼▼▼-8 ▼▼▼-9 <-10

<<-20 <<<-30 <<<-40 <<<-50 ┆-60 ┆<-70 ┆<<-80 ┆<<<-90

┆┆ - 100 ┆┆ - 200 ┆┆ - 300 ┆┆ - 400 ┆┆ - 500

┆┆┆-600 ┆┆┆-700 ┆┆┆-800 ┆┆┆-900 <┆ - 1000

Egyéni feladatok:

1. Hogyan nevezték a sumer iskolát?
2. Mire írtak a gyerekek?
3. Mit tanultak a diákok a sumer iskolában?
4. Milyen büntetés volt a sumer iskolában?

2.4. A csoportok beszámolója

- 1. csoport: Tárlatvezetés az ókori kiállításon
- 2. csoport: Sumer iskolai jelenet előadása

2.5. Egyéni feladatok

- Papíron osztom ki a kérdéseket.
- A válaszokat szóban ellenőrizzük.

2.6. Összegzés

Ma megismerkedtünk a mezopotámiai sumer emberek találékonyságával, mindazzal, amit felfedeztek. Mindezekkel az egész emberiséget gazdagították. Jogosan mondhatnák: Többet észszel, mint erővel! Hiszen ezt ők meg is tették!

Nézzünk meg egy rövid kisfilmet egy sumer kislányról, aki összefoglalja nekünk mindazt, amit ma tanultunk!

A videó elérhetősége: <https://www.youtube.com/watch?v=x5FhGfQaxJA>

2.7. Értékelés

- A kistanár értékeli a csoport munkáját szóban. Mi ment könnyen, mi ment nehezen.
- A gyerekek egytől ötig értékelik magukat az alapján, hogy mennyire segítették a csoport munkáját. Amilyen számot mondtak, annyi „bölcsbogyót” kapnak. (Színes cukormázás cukorka.)
- Majd én is kiemelem, hogy miben voltak ügyesek, mennyire voltak együttműködőek, segítőkészek, illetve legközelebb hogyan lehetne jobban csinálni a feladatokat.

3.A pedagógus reflexiói az óráról

A tanulócsoporth rövid bemutatása

Iskolánkban minden gyermek sajátos nevelési igényű. Az 5. évfolyamban tanuló osztályban 5 lány és 3 fiú tanul. Életkori elosztás szerint 6 tanuló hamarosan betölti a 13. életévét, két fiú nyáron 14 és 15 évesek lesznek. A túlkorosság az osztályközösség életére is kihatással van, fontos szerepet játszik az érdeklődési körök alakulása szempontjából.

Az osztályban tanulók diagnózis szempontjából is vegyes képet mutatnak. 7 fő tanulásban akadályozott, egy fő pedig ép övezetbe tartozó, ő áll a kognitív képességei szerint legközelebb a tipikus fejlődésű gyermekekhez. Azonban kifejezetten hátrányos szociokulturális életútja és markáns magatartás problémái miatt lemaradása olyan mértékű, hogy hozzánk került kis létszámú osztályba.

Egy - egy fiút és lányt nem a szülei, hanem rokonuk nevel családba fogadással gyámjuként. Bár jelenleg a többséget szerető közegben nevelik, azért rányomja bélyegét a mindennapokra az egyes szülők, nevelők szociális helyzete, alacsonyabb iskolázottsága. Egy-egy kivételtől eltekintve a családok részéről együttműködést tapasztalok. A tanulásban akadályozottság nehézségei mellett előfordul a halmozott sérülés, mint a látásban akadályozottság, hallásban akadályozottság, valamint a következményes diffúz beszédzavar.

A fenti leírásból is látható, hogy nagyon eltérő képességprofilú gyerekek alkotják az osztályt. Más szempontból viszont szerencsés összetételű közösséget vehettem át negyedikes korukban. Kedvesség, jó magaviselet, szociabilitás jellemezi a gyermekeket. Tavaly csatlakozott hozzánk két, más intézményből érkezett tanuló, akik magatartási problémáikkal megnehezítik az osztály életét. Remélhetőleg a KIP módszer alkalmazása során a fent leírtakból származó egyenlőtlenségek oldódnak.

Osztályom tanulóinak iskolai életét második éve osztályfőnökként szervezem. Az ötödik évfolyamon a közismereti tantárgyak zömét, így a történelmet is én tanítom nekik. A sajátos nevelési igényű gyermekek részére a 2020-as NAT-hoz kapcsolódóan kiadott új tankönyveket használjuk. Öröm számomra, hogy a tanulók egy része otthonról is kap motivációt az érdeklődő, szorgalmas tanulásra. Akiknél ez nem tapasztalható, azoknál remélhetőleg a KIP módszer alkalmazása eredményt hoz, kíváncsiságuk fokozódik, az egyenlőtlenségek oldódnak, a tanuláshoz való hozzáállásuk jobb irányt vesz.

Szerencsésnek érzem a gyerekek többségének pozitív személyiségét, ami együttérzésben, segítőkészségben, megértésben, megoldásra való törekvésben nyilvánul meg. Ezek olyan személyiségjegyek, amik az életben való boldoguláshoz szükségesek, és a KIP-ben is fontosak. Így egy jó alapunk van a KIP-ben rejlő további lehetőségek kibontakoztatásában.

Több olyan tanulóm is van az osztályban, akikre kistanári, szövívői szerepet bízhatok, mert ehhez eléggé önállóak. Ez nem minden osztályban van így intézményünkben. Így remélhetem, hogy nálunk a csoportműködések folyamán a gyengébb képességű tanulók is elsajátítják társaiktól a nagyobb önállósághoz vezető szerepeket.

Reflexió a Mezopotámiai találmányok című KIP órához

Az óra céljával azt tűztem ki, hogy az önálló ismeret- és saját élmények szerzése útján a tanulók megismerjék, megértsék a sumer találmányok jelentőségét.

A csoportalakítást is két fontos újdonság, a kerék és az írás képei alapján alakítottam ki. Ezt a mozzanatot irányítottan terveztem, mert a nálunk tanulók képességprofilja nagyon eltérő képet mutat. A közös, sikeres munka feltétele, hogy minden csoportban legyen olyan gyermek, aki jobban olvas, ír, van benne találmányosság, praktikusan intelligensebb, mások irányítására képes vagy szereplési vágya van.

A KIP módszer nagy értékének tartom az önállóságra nevelést, hiszen tanulóink ennek a képességnek jobban híján vannak az átlag populációhoz képest. Azt remélem, hogy a módszer alkalmazásával az évek folyamán a gyengébb képességű gyermekek is nagyobb önállóságra tesznek szert minden szerepben a KIP foglalkozások alkalmával szerzett tapasztalatok által.

A szerepek, szabályok átbeszélésénél, felidézésénél ügyesek voltak a tanulók, már jól ismerik ezeket, de ennek ellenére minden alkalommal szükségesnek látom ezt a lépést,

mert ezek beépüléséhez még időre van szükségük. Más valamit tudni, és megint más alkalmazni.

A nagy gondolatunk – Többet ésszel, mint erővel! – számukra is ismert közmondásként nem szorult előzetes kérdésfelvetésre vagy magyarázatra.

Az első csoport feladata a egy kiállítás berendezése volt. Ennél a csoportnál lassította a megoldást, hogy pont az a kisfiú hiányzott aznap, akire a viszonylag több írott információ érthető, gyors felolvasását alapoztam. Nálunk a legtöbb gyereknek különböző típusú olvasási nehézsége van, ami nehezíti a szövegértést. Végül lassabban, felváltva olvasva megoldották ezt a problémát.

Az a tény, hogy az ablaküvegek szolgáltak múzeumi tárolók gyanánt, érdekesebbé tette számukra a kiállítás berendezését. Élvezettel csoportosították, rakosgatták fel a képeket.

A második csoport feladata a sumer iskola eljátszása volt. Itt is gondot okozott az írott információk feldolgozása. Az eredeti forrásanyag régies, ismeretlen kifejezéseket tartalmazó szövegével nagyon nehezen birkóztak meg. Végül az általam feltett néhány segítő kérdéssel ki tudták emelni a feladatuk megoldása szempontjából fontos információkat.

Magát a szerepjátékot már nagyon élvezték. A leplekbe öltözés, az agyagtáblák, íróvesszők, ékírásos jelek leírásának kihívása nagy izgalomba hozták őket. A kistanár volt a szerepjátékbeli sumer tanár is, és igazán nagy türelemmel okította tanítványait.

A csoportok bemutatói jól sikerültek. A múzeumi tárlatvezetést szívesen vállalta az extrovertált beállítottságú kisfiú, akit társai szóban segítettek, ha elakadt a tárlók bemutatásában.

A sumer iskolában két szám ékírásának tanítását figyelhettük meg a szigorú felvigyázóval együtt. A csoportbeszámoló után az egyéni kérdéseket jól megválaszolták a tanulók.

A nagy gondolatra visszatérve szóban összegeztük a találmányok felfedezésének jelentőségét, amit a gyerekek meg is értettek. Az aznap tanultak rögzítését vizualitásával segítette a sumer kislányról szóló rajzfilm, amiben országát mutatta be.

Az értékelés folyamán a gyerekek reálisan ítélték meg teljesítményüket, és az is kiderült, hogy nagyon élvezetes volt számukra az óra. Ez engem is örömmel töltött el.

4. MINTAÓRA

„ÉN ELMENTEM A VÁSÁRBA FÉL PÉNZZEL...”

Készítette: Szilvássy Klára
Szent Anna Katolikus Általános Iskola, Nyírtelek

1. Pedagógiai, didaktikai információk

1.1. Általános információk

Tantárgy: matematika

Tanítási egység: geometriai alakzatok témakör, mértékváltások.

Tankönyvi anyagrészt: Összefoglaló: Mérések, mértékegységek, geometria Tk. 273-275.

Nagy gondolat: „Én elmentem a vásárra fél pénzzel...”

Az óra didaktikai feladatai: Ismétlés, gyakorlás, alkalmazás

Tantárgyi kapcsolatok: természetismeret, hon – és népismeret, rajz- és vizuális kultúra, ének-zene

Osztály/évfolyam: 5. évfolyam

Csoportok: 4x4fő

1.2. Az óra szerkezete (időkerete)

- Bemelegítés: 2 perc
- Motiváció: 1 perc
- Csoportmunka: 20 perc
- A csoportok beszámolója: 12 perc
- Egyéni feladatok megoldása: 4 perc
- Egyéni feladatok ellenőrzése: 4 perc
- Összegzés: 1 perc
- Az óra értékelése: 1 perc

1.3. Belépő tevékenységformák

- Ismeretszerzési és feldolgozási képességek:
 - Képi információk gyűjtése.
 - Információk gyűjtése a kiadott forrásanyag tartalmából.
 - Képi és szöveges információk együttes kezelése.
- Kifejezőképességek:
 - Rajzi és verbális kifejezőképesség fejlesztése
- Tájékozódás térben:
 - Tájékozódás a papíron, mint alaprajzon.

1.4. Eszközsükséglet

A foglalkozáshoz az alábbi eszközökre van szükség:

- papírok, A2 méretű műszaki rajzlap
- négyzetcskák, téglalapocskák, amelyek oldalaihoz bele vannak írva a valóság-nak megfelelő, eredeti méretek (pl. 1,2 m x 0,8 m; 90 cm x 110 cm stb.)
- filctollak, zsírkréták, grafit ceruzák, radírok
- vonalzó
- mágnes tábla, mágnesekkel
- ragasztó
- képecskék zöldségekkel, gyümölcsökkel átlátszó tasakokban. (nehezítés, hogy mindkét átlátszó tasakban van gyümölcs és zöldség is)
- 2 és 3 dl-es pohárformák, fél l-es, 1 l-es, 1,5 l-es, illetve 2 l-es flakonformák, mind-egyikből 15-15 db

1.5. A foglalkozás célja

A tanulók együttműködésen alapuló csoportfeladatai során legyenek képesek kreatívan egy-egy adott probléma megoldására. Szöveges és képi forrásanyagok használatával bővítsék ismereteiket és fejlesszék képességeiket, készségeiket, mint:

- olvasáskészség
- szövegértés
- számolási és mérési készség
- szóbeli kifejezőképesség
- írásbeli kifejezőképesség
- saját vélemény kialakítása
- együttműködési készség
- közös döntéshozás
- vita, megbeszélés
- érvelés
- rajzkészség

1.6. Forrásanyag

- Gondolkodni jó! 5.o. matematika tankönyv
- Mértékváltó: https://homeofficeshop.hu/lroaljak-konyokalatetek/Konyokalatet-STIEFEL-A-3-mertekegysegek-muvtort-es-egesz-szam-p50226.html?gclid=CjoKCOiAxoiQBhCRARIsAPsvo-xvza1c2iQELvszvrOo2zZ2bgm2nDYqfKZ-hXqCX-3v9Nj9oCfFci98aAudbEALw_wcB
- Kerület és terület: <https://mindentudasboltja.hu/Kerulet--es-teruletszamitasok-Negyszogek-csoportos>
- Házi „Kis növényhatározó”

2. Az óra menete

2.1. Csoportalakítás

Már a szünetben. Mindenki a megfelelő asztalhoz üljön le!

Húzzon mindenki egy lapot, amelyen vagy tyúk vagy kakas vagy bárány vagy ló rajza található, alatta a csoportban betöltött szerep-elnevezéssel! (Irányított csoportalakítás titkosan!)

2.1. Bemelegítés

Feladat: Közösen elénekeljük az „*En elmentem a vásárba fél pénzzel*” című dalt az asztalon lévő képnek megfelelő állattal: a gyerekek olyan állathangot utánoznak, amit éppen „vettek”.... (tyúk, kakas, bárány, ló).....hangzavar lesz.

2.2. Motiváció

Nekeresd városka pici terén vásárt rendeznének. Mivel kicsi a hely, meg kellett határozni, hogy egy - egy árus (kofa) mekkora helyet használhat, és figyelembe kellett venni azt is, mekkora a teherbírása az asztaloknak. Ráadásuk minden tejet el kell adnia a tejesaszonynak is. Segítsünk nekik!

2.3. Csoportfeladatok

- 1. csoport feladata: Vásári asztalok helyének meghatározása (asztal <2 m²), megrajzolásuk sablonok segítségével A2-es méretű műszaki rajzlapon. A műszaki rajzlapon stilizálva fel van tüntetve néhány épület alaprajza (templom, városháza, lakóházak)
- 2. csoport feladata: Zöldséges asztal felrakott portékáinak megtervezése, a teherbírás és a zöldségek súlyának ismeretében
- 3. csoport feladata: Gyümölcsárusító asztalra felrakható termékek összeválogatása a teherbírás és a gyümölcsök súlyának ismeretében
- 4. csoport feladata: Tejárusító helyen 2-3 dl-es poharakba, fél l-es, 1 l-es, 1,5 l-es, illetve 2 l-es flakonokba mérik ki a házitejet, összesen 50 litert kell eladni. Mindenféle pohárból és flakonból 15-15 db van.

1. csoport feladata:

Nézzétek meg a kapott síkidomok oldalait, majd határozzátok meg területüket! Ha könnyebb számotokra, akkor átválthatjátok a mértékeket másikba. Írjátok a síkidomokba a kapott eredményt!

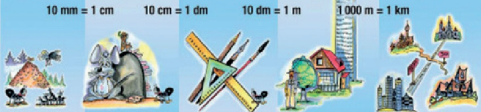

Döntsétek el, hogy az adott síkidomok megfelelnek-e az „asztal <2m²” feltételnek!

A piactér alaprajzán a megfelelő lapok körberajzolásával határozzátok meg az árusok asztalainak helyét! Színezzéssel vagy vonalkázással díszíthetitek az alaprajzotokat.

FORRÁSANYAG

„MÉRTÉKEGYSÉGEINK” című lap. Megtalálható: <https://homeofficeshop.hu/lroaljak-konyokalatetek>

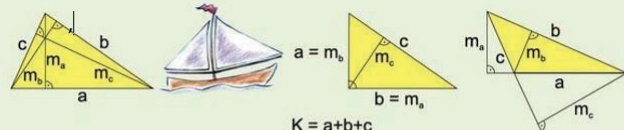
MÉRTÉKEGYSÉGEINK

<p>m hosszúság méter</p> <p>1 m = 1000 mm 1 m = 100 cm 1 m = 10 dm 1 km = 1000 m</p>	<p>mm cm dm m km</p> <p>10 mm = 1 cm 10 cm = 1 dm 10 dm = 1 m 1000 m = 1 km</p>
<p>kg tömeg kilogramm</p> <p>1 kg = 1000 000 mg 1 kg = 1000 g 1 kg = 100 dkg 1 q = 100 kg 1 t = 1000 kg</p>	<p>mg g dkg kg q t</p> <p>1000 mg = 1 g 10 g = 1 dkg 100 dkg = 1 kg 100 kg = 1 q 10 q = 1 t</p>
<p>s idő másodperc</p> <p>1 perc = 60 mp 1 óra = 3600 mp 1 nap = 24 h 1 év = 365 nap</p>	<p>s min h</p> <p>60 s = 1 min 60 min = 1 h</p>
<p>m² terület négyzetméter</p> <p>1 m² = 1000 000 mm² 1 m² = 10 000 cm² 1 m² = 100 dm² 1 a = 100 m² 1 ha = 10 000 m² 1 km² = 1000 000 m²</p>	<p>mm² cm² dm² m² a ha km²</p> <p>100 mm² = 1 cm² 100 cm² = 1 dm² 100 dm² = 1 m² 100 m² = 1 a 100 a = 1 ha 100 ha = 1 km²</p>
<p>l űrtartalom liter</p> <p>1 l = 1000 ml 1 l = 100 cl 1 l = 10 dl 1 hl = 100 l</p>	<p>ml cl dl l hl</p> <p>10 ml = 1 cl 10 cl = 1 dl 10 dl = 1 l 100 l = 1 hl</p> <p>1 ml = 1 cm³ 1 l = 1 dm³</p>
<p>m³ térfogat köbméter</p> <p>1 m³ = 1000 000 cm³ 1 m³ = 1000 dm³</p>	<p>cm³ dm³ m³</p> <p>1000 cm³ = 1 dm³ 1000 dm³ = 1 m³</p>

„KERÜLET- ÉS TERÜLETSZÁMÍTÁSOK + NÉGYSZÖGEK CSOPORTOSÍTÁSA TANULÓI MUNKALAP”, melyen fel vannak sorolva a négyzet és a téglalap terület- és kerületszámításának szabályai, a terület, tömeg és őrztartalom mértékegységei és mértékváltásai.

Megtalálható: <https://mindentudasboltja.hu/Kerulet-es-teruletszamitasok-Negyszogek-csoportos>

HÁROMSZÖGEK

$K = a+b+c$
 $T = \frac{a \cdot m_a}{2} = \frac{b \cdot m_b}{2} = \frac{c \cdot m_c}{2}$

KÖR

$d = 2r$
 $K = 2r \cdot \pi = d \cdot \frac{\pi}{2}$
 $T = r^2 \cdot \pi = \frac{d^2 \cdot \pi}{4}$

NÉGYSZÖGEK

négyzet

$K = 4a$
 $T = a^2$

téglalap

$K = 2(a+b)$
 $T = a \cdot b$

paralelogramma

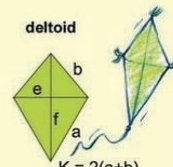
$K = 2(a+b)$
 $T = a \cdot m_a = b \cdot m_b$

rombusz

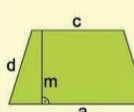
$K = 4a$
 $T = a \cdot m_a = \frac{e \cdot f}{2}$

deltoid

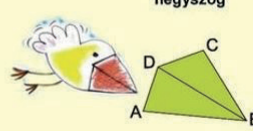
$K = 2(a+b)$
 $T = \frac{e \cdot f}{2}$

trapéz

$K = \frac{a+b+c+d}{2} \cdot m$
 $T = \frac{(a+c) \cdot m}{2}$

négyyszög

$K = \overline{AB} + \overline{BC} + \overline{CD} + \overline{DA}$
 $T = T_{ABO\Delta} + T_{BDC\Delta}$

SOKSZÖGEK

ötszög

$K = 5a$
 $T = 5 \cdot \frac{a \cdot m_a}{2}$

szabályos sokszögek

hatszög

$K = 6a$
 $T = 6 \cdot \frac{a \cdot m_a}{2} = 3a \cdot m_a$

Egyéni feladatok:

1. Hogyan számolod ki a téglalap és a négyzet területét? Mi a számítás képlete?
2. Töltsd ki a hiányzó mérőszámokat: 1m=.....cm; 1 m=.....dm; 1 cm=.....mm;
3. Mik a terület mértékegységei?
4. Töltsd ki a hiányzó adatokat: 1 m²=..... cm²; 1 m²=..... dm²; 1 cm²=..... mm²

2. csoport feladata:

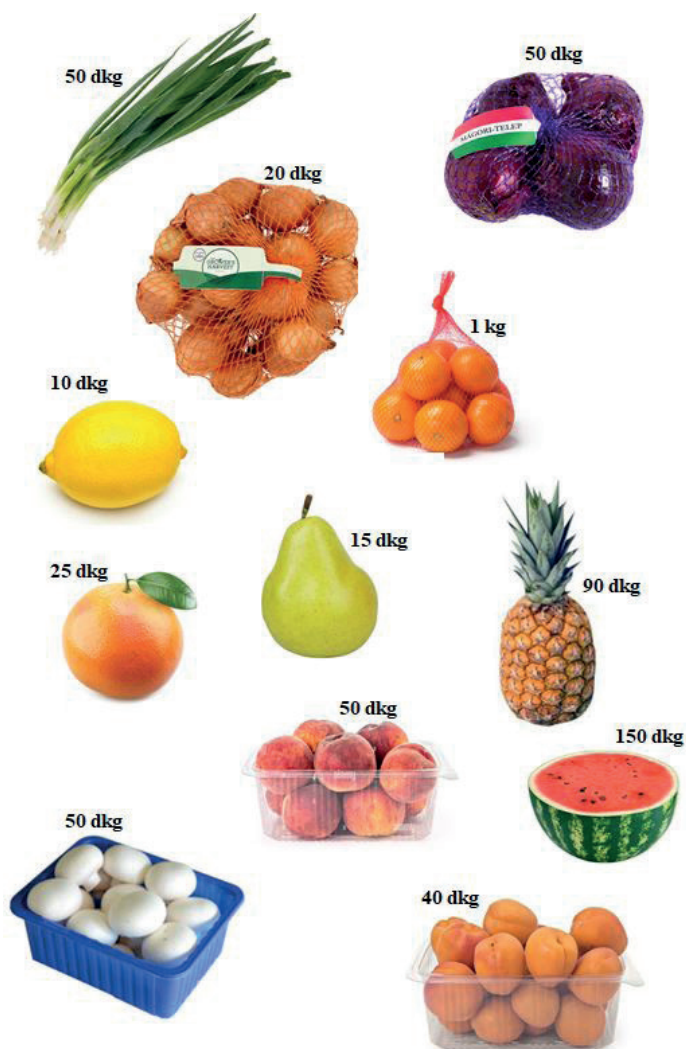
Tervezzétek meg a zöldséges asztalra felrakásra kerülő árukat, portékákat, ha az asztal teherbírása 50 kg!

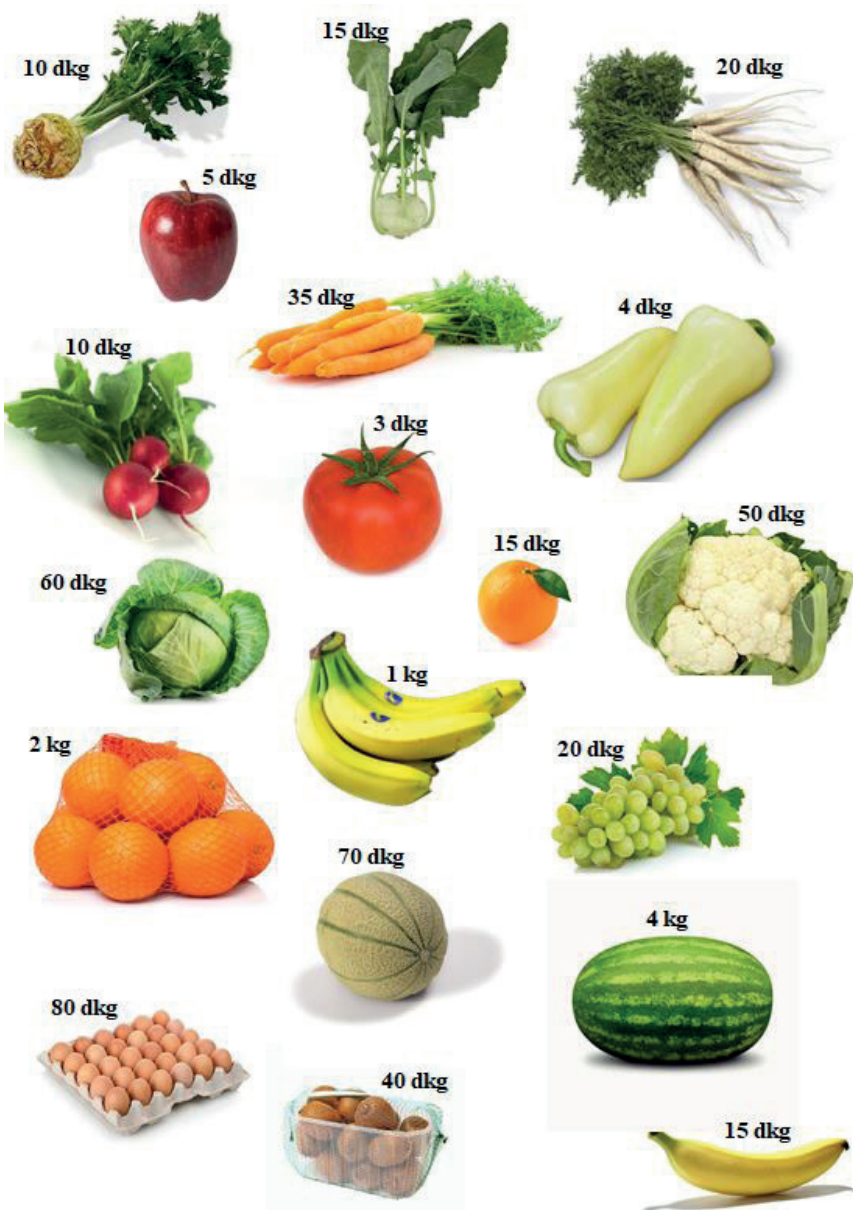
Változatosan pakoljatok, a zöldségek súlyának figyelembevételével!

Minden képecskén olvasható, mennyi a tömege. Ragasszátok is fel a képeket az „asztalra”!

FORRÁSANYAG

Az alábbi „Kis növényhatározó”, valamint az előző oldalakon bemutatott „MÉRTÉK-EGYSÉGEINK” és „KERÜLET- ÉS TERÜLETSZÁMÍTÁSOK” munkalapok.

Egyéni feladatok:

1. Töltsd ki a hiányzó adatokat: $1 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{dkg}$; $500 \text{ dkg} = \dots\dots\dots \text{kg}$; $1,6 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{dkg}$;
2. Ha egy db sárgarépa 5 dkg, akkor hány db-ot vásárolsz, ha fél kg répát kell hazavinned?
3. A karfiol nagyon drága: kilója 600 Ft. Kiválasztottál egy szép darabot, ami másfél kilós.? Mennyit kell fizetned érte?
4. Egy csomó újpetrezselyem 720 Ft. Ebben a csomóban 6 szál petrezselyemgyökér van. Mennyit ér akkor 1 szál petrezselyem?

3. csoport feladata:

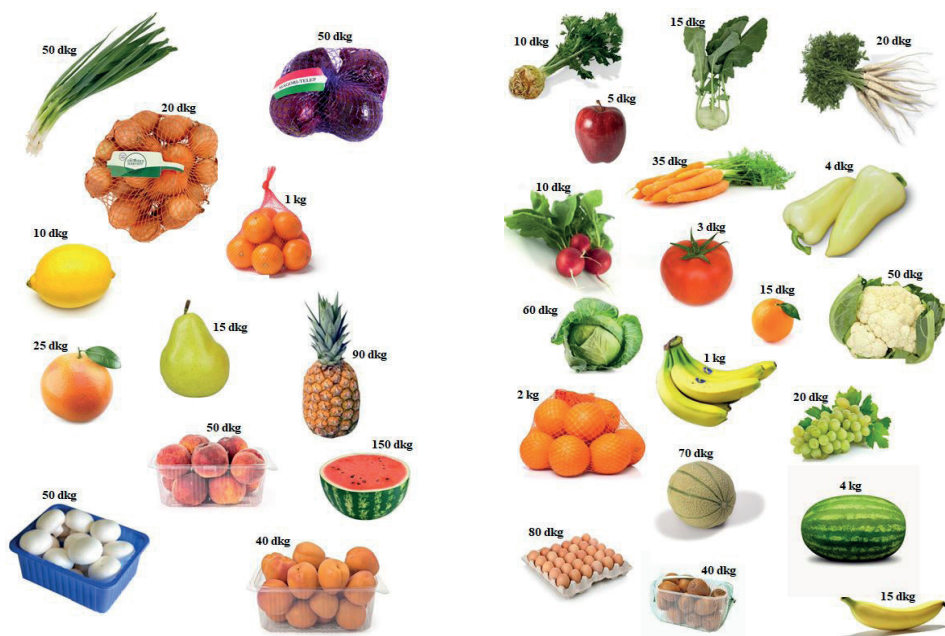
Tervezzétek meg a gyümölcsös asztalra felrakásra kerülő árukat, portékákat, ha az asztal teherbírása 50 kg!

Változatosan pakoljatok, a gyümölcsök súlyának figyelembevételével!

Minden képecskén olvasható, mennyi a tömege. Ragasszátok is fel a képeket az „asztalra”!

FORRÁSANYAG

Az alábbi „Kis növényhatározó”, valamint az előző oldalakon bemutatott „MÉRTÉK-EGYSÉGEINK” és „KERÜLET- ÉS TERÜLETSZÁMÍTÁSOK” munkalapok.

Egyéni feladatok:

1. Töltsd ki a hiányzó adatokat: $1 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{dkg}$; $400 \text{ dkg} = \dots\dots\dots \text{kg}$; $1,5 \text{ kg} = \dots\dots\dots \text{dkg}$;
2. Ha 1 db alma 10 dkg, akkor hány darabot vásárolsz, ha másfél kg almát kell hazavinned?
3. A banán nagyon drága: kilója 600 Ft. Kiválasztottál egy szép fürtöt, ami másfél kilós. Mennyit kell fizetned érte?
4. Egy hálós mandarin 720 Ft. Ebben a hálóban 8 db mandarin van. Mennyit ér akkor 1 db mandarin?

4. csoport feladata:

A tejárusító helyen 2-3 dl-es poharakba, fél l-es, 1 l-es, 1,5 l-es, illetve 2 l-es flakonokba mérik ki a háztejet, összesen 50 litert kell eladni. Mindenféle pohárból és flakonból 15-15 db van. Rakjátok ki a poharakból és a flakonokból úgy az 50 l tejet, ahogyan gondoljátok, hogy ma elfogyhatott! Ne felejtkezsetek meg azokról sem, akik esetleg a friss kiflijük mellé egy pohár tejet szerettek volna inni! Ragasszátok is fel a képeket az „asztalra”!

FORRÁSANYAG

- „MÉRTÉKEGYSÉGEINK” című lap.
- „KERÜLET- ÉS TERÜLETSZÁMÍTÁSOK + NÉGYSZÖGEK CSOPORTOSÍTÁSA TANULÓI MUNKALAP”

Egyéni feladatok:

1. Töltsd ki a hiányzó adatokat: 1 l =dl; 50 dl =l; 1,5 l =dl;
2. Hány pohár tejet tudsz 1 liter tejből széttölteni 2 dl-es poharakba?
3. 5 ember ivott tejet 3dl-es pohárral. Hány litert ittak meg együtt?
4. Egy vevő 5 dl-es flakonnal vett tejet. Hány litert vásárolt?

2.4. A csoportok beszámolója

2.5. Egyéni feladatok kiosztása és megoldása

2.6. Egyéni feladatok ellenőrzése

2.7. Összegzés

A menet közben mágnestáblára felrakott piactér és a 3 asztal oldalt, mint kinagyított terület, láttatja a közös munkájukat.

Íme a piac, aminek egy részét megterveztétek. Gyorsan adjatok tippet, mit írjak a többi üresen álló helyre? Mit árusíthatnak azokon? (beleírom az áru nevét, amit diktálnak: pl: virágos, palánta stb.)

2.8. Értékelés: tanári értékelés, tanulói csoport önértékelése

- 10 db „félpénz”-ből annyit rakjatok ki az asztalotok elejére, amennyit megérdemeltetek munkátok alapján!
- Mindenkit megdicsérek, mert nagyon kreatívan és ügyesen dolgozott.

3. A pedagógus reflexiói az óráról

A foglalkozást az 5. osztályos „Mennyiségek” témakör lezárásaként terveztem. Mivel a témakörök tanításának sorrendje a pedagógus által meghatározott, így én a „Mennyiségek” témakört már a törtekkel, tizedestörtekkel való megismerkedést követően dolgoztam fel, miután változatos tevékenységek során gyakoroltuk a terület, kerület kiszámítását és a mértékváltásokat.

Ha követtem volna a tankönyv által felajánlott sorrendet, akkor az ehhez az órához tartozó értékekben sehol nem szerepelne tizedestört. További könnyítések lehetnek - ha nagyon nehezen megy a mértékváltás és a terület kiszámítása -, hogy a kis síklapocskák hátára, a sarokba apró számokkal el lehet rejteni az eredményt. Ha szükséges, végső esetben a gyerekek itt megtalálhatják a helyes megoldást. Így a „játék” öröme nem vesz el.

A gyerekek óvodában, az alsó tagozaton, a mindennapi életben (szülői házban, közös bevásárlásoknál, a felnőttek ház körüli munkái során) már szereztek ismereteket a mértékekről és azok használatáról. A megelőző órákon mindig igyekeztünk a mindennapi előforduló eseteket összegyűjteni, azokat kielemezni. Lehetőség szerint minden tanuló megszólalt, elmesélve egy-egy szituációt. Az „aha” élmény nagyon fontos, amikor a gyerekek a tudattalanul rögzült emlékképeikből, a mindennapi életből olyan pillanatokat említenek meg, amelyek az adott témához, matematikai problémához kapcsolják élményeiket.

A csoportokat „irányítottan” alakítottam ki. A „mindenki jó valamiben” elv így nagyszerűen érvényesült.

A foglalkozás nagy izgalommal indult, hiszen a közös éneklés már az elején mosolyt csalt a gyerekek arcára. A feladatokat lelkesen kezdték el megoldani. A csoportok tagjai nagyon jól dolgoztak együtt. Mindenkinek jutott munka és nem maradt senki sem megoldandó feladat nélkül. A színes képek kiválóan motiválták a gyerekeket. Az a csoport - amely a síklapocskákkal dolgozott-, sem maradt színek nélkül, ugyanis a lapocskák tiritarkák voltak. A beszámolók még hagytak kívánnivalót maguk után, hiszen voltak olyan tanulók, akik kiállva társaik előtt egyébként nem szívesen beszélnek.

Összességében elmondhatom, hogy a foglalkozás elérte célját, nagy élmény volt minden gyerekeknek. A kooperatív munkaforma fejlesztette a közösséget, húzóerőként hatott a visszahúzódnó, vagy kevesebb ismerettel rendelkező tanulók számára is. A foglalkozás nagy ereje abban van, hogy nem azt látatja, amit nem tudnak, hanem azt, amiben jók, amiben egymásra és a forrásanyagokra támaszkodva sikert érnek el.

Már kérdezték, mikor és miből lesz a következő foglalkozás.

FOTÓALBUM

A projekt ünnepélyes megnyitója a Losonci Téri Általános Iskolában

A történet a Losonci Téri Általános Iskola pedagógusainak, a leendő képzők és mentorok felkészítésével kezdődött 2019 őszén...

... ahol kidolgozták a 60 órás képzés tematikai egységeit, gyakorlati feladatait, valamint a mentori munka főbb elemeit is.

A résztvevő intézmények pedagógusainak felkészítése 2020 februárjában kezdődött (és a váratlanul közbejött koronavírus járvány helyett április helyett csak a rákövetkező év nyarán ért véget!)

A képzésen a KIP módszertanát gyakorlati feladatokon keresztül, csoportmunkában dolgozva is kipróbálták a résztvevők.

Borbélyné Nagy Éva, a KIP módszer egyik hazai meghonosítója tart előadást a képzésen

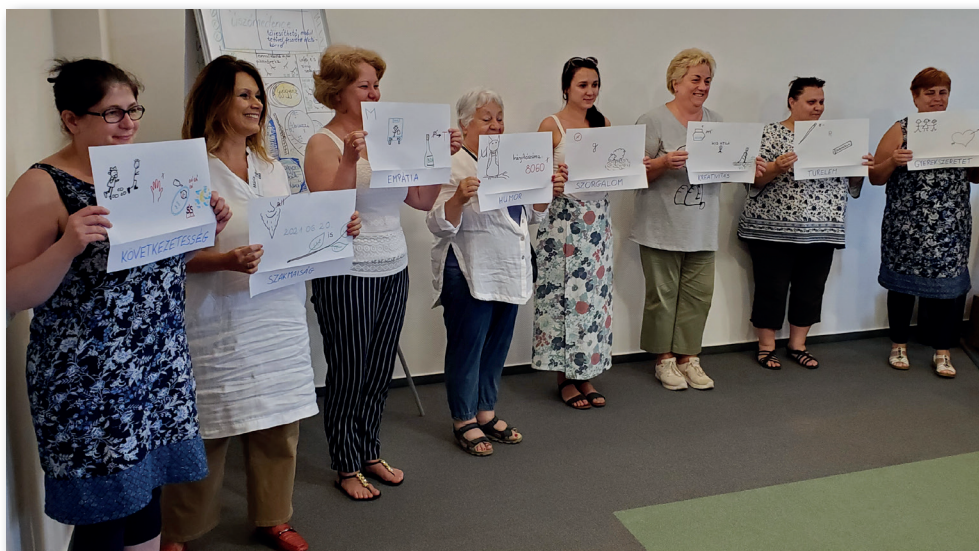

A képzés ünnepélyes zárásán a Rotary Club Budapest-Margitsziget képviselői is jelen voltak

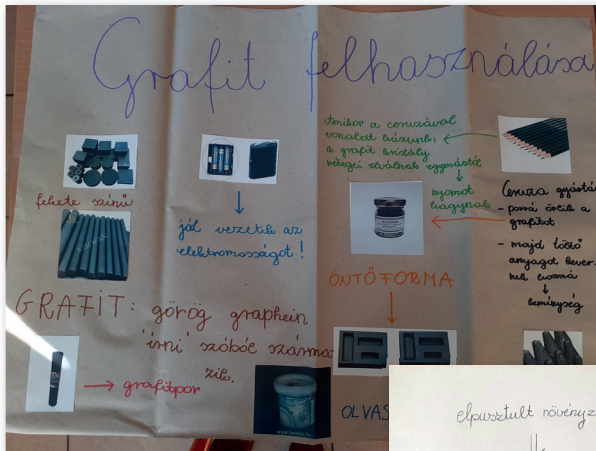
Az oktatói csapat elégedett mosolya a képzés zárása után...

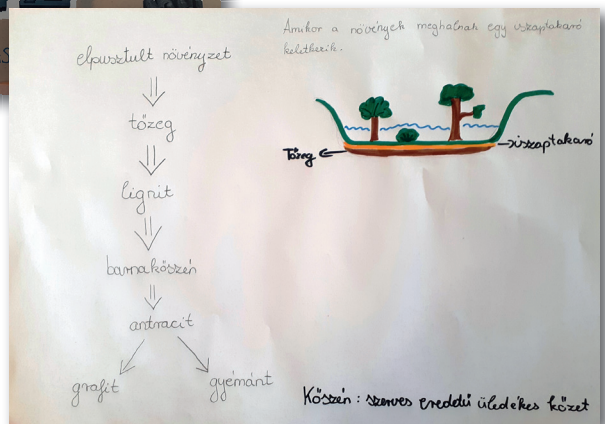
... valamint játékos búcsúüzenetük a KIP-módszertan alkalmazásához szükséges erényekről: KÖVETKEZETESSÉG, SZAKMAISÁG, EMPÁTIA, HUMOR, SZORGALOM, KREATIVITÁS, TŰRELEM, GYEREKSZERETET

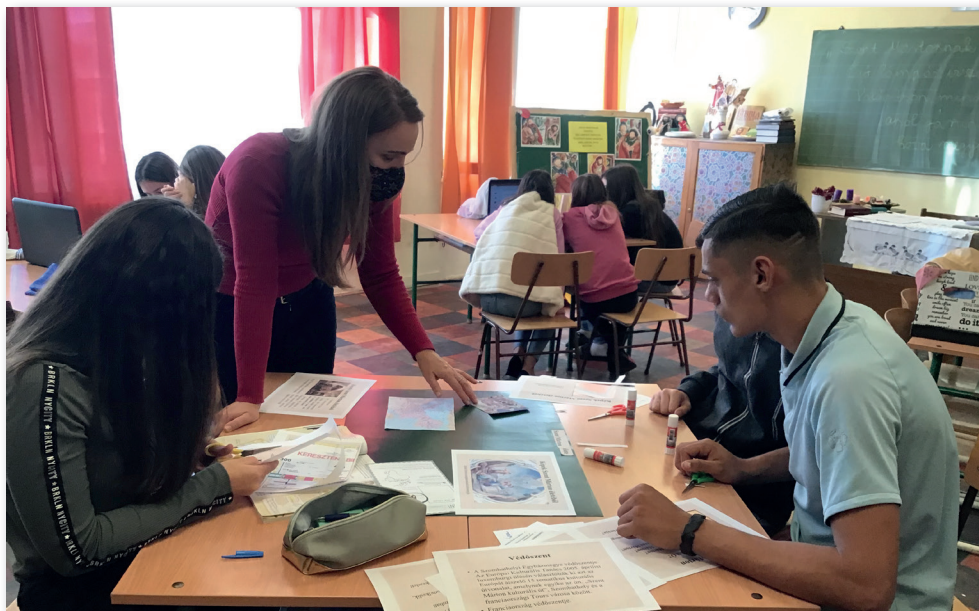

A Móra Ferenc Általános Iskola első osztályos tanulói a KIP-es órán a gyümölcsökkel és zöldségekkel ismerkedtek, salátát állítottak össze, befőttet és lekvárt „főztek” (Csepel)

A 8.osztályosok kémiaórán a szénről és a vízről tanultak, ezekhez kapcsolódóan készítettek plakátokat (Móra Ferenc Általános Iskola, Csepel)

Hittanóra a KIP-módszer alkalmazásával a Szent Anna Katolikus Általános Iskolában (Nyírtelek)

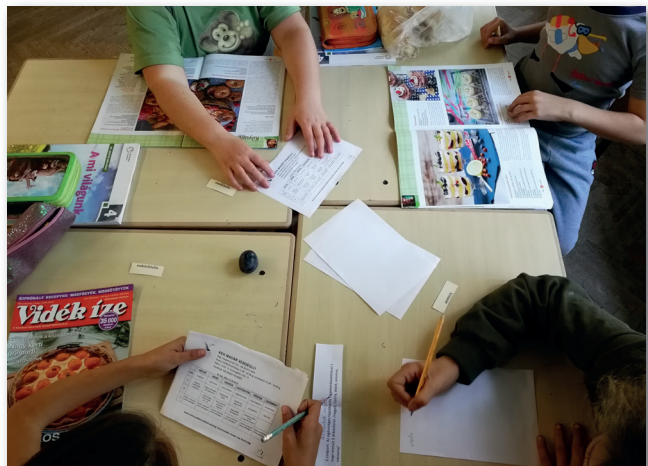
Minden csoport jól érezte magát a történelem órán! (Szent Anna Katolikus Általános Iskola, Nyírtelek)

Baján, a Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom Utcai Telephelyén is gyakorivá váltak a KIP-es órák...

... amelyek a pedagógusok és a gyerekek sikerélményét egyaránt szolgálták.

A Cházár András EGYMI Bárczi Gusztáv Tagintézményében méltó módon ünnepelték meg a Költészet Napját, amelyen Nemes Nagy Ágnesre is emlékeztek, és az órákat, foglalkozásokat a KIP módszerre alapozták.

A Szentendrei Városi TV is kíváncsi volt az eseményre. Interjú adott B. Nagy Éva (jobbra) és Therneszné Magyar Katalin.

A

GG1990184 sz. Global Grant

támogatói az alábbi klubok voltak:

Rotary Club Budapest-Margitsziget

Rotary Club Syke

Rotary Club Baja

Rotary club Szentendre

Rotary Club Nyiregyháza

Rotary Club Budapest-Center

Rotary Club Budapest-Sasad

Rotary Club Ebersberg-Grafin

Rotary Club Berlin-Gendarmenmarkt

Rotary Club Sombor

Rotary Club Kecskemét

Rotary Club Schriesheim Lobdengau

Rotary Club Fürstenfeld

Rotary District 1910

Rotary District 1911

Rotary District 1850

KÖSZÖNJÜK A TÁMOGATÁST!

ISBN 978-615-01-5196-0

Nyomdai munkálatok: SZELKER Nyomda
Készült 300 példányban